

Joanna Ligoda, Piotr Mitura, Renata Zych

Materiały z wielokulturowego stanowiska 6 w Babisze, gm. Tuszów Narodowy, pow. Mielec

1. WPROWADZENIE

1.1. LOKALIZACJA STANOWISKA

Wielokulturowe stanowisko 6 w Babisze, gm. Tuszów Narodowy zostało odkryte w trakcie badań powierzchniowych AZP (96-71) w 1994 roku. Znajduje się ono na terenie Niziny Nadwiślańskiej, w obrębie obecnej terasy nadzalewowej Wisłoki. Zajmuje piaszczysty garb terenowy wyniesiony ponad otaczający teren około 1,5-6,2 m.

Okoliczny teren pokryty jest podmokłymi łąkami, okresowymi niewielkimi ciekami i rowami melioracyjnymi, wśród których występują nieznacznie eksponowane (1,5-3,5 m) wyniesienia pokryte spiaszczonymi madami wytworzonymi na glinach i ilach (określenie wg mapy glebowo-rolniczej 1:25 000), obecnie, często użytkowane jako grunty orne.

Stanowisko w czasie badań powierzchniowych AZP zostało określone jako osada kultury pucharów lejkowatych i kultury trzcinieckiej, z której pozyskano znaczną ilość materiału ruchomego oraz stwierdzono niszczenie stanowiska przez orkę.

W trakcie późniejszych inspekcji i weryfikacyjnych badań powierzchniowych prowadzonych w latach 1995-1998 stwierdzono, że stanowisko 6 w Babisze oraz stanowisko 6 w Tuszowie Narodowym tworzy jeden, wielokulturowy kompleks osadniczy o powierzchni około 9 ha (ryc. 1), który został rozdzielony sztucznie kanałem melioracyjnym powstałym pod koniec lat 90. XIX wieku.

1.2. METODY I PRZEBIEG BADAŃ

Bezpośrednim powodem podjęcia badań ratowniczych, było planowanie utworzenia piaskowni w części N i NW stano-

wiska, obejmującej swym zasięgiem powierzchnię około 2 ha (piaskownia miała obejmować 8 działek rolniczych należących do Janiny Tęczyńskiej, Marii i Michała Cuber).

Prace wykopaliskowe przeprowadzone w 1998 roku miały na celu rozpoznanie tej części stanowiska i określenie dalszych wytycznych konserwatorskich. Badania ratowniczo-sondazowe zdecydowano się przeprowadzić pojedynczymi wykopami, których orientacje, wielkość i odległość między nimi została dostosowana do układu działek rolniczych i konfiguracji terenu. Łącznie eksplorację przeprowadzono w obrębie sześciu wykopów obejmujących powierzchnię 690 m² (ryc. 2). We wszystkich wykopach wystąpił identyczny układ stratygraficzny – pod warstwą orną o miąższości 25-35 cm wystąpiła warstwa podglebia o miąższości 2-5 cm. W części E wykopów wystąpiła warstwa kulturowa o charakterze spływowym, której miąższość dochodziła do 10-20 cm. Eksplorację wykopów prowadzono warstwami mechanicznymi o miąższości 10 cm.

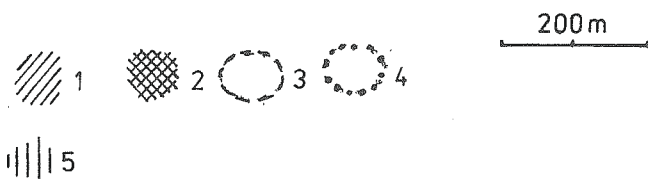
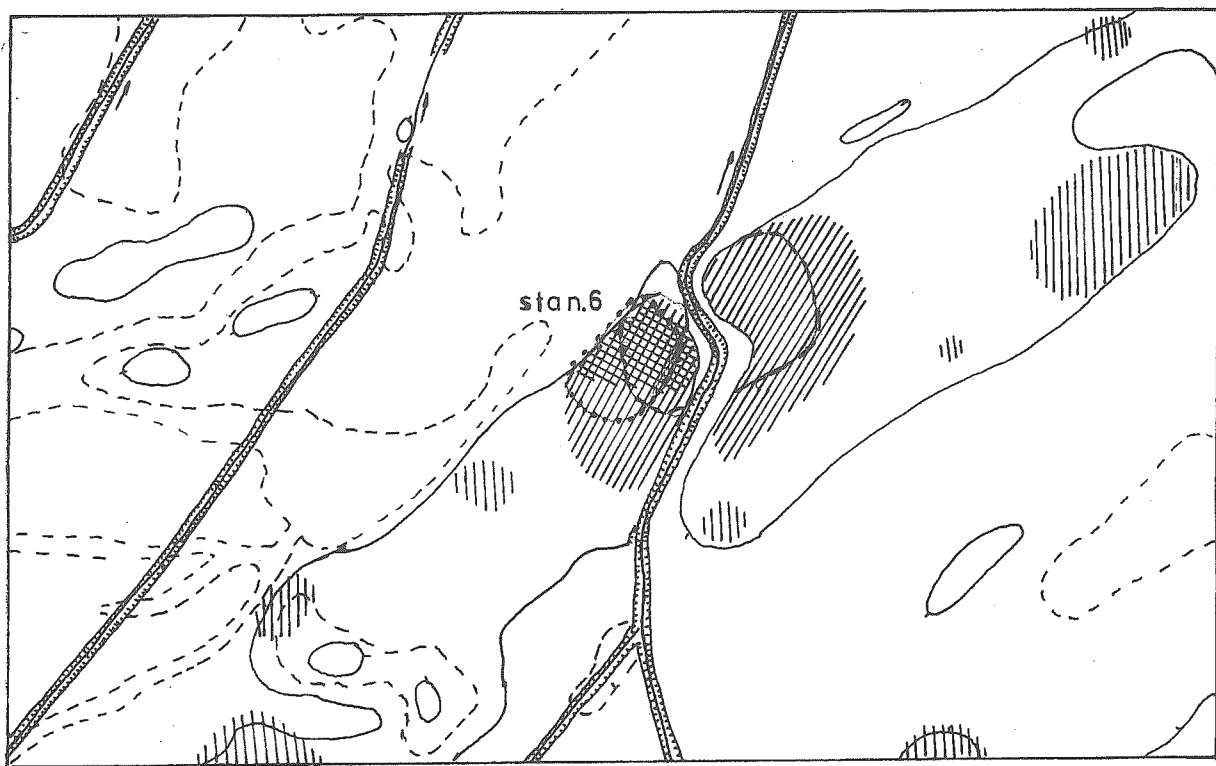
W trakcie badań odkryto 31 obiektów oraz materiał ruchomy reprezentujący różne okresy (por. tabela I, ryc. 3, 4):

- trudne do jednoznacznej klasyfikacji kulturowej zabytki krzemienne o cechach mezolitycznych,
- pojedyncze fragmenty ceramiki neolitycznej strefy leśnej,
- liczną serię ceramiki i zabytków krzemiennych kultury pucharów lejkowatych (KPL),
- pojedyncze fragmenty ceramiki kultury mierzanowickiej (KMrz),
- materiały kultury trzcinieckiej (KTrz),
- materiały grupy tarnobrzesckiej (GT),
- pojedyncze, nie charakterystyczne fragmenty ceramiki z wczesnego średniowiecza.

2. OPIS MATERIAŁÓW

Prezentowany materiał został opracowany łącznie z uwzględnieniem jednostek kulturowych w obrębie wykopów i jednostek eksploracyjnych. Podstawą rozdzielenia materiału były łatwo wyróżniające się cechy technologiczne i zdobnicze oraz do pewnego stopnia, z powodu złego stanu zachowania, morfologia naczyń. Niewielka ilość fragmentów ceramiki i znaczna część zabytków krzemiennych

i kamiennych z uwagi na niewielkie rozmiary i brak cech diagnostycznych nie została określona kulturowo. Zabytki krzemienne, co do których istniały przesłanki pełnienia narzędzi funkcjonalnych, poddano obserwacji przy użyciu lupy. Analizowano ślady starcia i rys występujących na krawędzi i powierzchni zabytków, które mogły być śladami użytkowania.

Ryc. 1. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Lokalizacja stanowiska na tle osadnictwa pradziejowego; 1 – zasięg stanowiska; 2 – teren zwartego występowania na powierzchni materiałów kultury pucharów lejkowatych; 3 – występowanie materiałów kultury trzcinieckiej; 4 – zwarte występowanie materiałów grupy tarnobrzeskiej; 5 – inne stanowiska archeologiczne.

Abb. 1. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Lokalisierung der Fundstelle im Vergleich zu der prähistorischen Besiedlung; 1 – Reichweite der Fundstelle; 2 – dichtes Verbreitungsgebiet der Trichterbecherkultur- Materialien; 3 – Verbreitungsgebiet der Trzciniec- Kultur- Materialien; 4 – dichtes Auftreten der Tarnobrzeg Gruppe Materialien; 5 – andere archäologische Fundstellen.

Рис. 1. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Местонахождение памятника на фоне предысторического расселения; 1 – границы памятника; 2 – территория компактного выступления на поверхности материалов культуры воронковидных сосудов; 3 – выступление материалов тщи́нецкой культуры; 4 – компактное выступление материалов тарнобжегской группы; 5 – иные археологические памятники.

Źródła zostały poddane analizie w następującej kolejności: obiekt, materiał ceramiczny oraz zabytki krzemienne.

W przypadku niektórych obiektów z powodu charakteru ich wypełnienia (szarego lub jasnoszarego, szaro brązowego) zarysy były bardzo niewyraźne, więc prawidłowe rozgraniczenie z otaczającej je gleby nastręczało duże problemy. Czasem zdarzało się, że linia graniczna w rzucie poziomym i profilu przebiegała inaczej dla niemal każdego z uczestników badań. Stąd też występują pewne różnice pomiędzy niektórymi obiektami na rycinach, a ich rzutami na planie (ryc. 3). Z powodu niewielkiej miąższości niektórych obiektów, zrezygnowano z ich ilustracyjnej prezentacji, bowiem z uwagi na zastosowaną skalę byłyby nieczytelne.

Obiekt 1

Wyodrębniony został na głębokości 30 cm od powierzchni. W rzucie poziomym posiadał nieregularny kształt o wymiarach 345 x 173 cm. Profil był nieckowaty o warstwowym wypełnieniu, o zabar-

wieniu szarobrunatnym i jasnobrunatnym. Jego głębokość dochodziła do 30 cm (ryc. 5).

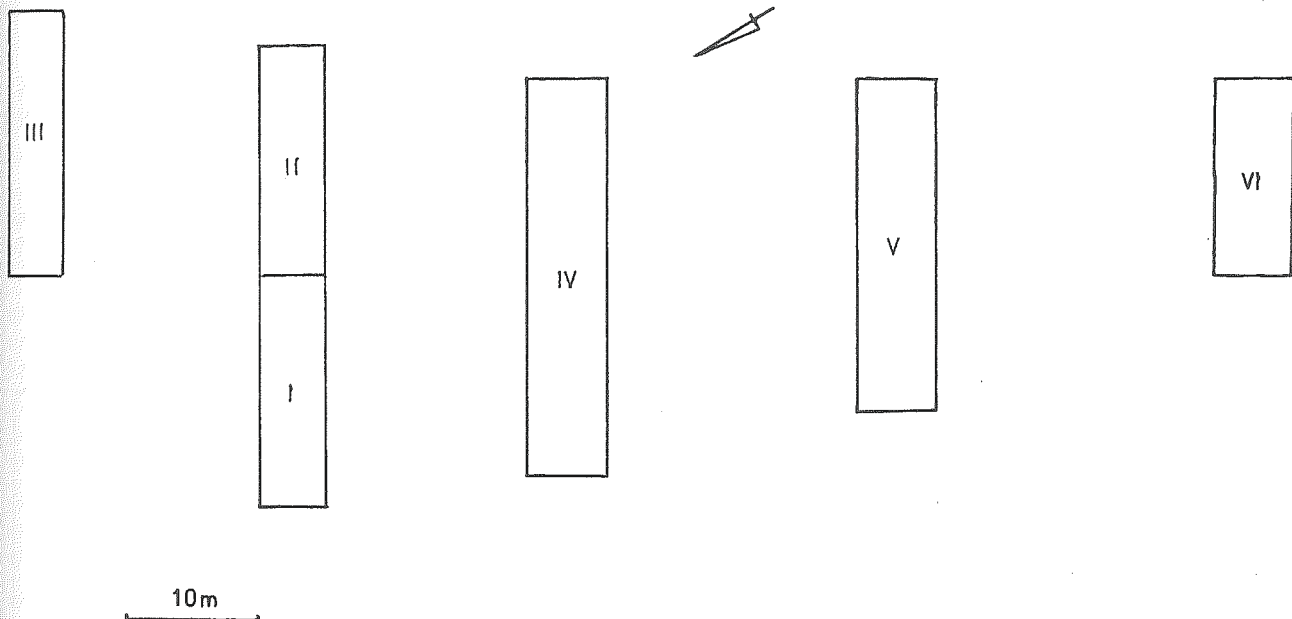
Materiał wystąpił w warstwie z głębokości 10–20 cm.

Inwentarz:

1. Prawdopodobnie wkładka na wiórze o intencjonalnie złamanym wierzchołku, naturalnym, korowym, stromym tyłcu ze śladami użytkowania (tabl. X, 6), krzemień świciechowski; wióro-odłupki korowy (tabl. X, 11), krzemień świciechowski; wiór mikrolityczny, krzemień świciechowski; 2 odłupki, w tym 1 korowy z krzemienia świciechowskiego; 1 fragment odłupka, krzemień przepalony; 6 bardzo drobnych łusek pochodzących z zabiegu prawcowania lub facetowania krawędzi rdzenia pomiędzy odłupnią, a piętą, krzemień świciechowski.

Obiekt 2

Zarys obiektu został wydzielony na głębokości 29 cm od powierzchni. Posiadał nieregularny kształt o wymiarach 138 x 94 cm,

Ryc. 2. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Plan rozmieszczenia wykopów.
 Abb. 2. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Verteilungsplan der Grabungsschnitte.
 Рис. 2. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. План расположения раскопов.

jednolite szarobrunatne wypełnisko, stosunkowo płaskie regularne dno, którego głębokość dochodziła do 15 cm (ryc. 5).

Materiału ruchomego nie stwierdzono.

Obiekt 3

Został wyodrębniony na głębokości 27 cm od powierzchni. Posiadał owalny kształt o wymiarach 133 x 90 cm. Nieckowaty profil o jednolitym szarobrunatnym wypełnisku, którego miąższość dochodziła do 20 cm (ryc. 6).

Obiekt nie zawierał materiału ruchomego.

Obiekt 4

Był to prawdopodobnie dołek posłupowy. Wyodrębniony na głębokości 27 cm od powierzchni, posiadał w rzucie poziomym kolisty kształt o wymiarach 48 x 49 cm, jednolite szarobrunatne wypełnisko i nieregularne dno, którego miąższość dochodziła do 8 cm (ryc. 6).

Materiału ruchomego nie stwierdzono.

Obiekt 5

Wyodrębniony na głębokości 5 cm od warstwy ornej. Posiadał nieregularny, owalny kształt, o wymiarach 150 x 90 cm. Nieckowaty profil i dwuwarstwowe wypełnisko, o zabarwieniu szarobrunatnym i jasnobrunatnym. Jego głębokość dochodziła do 30 cm (ryc. 7).

Materiał wystąpił w warstwie z głębokości 0–10 cm.

Inwentarz:

1. 6 fragmentów KPL – powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej oraz szarej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, brunatnej i szarej, niewielka ilość domieszki organicznej, tłucznia ceramicznego i piasku. 2. 11 fragmentów GT o barwie brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego, w tym 1 fragment brzegu garnka z dziurką pod krawędzią; 1 okruch granitu.

Obiekt 6

Zachowany w stanie szczątkowym. Zarys obiektu został wydzielony na głębokości 5 cm poniżej warstwy ornej. W rzucie poziomym posiadał kolisty kształt o wymiarach 60 x 60 cm. Wypełnisko tworzył jednolity szarobrunatny piasek o niewielkiej miąższości dochodzącej do 4 cm.

Obiekt 7

Wyodrębniony na głębokości 5 cm od oraniny. Miał owalny kształt o jednolitym, szarobrunatnym wypełnisku o wymiarach 136 x 73 cm. Profil nieregularny, nieckowaty, o miąższości dochodzącej do 15 cm (ryc. 8).

Materiał zebrano z głębokości 0–10 cm.

Inwentarz:

1. 5 fragmentów KPL, w tym 1 fragment dna (tabl. III, 6) z czterema nóżkami, powierzchnia zewnętrzna szorstka, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka domieszka organiczna i tłucznia kamiennego; pozostałe fragmenty posiadają powierzchnię zewnętrzną mączystą lub szorstką, barwy jasnobrunatnej, powierzchnię wewnętrzną mączystą lub szorstką, barwy jasnobrunatnej, niewielka domieszka organiczna oraz tłucznia ceramicznego. 2. 1 fragment GT o barwie brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego.

Obiekt 8

Przebadany częściowo. Zachowany w stanie szczątkowym. Wydzielony na głębokości 5 cm poniżej warstwy ornej. Prawdopodobnie miał owalny kształt, a wypełnisko posiadało brunatne zabarwienie. Miąższość obiektu nie przekraczała 4 cm.

Obiekt 9

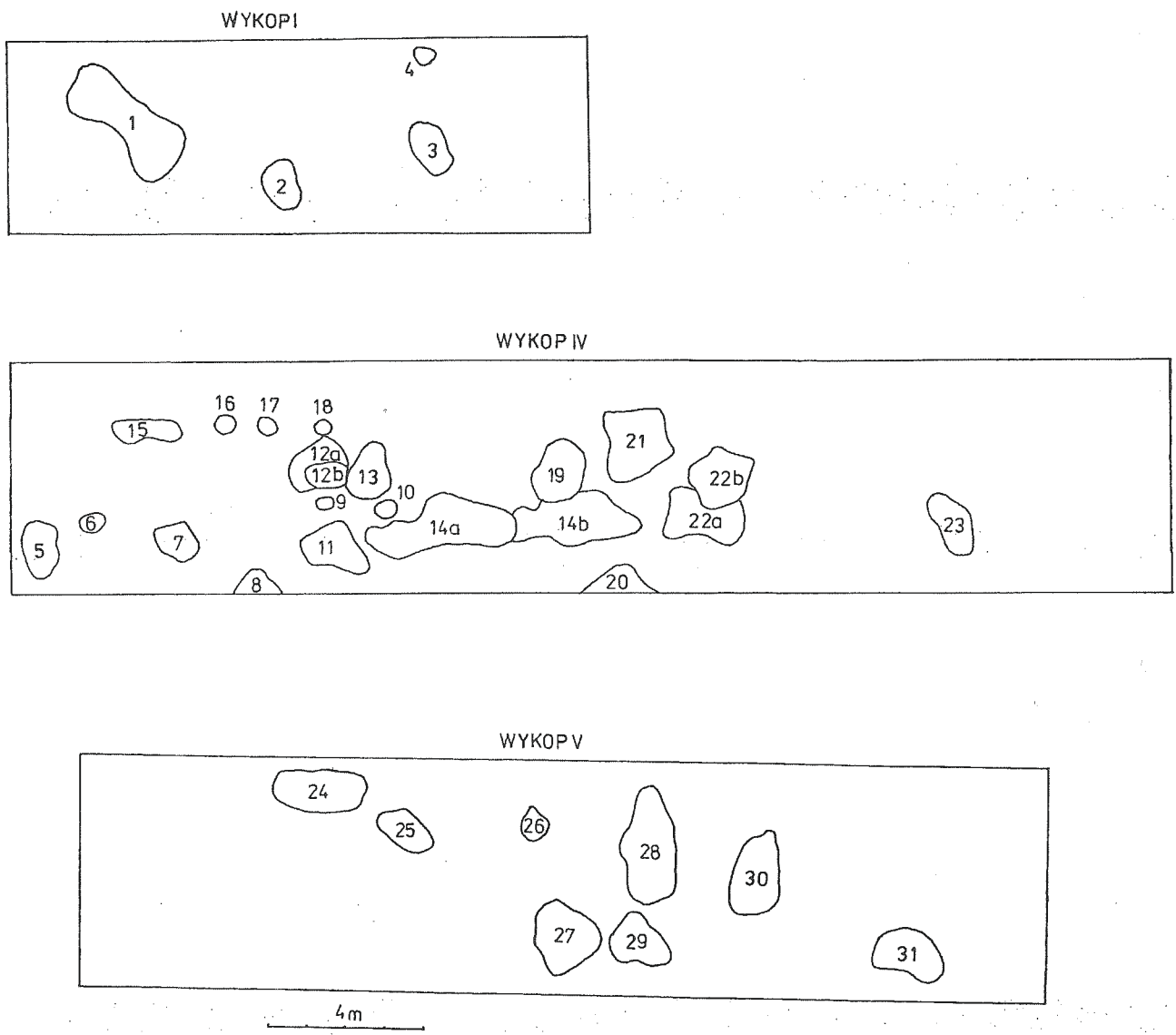
Był to dołek posłupowy. Wydzielony na głębokości 6 cm od warstwy ornej. Posiadał wymiary 47 x 38 cm i wypełnisko o zabarwieniu szarym. Jego miąższość dochodziła do 6 cm.

Obiekt 10

Dołek posłupowy, wydzielony na głębokości 5 cm poniżej warstwy ornej. Posiadał wymiary 60 x 48 cm i miąższość 3–4 cm. Wypełnisko miało zabarwienie jasnoszare.

Obiekt 11

Wyodrębniony został na głębokości 4 cm poniżej warstwy ornej. W rzucie poziomym miał nieregularny kształt o maksymalnych wymiarach 170 x 133 cm, jednolite jasnoszare wypełnisko i nieregularne dno, którego miąższość dochodziła do 19 cm (ryc. 9).

Ryc. 3. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Plany wykopów I, IV, V z rzutami poziomymi obiektów.
 Abb. 3. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Pläne der Grabungsschnitte I, IV, V mit den Grundrissen der Objekte.
 Рис. 3. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Планы раскопов I, IV, V с планами объектов.

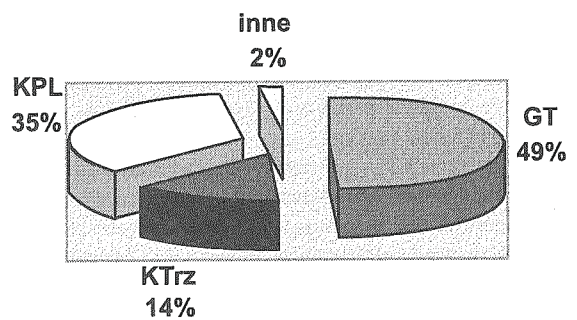
Inwentarz:

1. 6 fragmentów KPL, w tym 1 fragment wylewu (tabl. II, 6), powierzchnia zewnętrzna szorstka, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; pozostałe fragmenty posiadają powierzchnię zewnętrzną mączystą, barwy jasnobrunatnej, wewnętrzną mączystą lub szorstką, barwy jasnobrunatnej lub brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej, tłucznia ceramicznego oraz piasku. 2. 2 fragmenty KTrz o barwie ciemnobrunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego. 3. 1 fragm. GT o barwie brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego. 4. fragment łuski, krzemień przepalony, świeciechowski.

Obiekt 12a

Zarys został wyodrębniony bezpośrednio po zdjęciu warstwy ornej, posiadał nieregularny kształt o maksymalnych wymiarach 152 x 110 cm, brunatne wypełnisko, którego miąższość nie przekraczała 3-4 cm. W jego część S wkopany był obiekt 12b.

Obiekt nie zawierał materiału ruchomego.

Ryc. 4. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy. Procentowy udział fragmentów ceramiki poszczególnych kultur.
 Abb. 4. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Prozentuelle Zusammenstellung des Keramikanteils der einzelnen Kulturen.
 Рис. 4. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Процентное соотношение фрагментов керамики отдельных культур.

Tabela I

Babicha, stan. 6. Zestawienie ilościowe fragmentów ceramiki (skrót KPL – kultura pucharów lejkowatych; KMrz – kultura mierzanowicka; GT – grupa tarnobrzeńska)

WYKOP	I	II	III	IV	V	VI	Obiekty	Razem
ilość fragmentów ceramiki KPL	-	61	33	137	396	41	73	668
ilość fragmentów ceramiki KMrz	-	-	-	1	-	-	-	1
ilość fragmentów ceramiki KTrz	-	182	10	31	3	34	3	263
ilość fragmentów ceramiki GT	5	404	85	227	102	36	86	945
ilość fragmentów ceramiki średniowiecznej	-	3	-	-	-	1	-	4
ilość fragmentów ceramiki z dużą ilością piasku	-	24	1	1	4	-	-	30
ilość fragmentów ceramiki wtórnie przepalonych	-	-	5	-	-	1	2	8
ilość fragmentów ceramiki przypadającej na dany wykop i obiekt	5	674	134	397	505	113	164	1920

Obiekt 12b

Wydzielony został po zdjęciu warstwy ornej, miał owalny kształt o dobrze czytelnych zarysach i maksymalnych wymiarach 115 x 56 cm i miąższości 14 cm, dno było stosunkowo regularne, wypełnisko, jednolite szarobrunatne. Obiekt ten wystąpił w układzie stratygraficznym z obiektem 12a, został w niego wkopany (ryc. 8).

Inwentarz:

1. 3 fragmenty KPL, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta lub szorstka, barwy jasnobrunatnej oraz brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej, tłucznia ceramicznego oraz miki. 2. 2 fragmenty GT o barwie jasnobrunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego, w tym 1 zdobiony dołkami palcowymi. 3. 1 odlupek z produkcji siekierki (tabl. XIII, 8), krzemień nieokreślony; 1 fragment łuski, krzemień wołyński.

Obiekt 13

Wyodrębniony 27 cm od powierzchni. W rzucie poziomym posiadał nieregularny, owalny kształt o wymiarach 123 x 151 cm, jasnoszare wypełnisko, którego miąższość nie przekraczała 3–4 cm.

Inwentarz:

1. 3 fragmenty KPL, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej oraz tłucznia ceramicznego. 2. 1 fragment polepy. 3. 2 drobne odlupki kamienne.

Obiekt 14a

Wyodrębniony bezpośrednio po zdjęciu warstwy ornej, posiadał wydłużony nieregularny kształt o wymiarach 390 x 130 cm, brunatnoszare wypełnisko, którego miąższość nie przekraczała 2–3 cm. W części NW naruszał obiekt 14b.

Obiekt nie zawierał materiału ruchomego

Obiekt 14b

Wyodrębniony bezpośrednio po zdjęciu warstwy ornej. Posiadał nieregularny wydłużony kształt (320 x 120 cm) i niewielką miąższość ok. 4 cm. Jego wypełnisko posiadało zabarwienie szarobrunatne. W obiekt częściowo były wkopane obiekty 14a i 19.

Obiekt nie zawierał materiału ruchomego.

Obiekt 15

Został wydzielony na głębokości 4 cm poniżej warstwy ornej. W rzucie poziomym miał kształt wydłużonego owalu o wymiarach 172 x 62 cm, jednolite szare i szarobrunatne, plamiste wypełnisko. W przekroju pionowym posiadał kształt stosunkowo regularnej niecki, o głębokości dochodzącej do 17 cm (ryc. 10).

Materiał zebrany z głębokości 0–10 cm.

Inwentarz:

1. 4 fragmenty KPL, w tym 1 fragment wylewu (tabl. III, 7) zdobiony poziomą listwą plastyczną z odcisniętymi w niej dołkami palcowymi w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. II, 9), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; pozostałe fragmenty posiadają powierzchnię zewnętrzną mączystą, barwy jasnobrunatnej, powierzchnię wewnętrzną mączystą, barwy jasnobrunatnej lub brunatnej, niewielką ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego. 2. 1 fragment KTrz o barwie ceglasto-brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego. 3. 2 fragmenty GT o barwach brunatnych, powierzchniach szorstkich, z domieszką tłucznia kamiennego. 4. 1 fragment wtórnie przepalony o nieokreślonej chronologii. 5. 3 zabytki krzemienne, w tym: 1 wkładka na wiórze o intencjonalnie? złamanym wierzchołku i tylcu uformowanym nieregularnym, zatapiającym retuszem, ze śladami użytkowania jednej krawędzi na stronie spodniej (tabl. XII, 1), krzemień świeciechowski; 1 łuszczeń przecinak na odlupku odbity z obucha siekierki (tabl. XIII, 9), krzemień świeciechowski.

Obiekt 16

Dołek posłupowy, wyodrębniony na głębokości 4 cm poniżej warstwy ornej. Posiadał kolisty kształt (56 x 54 cm), jednolite jasnobrunatne wypełnisko i nieregularne dno dochodzące do głębokości 9 cm (ryc. 10).

Obiekt 17

Dołek posłupowy, wyodrębniony na głębokości 5 cm poniżej warstwy ornej. Posiadał owalny kształt o wymiarach 57 x 44 cm, jednolite jasnobrunatne wypełnisko, którego miąższość dochodziła do 11 cm (ryc. 11).

Obiekt 18

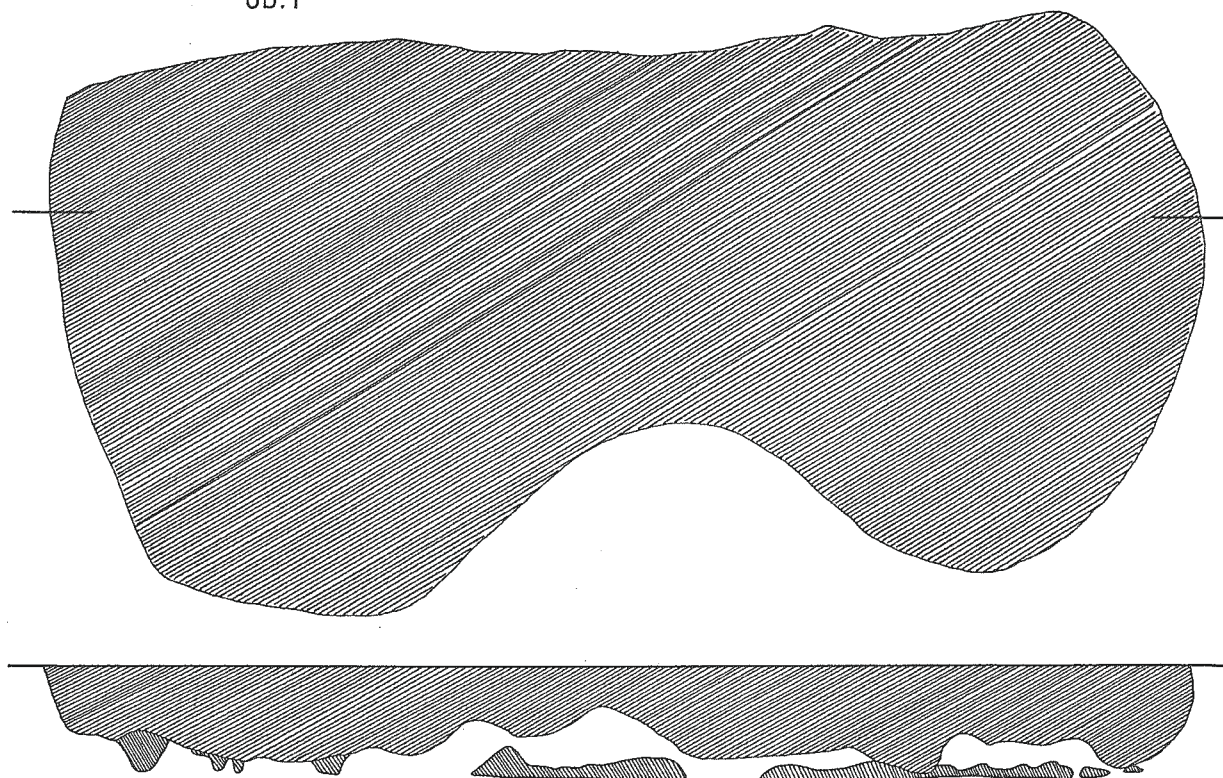
Dołek posłupowy, wyodrębniony na głębokości 5 cm poniżej warstwy ornej. Miał kolisty kształt o wymiarach 45 x 43 cm, jednolite, szare wypełnisko, którego miąższość dochodziła do 13 cm (ryc. 11).

Materiał zebrany z głębokości 0–10 cm.

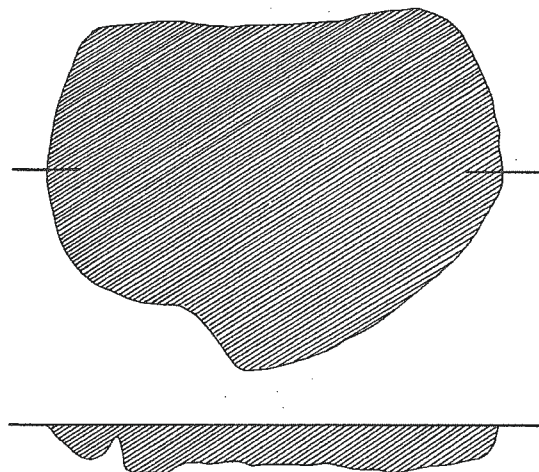
Inwentarz:

1. 1 bardzo drobny fragment GT o barwie brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego.

ob.1

ob.2

1m

Ryc. 5. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzuty poziome i profile obiektów 1 i 2.

Abb. 5. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Grundrisse und Profile der Objekte 1, 2.

Рис. 5. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народо́вы, воевод. Подкарпатское. Планы и разрезы объектов 1 и 2.

Obiekt 19

Został wydzielony na głębokości 5 cm od warstwy ornej. W rzucie poziomym posiadał nieregularny kształt o wymiarach 157 x 105 cm, jednolite brunatnoszare wypełnisko i nieregularny profil o miąższości dochodzącej do 20 cm (ryc. 11).

Materiał zebrany z głębokości 0–10 cm.

Inwentarz:

1. 2 fragmenty KPL. 2. 12 fragmentów GT o barwach brunatnych, powierzchniach szorstkich, z domieszką tłuczni kamiennego; 1 frag-

ment wtórnie przepalony o nieokreślonej chronologii. 3. Wiór mikro-
lityczny ze zmiany orientacji rdzenia, krzemień narzutowy.

Obiekt 20

Przebadany częściowo. Wyodrębniony na głębokości 5 cm poniżej warstwy ornej. Posiadał profil o jednolitym, szarobrunatnym wypełnisku i wymiary 177 x 71 cm (część przebadana). Dno było nieregularne dochodzące do 19 cm (ryc 12).

Głębokość 0–10 cm.

Ryc. 6.

Abb. 6.

Рис. 6.

In

1. 6

jasnobr

natnej l

ceramic

ciemno

mienne

(tabl. X

Obi

Zar

W rzuci

wymiar

rego mi

wystąpił

wydziel

Mat

In w

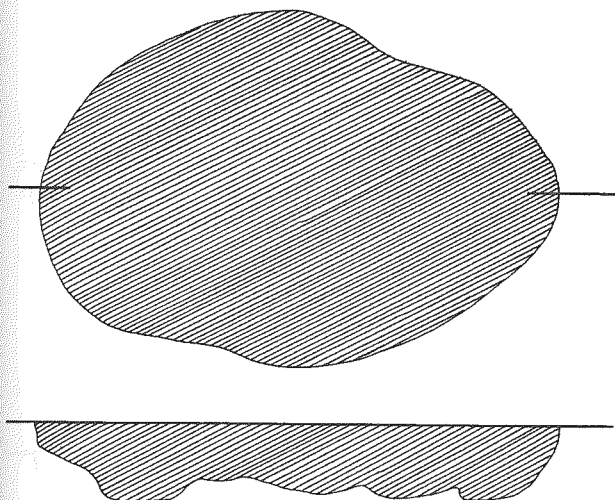
1. 3

wierzchr

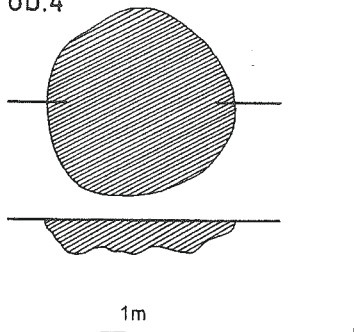
ni wewn

domiesz

ob. 3

ob. 4

Ryc. 6. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzuty poziome i profile obiektów 3 i 4.

Abb. 6. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpaten-vorland. Grundrisse und Profile der Objekte 3, 4.

Рис. 6. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народо́вы, воевод. Подкарпат-ское. Планы и разрезы объектов 3 и 4.

Inwentarz:

1. 6 fragmentów KPL, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej lub brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej, tłucznia ceramicznego oraz piasku. 2. 9 fragmentów GT o barwie brunatnej, ciemnobrunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego. 3. Wiórek z retuszem częściowym boku i wierzchołka (tabl. XIII, 7), krzemień czekoladowy.

Obiekt 21

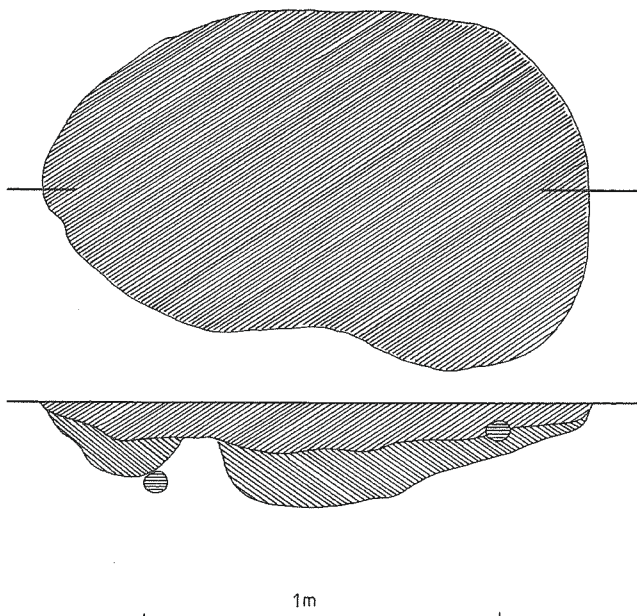
Zarys obiektu został uchwycony bezpośrednio pod warstwą orną. W rzucie poziomym posiadał nieregularny kształt o największych wymiarach 215 x 138 cm i jednolite szarobrunatne wypełnisko, którego miąższość dochodziła do 20 cm. W części SE obiektu w profilu wystąpił prawdopodobnie zarys dołka posłupowego, który nie został wydzielony w rzucie poziomym (ryc. 13).

Materiał zebrano z głębokości 0–10 cm.

Inwentarz:

1. 3 fragmenty KPL, w tym 1 fragment dna (tabl. II, 7) o powierzchni zewnętrznej mączystej, barwy jasnobrunatnej, powierzchni wewnętrznej mączystej, barwy jasnobrunatnej, niewielkiej ilości domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; pozostałe fragmenty

ob. 5

Ryc. 7. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i profil obiektu 5.

Abb. 7. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpaten-vorland. Grundriss und Profil vom Objekt 5.

Рис. 7. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народо́вы, воевод. Подкарпат-ское. План и разрез объекта 5.

posiadają powierzchnię zewnętrzną mączystą, barwy jasnobrunatnej, powierzchnię wewnętrzną mączystą, barwy jasnobrunatnej, niewielką ilość domieszki organicznej oraz tłucznia ceramicznego. 2. 4 fragmenty GT, o barwie brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego. 3. 7 bardzo drobnych grudek polepy.

Obiekt 22a

Pełny zarys obiektu został uchwycony na głębokości 5 cm poniżej warstwy ornej. W rzucie poziomym posiadał wydłużony, nieregularny kształt o największych wymiarach 273 x 140 cm, wypełnisko jednolite szare, którego miąższość dochodziła do 17 cm (ryc. 14). W jego części W częściowo wkopany był obiekt 22b.

Materiał zebrano z głębokości 0–10 cm.

Inwentarz:

1. 4 fragmenty GT, w tym: 1 fragment misy o brzegu zagiętym do środka (tabl. VI, 1), o barwie brunatnej, powierzchni dość gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego; 1 fragment środkowy z ornamentem paznokciowym, umieszczonym na listwie, o barwie brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego; 2 fragmenty o barwie jasnobrunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego.

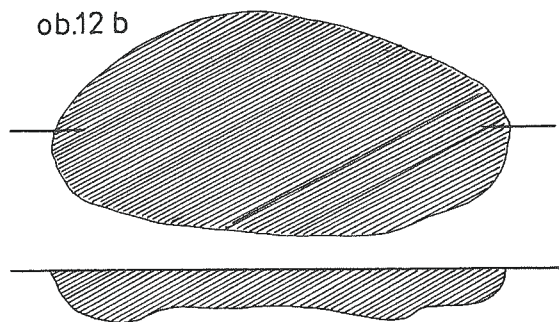
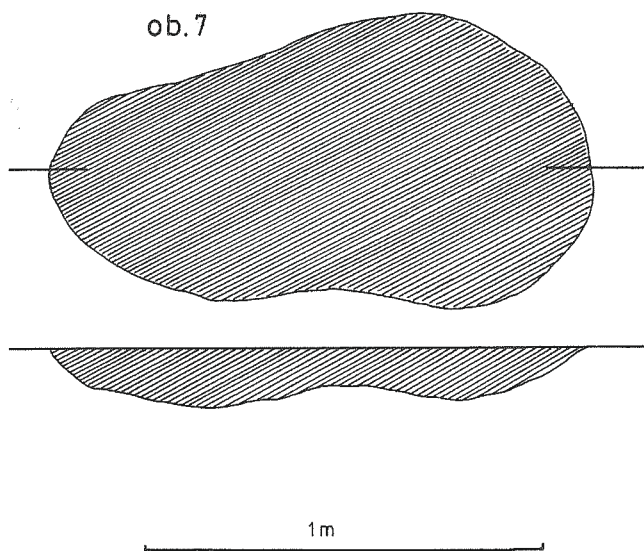
Obiekt 22b

Zarys obiektu, w rzucie poziomym został wyodrębniony na głębokości 5 cm poniżej warstwy ornej. Posiadał w przybliżeniu kolisty kształt, jednolite, szarobrunatne wypełnisko i wymiary 176 x 150 cm. Dno było nieregularne nieckowate, którego głębokość dochodziła do 17 cm (ryc. 14). Wkopany był częściowo w obiekt 22a.

Materiał zebrano z głębokości 0–10 cm.

Inwentarz:

1. 2 fragmenty KPL, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta lub szorstka, niewielka ilość domieszki organicznej oraz tłucznia ceramicznego. 2. 1 fragment ucha taśmowego GT, o barwie brunatnej, powierzchni

Ryc. 8. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzuty poziome i profile obiektów 7 i 12b.
 Abb. 8. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpaten-vorland. Grundrisse und Profile der Objekte 7, 12b.
 Рис. 8. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпат-ское. Планы и разрезы объектов 7 и 12b.

gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego; 1 fragment brzegu GT (tabl. VI, 2), o barwie brunatnej, powierzchni gładkiej, z domieszką drobnego tłucznia kamiennego i miki; 15 fragmentów GT o barwie brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego. 3. 1 fragment łuski, krzemień świeciechowski.

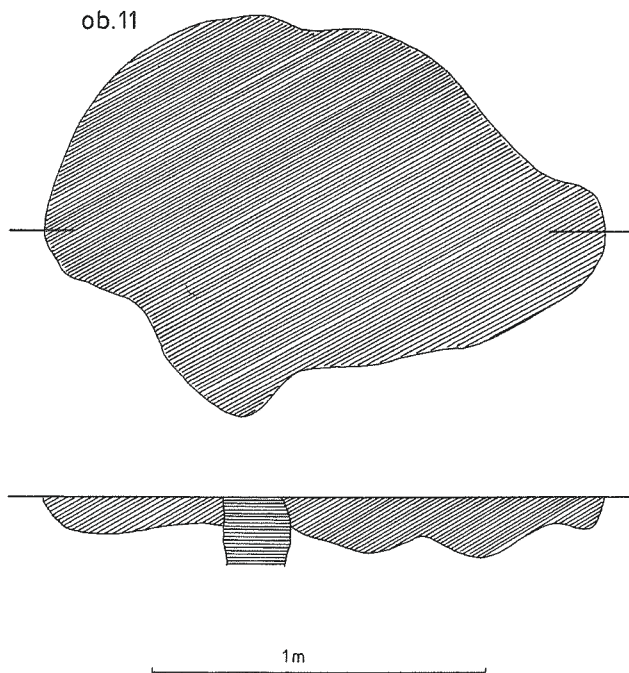
Obiekt 23

Wyodrębniony na głębokości 4 cm od warstwy ornej. W rzucie poziomym miał kształt owalny, w przekroju pionowym nieckowaty. Jednolite szarobrunatne wypełnisko i wymiary 182 x 90 x 15 cm (ryc. 15).

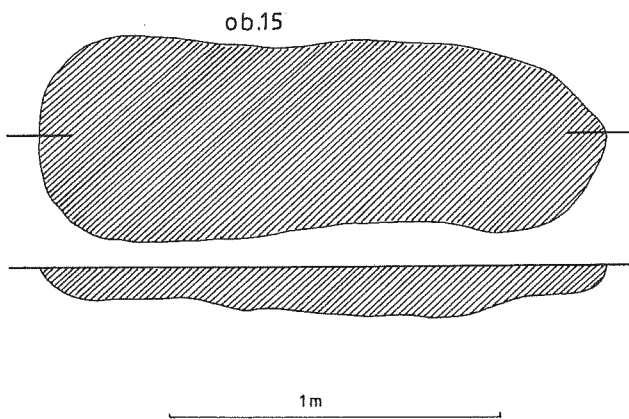
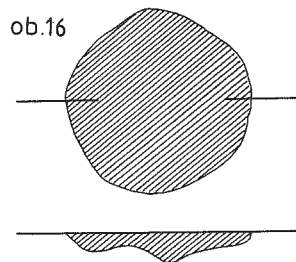
Materiał zebrano z głębokości 0–15 cm.

Inwentarz:

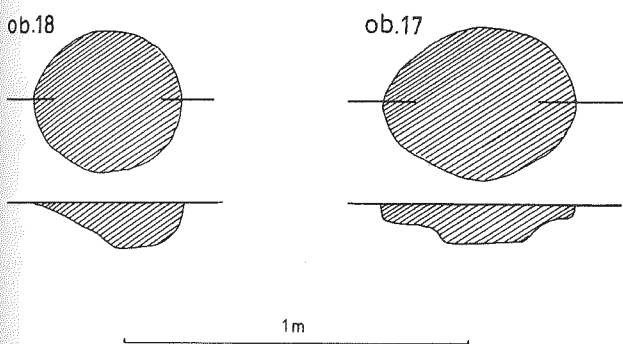
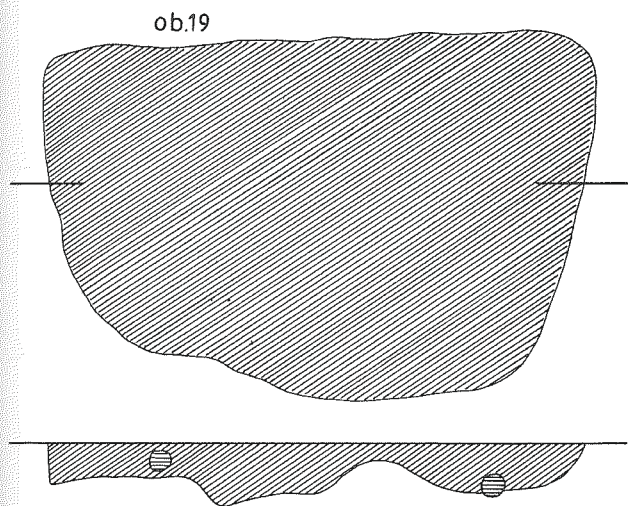
1. 4 fragmenty KPL, w tym 1 fragment wylewu (tabl. II, 33) zdobiony słupkami odcisniętymi stempelkiem w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna szorstka, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna gładka, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i miki; pozostałe fragmenty posiadają powierzchnię zewnętrzną mączystą lub szorstką, barwy jasnobrunatnej, powierzchnię wewnętrzną mączystą lub gładką, barwy jasnobrunatnej lub brunatnej, niewielką domieszkę organiczną i miki, tłucznia ceramicznego i piasku. 2. 1 fragment talerza – placka GT (tabl. VI, 5), o barwie jasnobrunatnej, powierzchni szorstkiej,

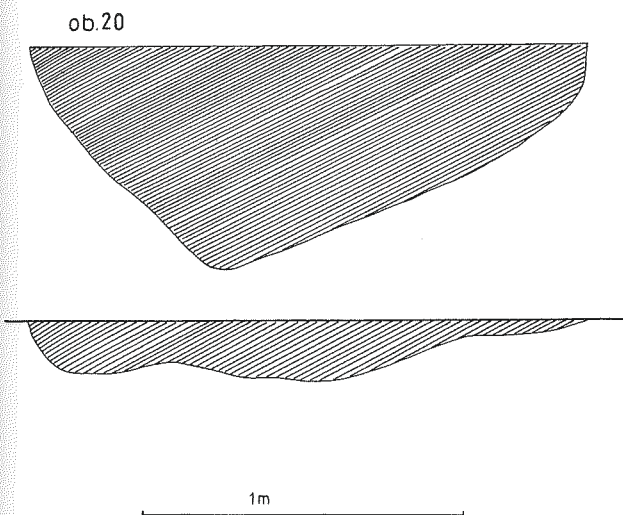
Ryc. 9. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i profil obiektu 11.
 Abb. 9. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpaten-vorland. Grundrisse und Profile vom Objekt 11.
 Рис. 9. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпат-ское. План и разрез объекта 11.

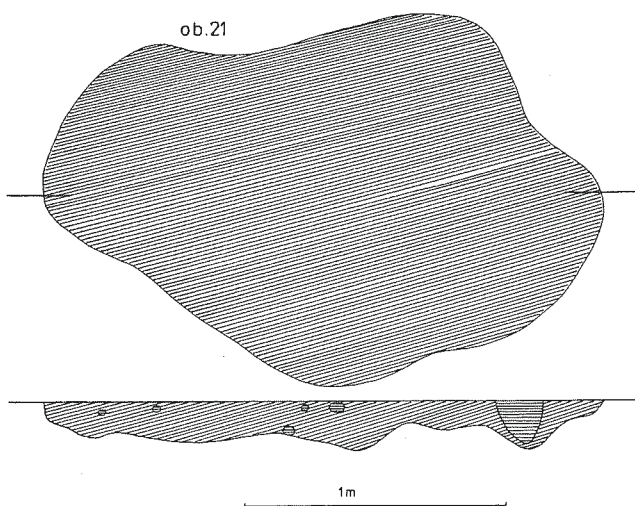
Ryc. 10. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzuty poziome i profile obiektów 15 i 16.
 Abb. 10. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpaten-vorland. Grundrisse und Profile der Objekte 15, 16.
 Рис. 10. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпат-ское. Планы и разрезы объектов 15 и 16.

Ryc.11. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i profile obiektów 17, 18 i 19.
 Abb. 11. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpaten-
 vorland. Grundrisse und Profile der Objekte 17, 18, 19.
 Рис. 11. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпат-
 ское. Планы и разрезы объектов 17, 18 и 19.

Ryc. 12. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i profil obiektu 20.
 Abb. 12. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpaten-
 vorland. Grundriss und Profil vom Objekt 20.
 Рис. 12. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпат-
 ское. План и разрез объекта 20.

Ryc. 13. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i profil obiektu 21.
 Abb. 13. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpaten-
 vorland. Grundriss und Profil vom Objekt 21.
 Рис. 13. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпат-
 ское. План и разрез объекта 21.

z domieszką tłucznia kamiennego i miki; 11 fragmentów GT o barwie jasnobrunatnej, brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego i miki, w tym fragment brzuśca z dołkami paznokciowymi i fragment brzuśca z guzkiem.

Obiekt 24

Wydzielony został bezpośrednio po ściągnięciu warstwy ornej. Na głębokości 5 cm poniżej warstwy ornej jego wymiary wynosiły 157 x 96 cm. Wypełnisko było jednolite, szarobrunatne tylko w części spągowej obiektu wystąpiło skupisko o wymiarach 35 x 45 cm, ciemnobrunatne z bardzo dużą ilością drobnych węgli drzewnych (ryc. 16).

Głębokość 0-10 cm.

Inwentarz:

1. 8 fragmentów KPL, w tym 1 fragment ucha, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i piasku; pozostałe fragmenty posiadają powierzchnię zewnętrzną mączystą lub szorstką, barwy jasnobrunatnej, powierzchnię wewnętrzną mączystą lub szorstką, barwy jasnobrunatnej lub brunatnej, niewielką ilość domieszki organicznej, piasku, tłucznia ceramicznego oraz miki. 2. 3 fragmenty GT o barwie brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego.

Obiekt 25

Zarys obiektu został wyodrębniony bezpośrednio po zdjęciu warstwy ornej. W rzucie poziomym posiadał owalny kształt o maksymalnych wymiarach 147 x 90 x 18 cm i jednolite szarobrunatne wypełnisko (ryc. 17).

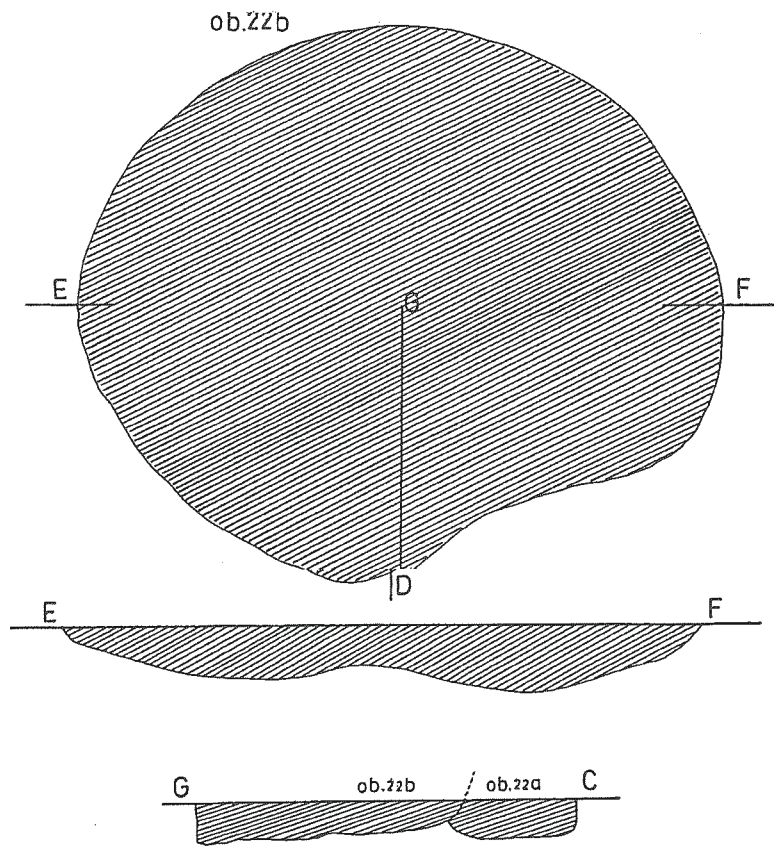
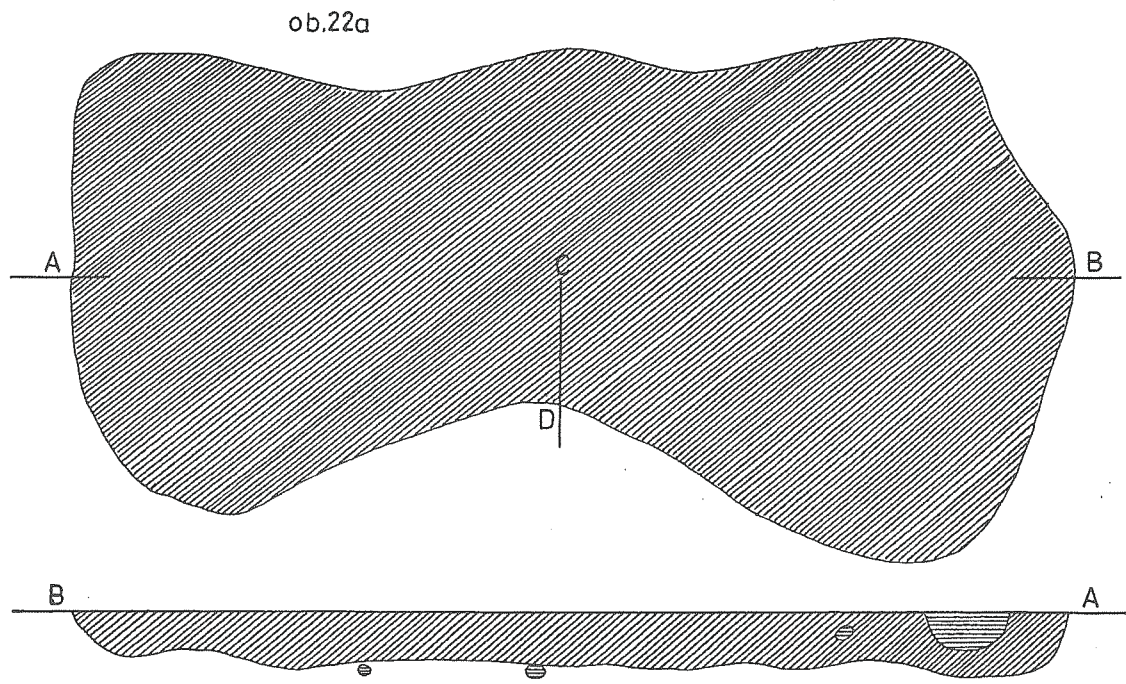
Głębokość 0-10 cm.

Inwentarz:

1. 4 fragmenty KPL, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej lub brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej, tłucznia ceramicznego oraz tłucznia kamiennego.

Obiekt 26

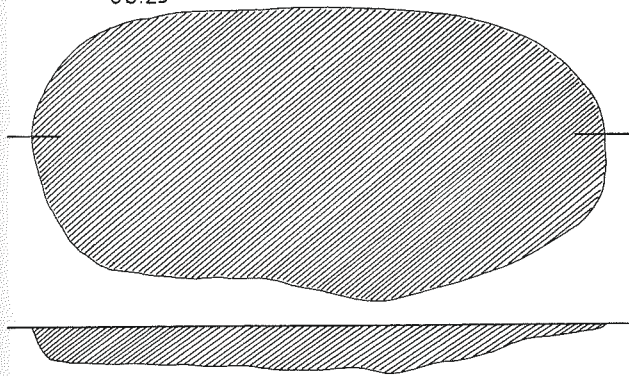
Wyodrębniony został na głębokości 4 cm poniżej warstwy ornej. Miał nieregularny kształt o wymiarach 80 x 70 x 20 cm, war-

1m

Ryc.14. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzuty poziome i profile obiektów 22a i 22 b.
 Abb. 14. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Grundrisse und Profile der Objekte 22, 22b.
 Рис. 14. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Планы и разрезы объектов 22а и 22b.

ob. 23

Ryc. 15. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i profil obiektu 23.

Abb. 15. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Grundriss und Profil vom Objekt 23.

Рис. 15. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. План и разрез объекта 23.

stwowane wypełnisko o zabarwieniu szarobrunatnym, brunatnym (ryc. 18).

Obiekt nie zawierał materiału ruchomego.

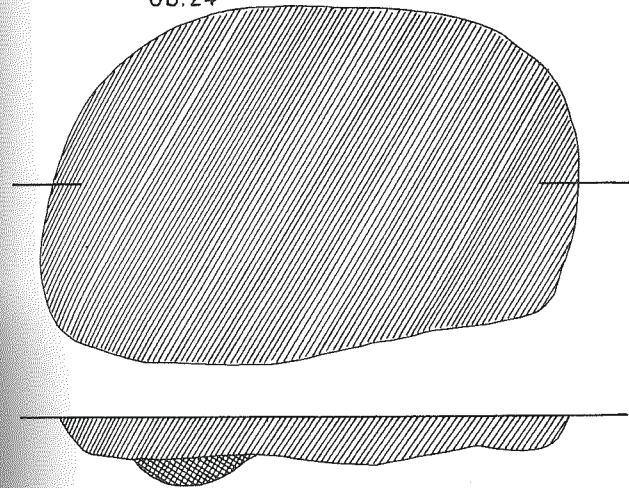
Obiekt 27

Wyodrębniony został na głębokości 4 cm od warstwy ornej.

W rzucie poziomym posiadał nieregularny kształt o wymiarach 185 x 165 x 14 cm i jednolite brunatno szare wypełnisko (ryc. 18).

Głębokość 0–10 cm.

ob. 24

Ryc. 16. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i profil obiektu 24.

Abb. 16. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Grundriss und Profil vom Objekt 24.

Рис. 16. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. План и разрез объекта 24.

Inwentarz:

1. 4 fragmenty KPL, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej lub brunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej lub brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej oraz tłucznia ceramicznego.

Obiekt 28

Zarys obiektu został uchwycony na głębokości 4 cm, poniżej warstwy ornej. Posiadał owalny, nieregularny kształt o wymiarach 350 x 160 cm i jednolite jasnoszarobrunatne wypełnisko o miąższości dochodzącej do 15 cm (ryc. 19).

Głębokość 0–10 cm.

Inwentarz:

1. 3 fragmenty KPL, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej lub brunatnej, niewielka ilość domieszki tłucznia ceramicznego oraz piasku.

Obiekt 29

Zarys obiektu został wydzielony na głębokości 3–4 cm poniżej warstwy ornej. W rzucie poziomym miał nieregularny kształt i wymiary 165 x 140 x 12 cm i jednolite brunatnoszare wypełnisko (ryc. 20).

Głębokość 0–10 cm.

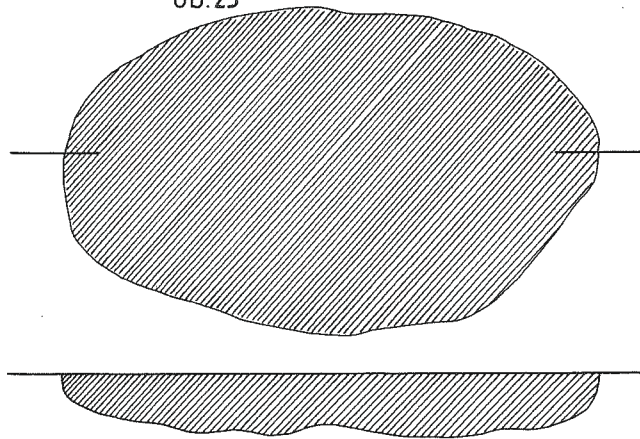
Inwentarz:

1. 6 fragmentów KPL, w tym fragment flaszki z kryzą (tabl. I, 10) o powierzchni zewnętrznej mączystej, barwy brunatnoceglastej, powierzchni wewnętrznej mączystej, barwy brunatnoceglastej, z niewielką ilością domieszki tłucznia ceramicznego; pozostałe fragmenty posiadają powierzchnię zewnętrzną mączystą, barwy jasnobrunatnej, powierzchnię wewnętrzną mączystą, barwy jasnobrunatnej lub brunatnej, niewielką ilość domieszki organicznej, tłucznia ceramicznego oraz piasku.

Obiekt 30

Wyodrębniony został na głębokości 5 cm od oraniny. W rzucie poziomym posiadał nieregularny, owalny kształt o maksymalnych

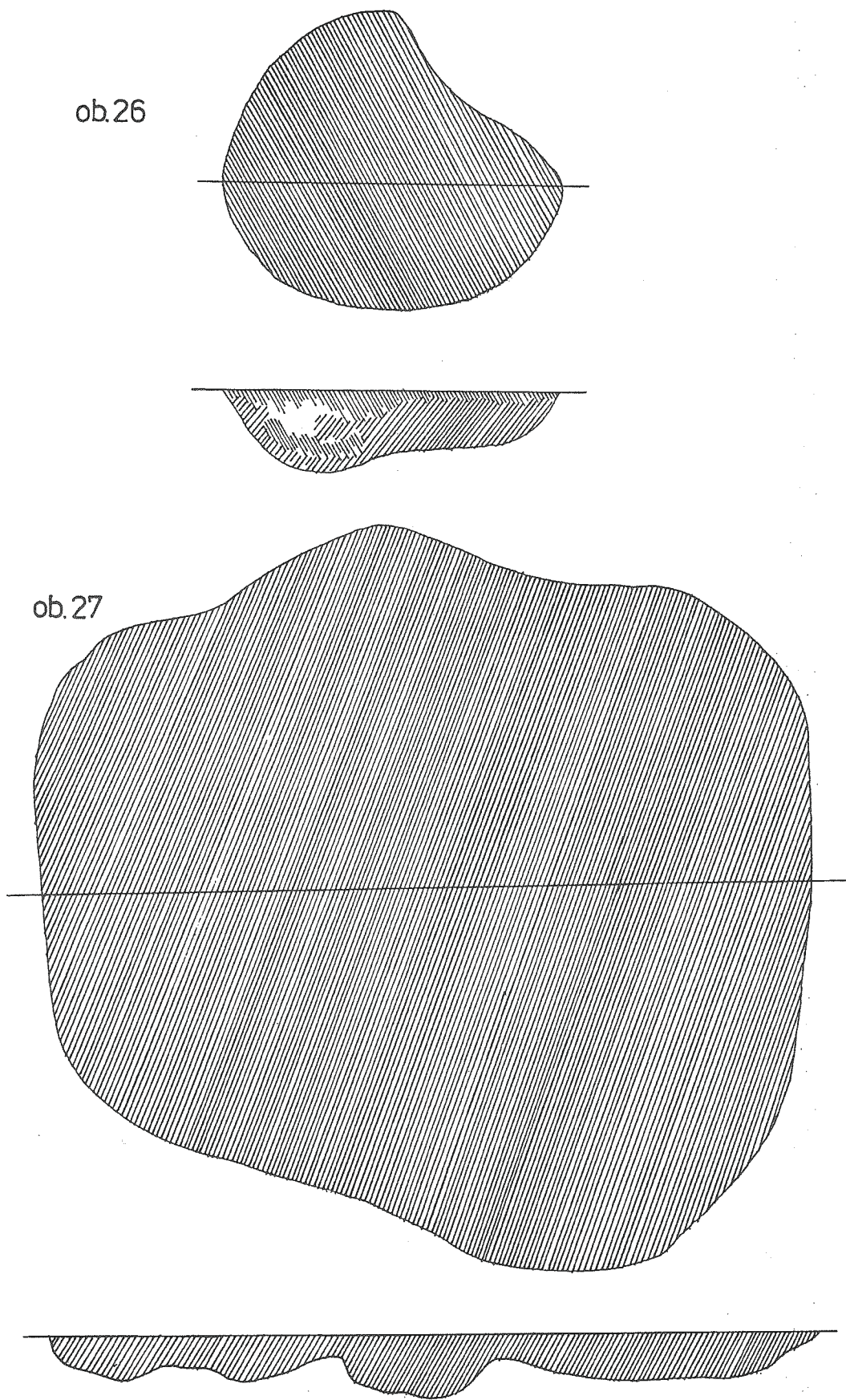
ob. 25

Ryc. 17. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i profil obiektu 25.

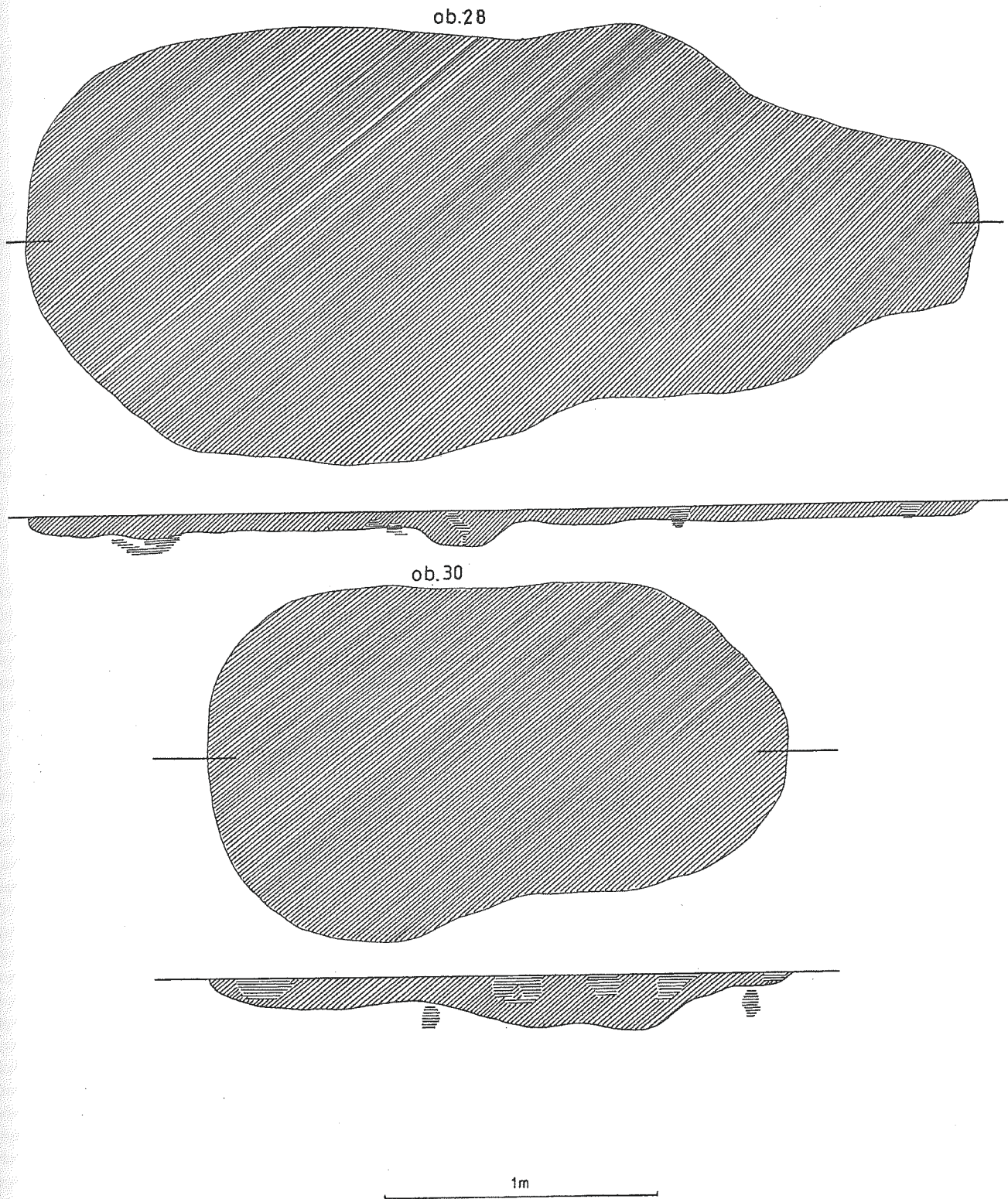
Abb. 17. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Grundriss und Profil vom Objekt 25.

Рис. 17. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. План и разрез объекта 25.

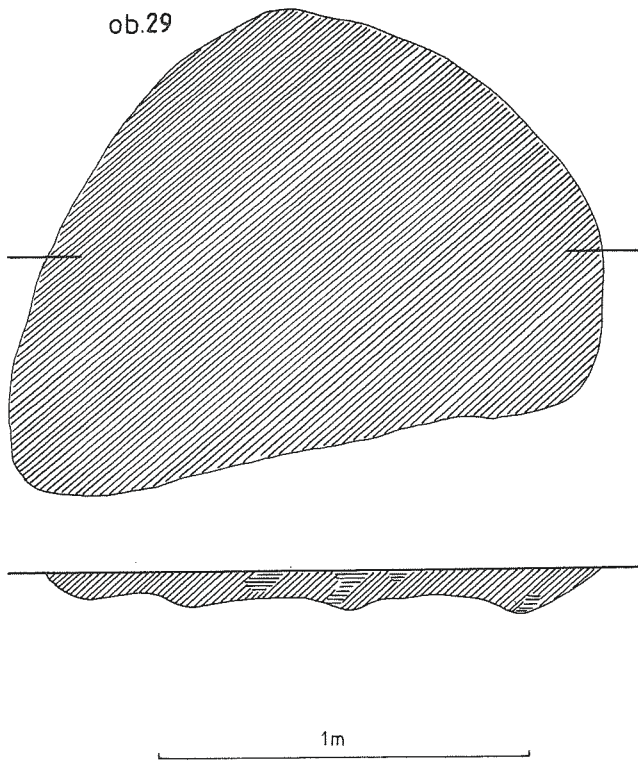

Ryc. 18. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzuty poziome i profile obiektów 26 i 27.
 Abb. 18. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Grundrisse und Profile der Objekte 26, 27.
 Рис. 18. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Планы и разрезы объектов 26 и 27.

Ryc. 19
 Abb. 19
 Рис. 19

Ryc. 19. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzuty poziome i profile obiektów 28 i 30.
 Abb. 19. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Grundrisse und Profile der Objekte 28, 30.
 Рис. 19. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Планы и разрезы объектов 28 и 30.

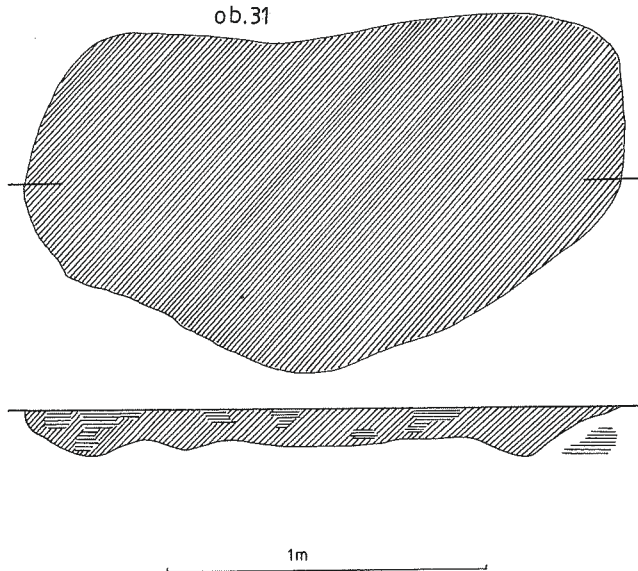
Ryc. 20. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i profil obiektu 29.

Abb. 20. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Grundriss und Profil vom Objekt 29.

Рис. 20. Бабиха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. План и разрез объекта 29.

wymiarach 211 x 113 x 20 cm, jednolite, plamiste wypełnisko o zabarwieniu szarobrunatnym i jasnoszarobrunatnym (ryc. 19).

Głębokość 0–10 cm.

Ryc. 21. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i profil obiektu 31.

Abb. 21. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Grundriss und Profil vom Objekt 31.

Рис. 21. Бабиха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. План и разрез объекта 31.

Inwentarz:

1. 1 fragment KPL, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej.

Obiekt 31

Zarys obiektu został wyodrębniony na głębokości 4 cm od powierzchni ornej. Miał kształt nieregularnego owalu o wymiarach 187 x 104 x 16 cm, wielobarwne brunatne i szarobrunatne, plamiste wypełnisko (ryc. 21).

Głębokość 0–10 cm.

Inwentarz:

1. 4 fragmenty KPL, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta barwy jasnobrunatnej lub brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej, tłucznia ceramicznego oraz tłucznia kamiennego.

Wykop I

I warstwa mechaniczna (0–10 cm):

Inwentarz:

1. 5 fragmentów ceramiki GT, w tym: 1 fragment miski o brzegu zaigętym do środka (tabl. VI, 4), barwa jasnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka mika i tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy z dołkami paznokciowymi (tabl. VI, 3), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy – barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny.

Wykop II

Warstwa orna

Inwentarz:

1. 10 fragmentów ceramiki kultury trzcinieckiej (KTrz) o barwie brunatnej, ceglasto-brunatnej, o powierzchniach szorstkich, z domieszką tłucznia kamiennego. 2. 4 fragmenty ceramiki GT o barwie brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego. 3. 1 drapacz (tabl. XII, 3), krzemień przepalony; 1 odłupek z produkcji siekiarki (część obuchowa?) z retuszem częściowym boku na stronie spodniej (tabl. XIII, 5), krzemień wołyński.

I warstwa mechaniczna 0–10 cm

Inwentarz:

1. 48 fragmentów KPL, w tym: 1 fragment wylewu (tabl. III, 19) zdobiony słupkami odcisniętymi stempelkiem w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment ucha (tabl. II, 30), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i średnia ilość tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna zniszczona, niewielka ilość domieszki organicznej, tłucznia kamiennego oraz miki, 1 fragment dna, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna zniszczona, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. I, 1) zdobionego słupkami odcisniętymi stempelkiem w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna gładka, barwy brunatnej, powierzchnia wewnętrzna gładka, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. I, 2) z krawędzią zewnętrzną pogrubioną listwą plastyczną, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego. 2. 72 fragmenty ceramiki KTrz w tym: 1 fragm. brzegu (tabl. IV, 3) o barwie brunatnej, powierzchni dość gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego; 1 fragment brzegu o barwie brunatnej, powierzchni

dość gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego; 1 fragment szyjki naczynia barwy brunatnej, powierzchni gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego; 1 fragment brzegu (tabl. IV, 2) o barwie brunatnej, powierzchni gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego i ziarnami miki; 1 fragment o barwie ciemnobrunatnej, powierzchni gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego i miki; 1 fragment brzegu (tabl. IV, 5) o barwie ciemnobrunatnej, powierzchni gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego i miki; 1 fragment brzegowy (tabl. IV, 1) o barwie ciemnobrunatnej, powierzchni gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego i miki; 59 fragmentów o barwach brunatnych, ciemnobrunatnych, powierzchniach szorstkich i gładkich, z domieszką tłucznia kamiennego; 3 fragmenty o barwie brunatnej i 3 fragmenty o barwie ciemnoszarej, powierzchnie gładkie, z domieszką tłucznia kamiennego i miki. 3. 218 fragmentów GT w tym: 1 fragment stopki naczynia (tabl. VI, 6), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 3 fragmenty den – barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment misy o krawędzi wylewu zdobionej skośnymi żłobkami (tabl. VI, 11), barwa ciemnobrunatna, powierzchnia gładka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment misy (tabl. VI, 8), barwa jasnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka drobny tłuczeń kamienny; 1 fragment talerza – placka, barwa brunatna, powierzchnia szorstka/gładka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 brzeg (tabl. VI, 9), barwa brunatna, wewnątrz czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobny tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment brzegu (tabl. VI, 7), barwa brunatna, powierzchnia gładka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy z dołkiem palcowym, barwa brunatna, powierzchnia obmazowana, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy z dołkiem paznokciowo-palcowym, barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 brzeg garnka z dziurkami pod krawędzią wylewu (tabl. VI, 14), barwa ciemnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 brzeg garnka z dziurkami pod krawędzią wylewu (tabl. VI, 10), barwa ceglasto-brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka drobny tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment placka – talerza (tabl. VI, 12), barwa brunatno-ceglasta, powierzchnia szorstka/gładka, domieszka piasek, duża ilość dość grubego tłucznia kamiennego i mika; 1 fragment dna (tabl. VI, 19), barwa ceglasto-brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment dna, barwa ceglasto-brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment talerza – placka (tabl. VI, 15), barwa brunatna, powierzchnia chropowata/gładka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy z guzkiem z miseczkowatym wgłębieniem (tabl. VI, 16), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment środkowy z dołkami palcowymi (tabl. VI, 17), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka drobny tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy z dołkami paznokciowymi (tabl. VI, 13), barwa ciemnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka drobny tłuczeń kamienny i mika; 3 fragmenty – barwa brunatna, wewnątrz czarna, powierzchnia gładka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy o barwie czarnej, powierzchni gładkiej, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment brzegu – barwa brunatna, powierzchnia gładka, domieszka tłuczeń kamienny; 2 fragmenty środkowe – 1 z guzkiem – barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 191 fragmentów drobnych, niecharakterystycznych – barwy brunatne, ciemnobrunatne, powierzchnie szorstkie i gładkie, dom. tłuczeń kamienny, w niektórych mika. 3) 9 zabytków krzemiennych, w tym: 1 fragment wióra z odłamaną częścią wierzchołkową, krzemień nieokreślony (tabl. X, 7); 1 wkładka? z retuszem częściowym, zatępiającym na stronę spodnią, krzemień przepalony, świeciechowski? (tabl. X, 8); 1 wkładka o naturalnym tyłcu (tabl. X, 2) ze śladami użytkowania drugiego boku, krzemień czekoladowy; część przysączkowa wióra, krzemień świeciechowski (tabl. X, 9); 1

fragment odłupka (tabl. XII, 9), krzemień świeciechowski; 1 łuszczeń, przecinak na wiórze retuszowanym (tabl. XII, 10), krzemień wołyński; 1 fragment zatępca wtórnego, krzemień świeciechowski; 2 odłupki częściowo korowe, krzemień czekoladowy i świeciechowski; 1 odłupek z krzemienia świeciechowskiego.

II warstwa mechaniczna 10–20 cm

1. 13 fragmentów KPL, w tym: 1 fragment dna (tabl. III, 26), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna gładka, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej oraz średnia ilość tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna (tabl. III, 17), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, średnia ilość tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. III, 18), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. III, 22), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna gładka, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. I, 3) zdobionego poziomą listwą plastyczną z odcisniętymi w niej dołkami palcowymi, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego. 2. 88 fragmentów ceramiki KTrz w tym: 1 fragment brzegowy (tabl. IV, 8) o barwie ciemnobrunatnej, powierzchni gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego i miki; 1 fragment brzegowy (tabl. IV, 7) o barwie brunatnej, powierzchni gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego i miki; 1 fragment brzegowy (tabl. IV, 6) o barwie ciemnobrunatnej, powierzchni gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego i miki; 1 fragment brzegowy (tabl. IV, 4) o barwie ciemnobrunatnej, powierzchni gładkiej, z domieszką drobnego tłucznia kamiennego i miki; 83 fragmentów barwy brunatnej, ciemnobrunatnej, o powierzchniach gładkich i szorstkich, z domieszką tłucznia kamiennego (na 1 fragm. ślady dziegiu?). 3. 178 fragmentów ceramiki GT w tym: 1 fragment talerza – placka (tabl. VI, 21) – barwa jasnobrunatna, powierzchnia gładka/szorstka, domieszka drobny tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment talerza – placka (tabl. VI, 18) – barwa jasnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment talerza – placka z dołkiem paznokciowo-palcowym, powierzchnia gładka/szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy z listwą plastyczną, karbowaną – barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment środkowej części talerza – placka ze żłobkami, barwa brunatna, powierzchnia gładka/szorstka, domieszka drobny tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment talerza – placka, barwa brunatna, powierzchnia gładka/szorstka, domieszka drobny tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment talerza – placka (tabl. VII, 7), barwa brunatna, powierzchnia gładka/szorstka, domieszka drobnego tłucznia kamiennego i mika; 1 fragment przeszlika krążkowatego (tabl. VII, 9), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy z dołkami palcowymi, powierzchnia szorstka, barwa ciemnobrunatna, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy z dołkami palcowymi, powierzchnia chropowata, barwa ciemnobrunatna, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment brzegu garnka z dziurkami pod krawędzią wylewu i żłobkami poniżej dziurek (tabl. VII, 3), barwa brunatna, powierzchnia szorstka (spękana), domieszka drobny tłuczeń kamienny; 1 fragment brzuśca wazy ze żłobkami (tabl. VII, 8), barwa jasnobrunatna, powierzchnia dość gładka, domieszka drobny tłuczeń kamienny; 1 fragment talerza – placka ze śladami plecionki? (tabl. VI, 20), barwa brunatna, powierzchnia gładka/szorstka,

domieszka drobny tłuczeń kamienny i mika. 14. brzeg garnka (tabl. VII, 4), barwa ciemnobrunatna, powierzchnia gładka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 brzeg garnka (tabl. VII, 5), barwa brunatna, powierzchnia gładka, domieszka drobny tłuczeń kamienny; 1 fragment dna – barwa jasnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment miski (tabl. VII, 1), barwa ciemnobrunatna, powierzchnia gładka, domieszka drobny tłuczeń kamienny; 1 fragment dna garnka? (tabl. VII, 2), barwa jasnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka drobny tłuczeń kamienny; 1 fragment naczynia miniaturowego (tabl. VII, 6), barwa jasnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment środkowy ze zniszczonym guzkiem? – barwa ceglasto-brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 158 fragmentów drobnych, nie charakterystycznych – barwy brunatnej, ciemnobrunatnej, powierzchnia szorstka, domieszka – tłuczeń kamienny.

Skupisko ceramiki KTrz

1. 12 fragmentów pochodzących najprawdopodobniej z jednego naczynia o barwie brunatnej, powierzchni gładkiej, z domieszką tłuczni kamiennego;

Skupisko ceramiki GT

1. 1 fragment dna – barwa ceglasto-brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka grubego tłuczni kamiennego; 1 fragment brzegu garnka z dziurkami pod krawędzią, barwa ceglasto-brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 brzeg garnka (tabl. VII, 10), barwa ceglasto-brunatna, wewnątrz ciemnoszaro-brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 brzeg wazy (tabl. VII, 11), barwa brunatna, powierzchnia gładka, domieszka drobnego tłuczni kamiennego i miki. 2. 1 łuszczeń-przecinak na fragmencie siekierki (tabl. XIII, 4), krzemień świeciechowski; 1 okruch negatywowy, krzemień nieokreślony.

Wykop III

Warstwa orna

Inwentarz:

1. 2 fragmenty KPL, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna gładka, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej. 2. 7 fragmentów ceramiki – barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny. 3. 1 wkładka na zdwojonym półtylczaku i naturalnym tyłcu (tabl. XII, 6), krzemień wołyński; 1 fragment wióra retuszowanego, krzemień świeciechowski.

I warstwa mechaniczna 0–10 cm

Inwentarz:

1. 2 fragmenty KPL, w tym: 1 fragment brzuśca (tabl. III, 20) zdobiony ukośnymi nacięciami biegnącymi w linii poziomej, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i piasku. 2. 4 fragmenty ceramiki GT w tym: 1 fragment środkowy ze żłobkami, barwa jasnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka drobny tłuczeń kamienny; 1 fragment dna – barwa ciemnobrunatna, powierzchnia dość gładka, domieszka drobny tłuczeń kamienny; 2 małe fragmenty talerzy-placków, barwy jasnobrunatnej, powierzchni gładkiej/szorstkiej, domieszka drobny tłuczeń kamienny; 1 fragment talerza-placka (tabl. VII, 14), barwa brunatna, powierzchnia gładka/szorstka, domieszka tłuczeń kamienny. 3. 1 drapacz na wiórowcu z retuszem przykrawędnym boku i śladami użytkowania drugiego (tabl. XI, 1), wykonany z krzemienia czekoladowego; 1 część środkowa wiórowca z retuszem dwóch boków, krzemień jurajski; 1 ostrze siekierki czworobocznej ze śladami negatywów łuszczeniowych i wymiadań świadczących o użytkowaniu w końcowej fazie jako klina (tabl. XI, 4), krzemień świeciechowski.

II warstwa mechaniczna 10–20 cm

Inwentarz:

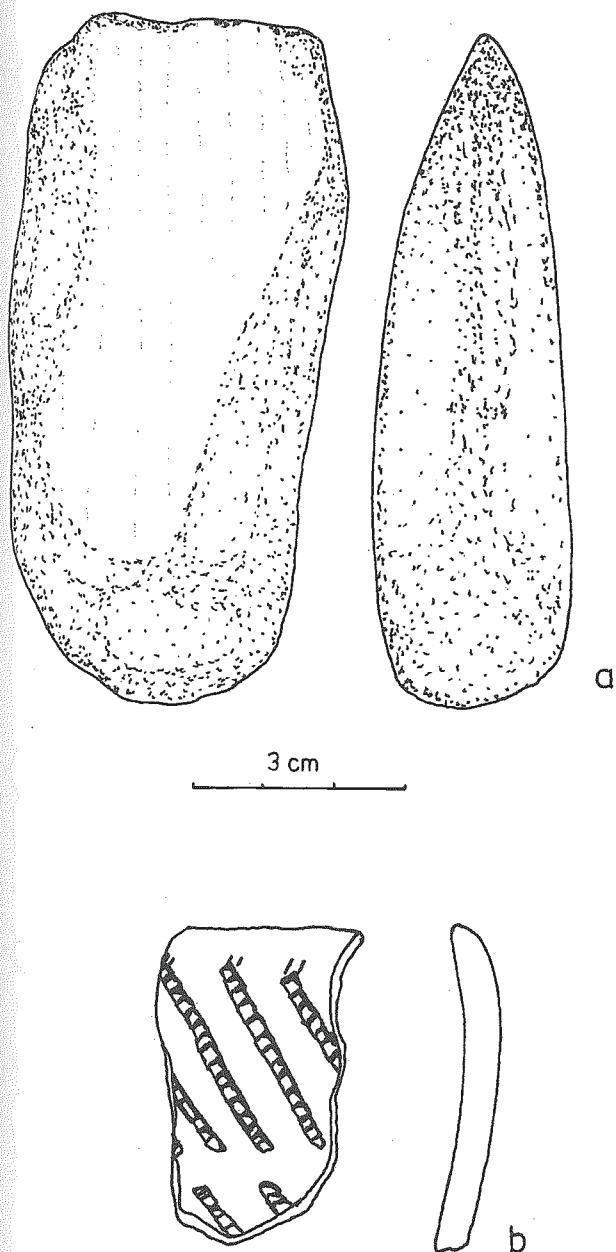
1. 31 fragmentów KPL – niecharakterystyczne. 2. 10 fragmentów ceramiki KTrz o barwie brunatnej, powierzchni gładkiej i szorstkiej, z domieszką tłuczni kamiennego. 3. 74 fragmentów ceramiki GT w tym: 1 fragment talerza-placka z dziurkami, barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 23 fragmenty środkowe, barwa brunatna, jasnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy, barwa czarna, wewnątrz jasnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy, barwa brunatna, wewnątrz czarna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment dna, barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment ceramiki z guzkiem, barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment talerza-placka (tabl. VII, 13), barwa brunatna, powierzchnia gładka/szorstka, domieszka drobny tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment talerza-placka (tabl. VII, 12), barwa brunatna, powierzchnia gładka/szorstka, domieszka drobny tłuczeń kamienny i mika; 43 fragmenty drobne, nie charakterystyczne, barwa brunatna, ciemnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny. 4. 1 fragment wkładki tylcowej (tabl. XII, 11), krzemień wołyński; 1 łuska z retuszem boku (tabl. XII, 8), krzemień narzutowy; 1 rdzeń łuszczeniowy (tabl. XII, 12), krzemień czekoladowy; 1 odłupek znoszący krawędź pięty, krzemień świeciechowski; 1 odłupek z rdzenia łuszczeniowego, krzemień czekoladowy; 1 okruch negatywowy, krzemień czekoladowy; 2 łuski, krzemień czekoladowy i nieokreślony; 2 fragmenty tłuków-rozcieraczy z granitu.

Wykop IV

I warstwa mechaniczna 0–10 cm

Inwentarz:

1. fragment brzegu naczynia subneolitycznego zdobionego ornamentem ściegu bruzdowego, domieszka organiczna (ryc. 22, b). 2) 137 fragmentów KPL, w tym: 1 fragment wylewu (tabl. I, 20), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłuczni ceramicznego; 1 fragment dna, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłuczni ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. I, 19), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłuczni ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. I, 16) zdobiony poziomą listwą plastyczną z odcisniętymi w niej dołkami palcowymi w strefie podkrawędznej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki tłuczni ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. I, 23), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłuczni ceramicznego; 1 fragment dna (tabl. I, 15), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki tłuczni ceramicznego i piasku; 1 fragment wylewu (tabl. I, 17) zdobiony odciskami trójzębnego grzebyka, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłuczni ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. I, 21), powierzchnia zewnętrzna szorstka, barwy brunatnoceglastej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnoceglastej, niewielka ilość domieszki organicznej i piasku; 1 fragment brzuśca (tabl. I, 25) zdobiony dwoma poziomymi liniami sznura dwudzielnego, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna szorstka, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki tłuczni ceramicznego; fragment wylewu (tabl. I, 4) zdobiony odciskami cze-

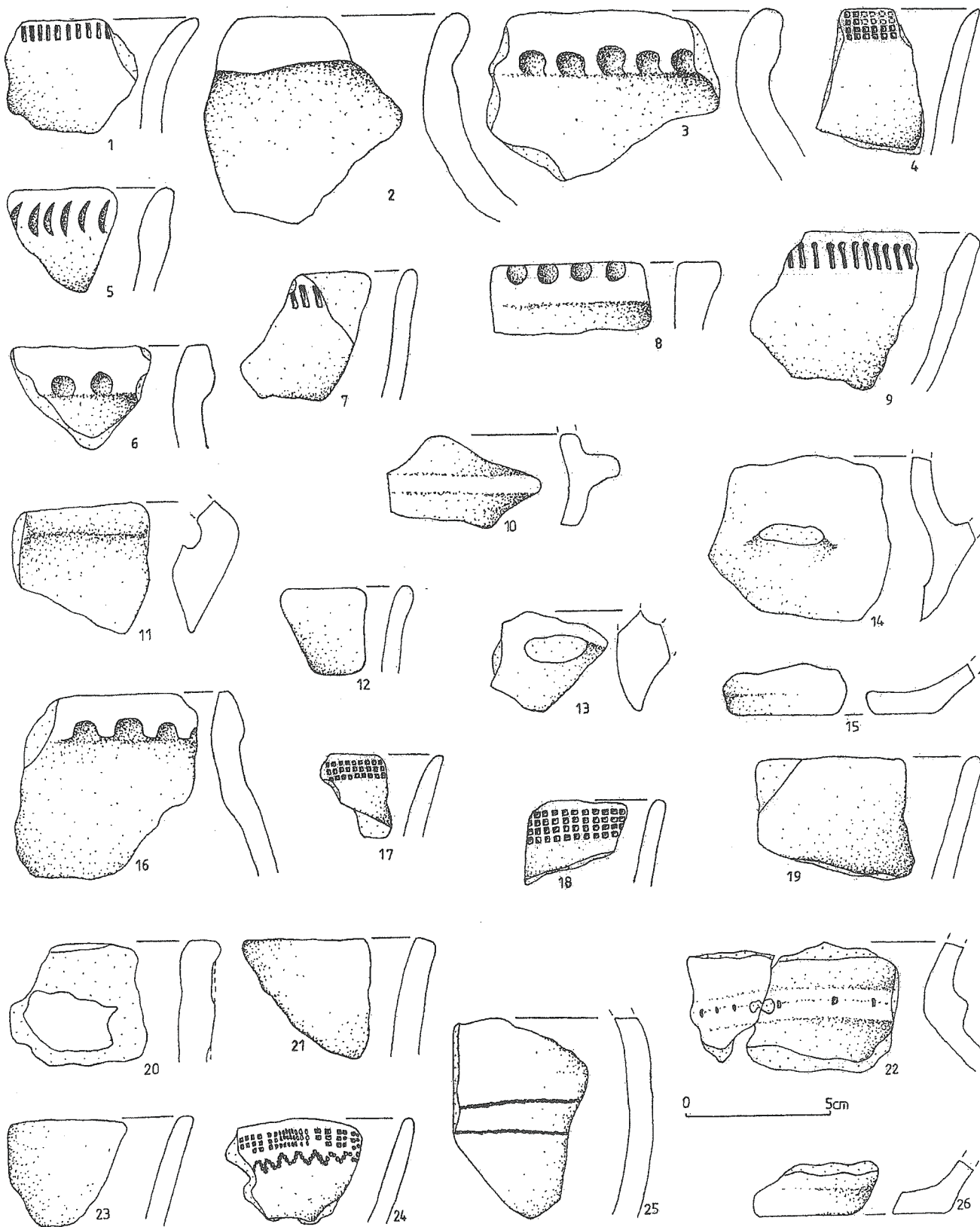
Ryc. 22. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. a - siekierka kamienna, b - ceramika.

Abb. 22. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. a - Steinaxt, b - Keramik.

Рис. 22. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. а - каменный топорик, б - керамика.

rozębnego grzebyka w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i piasku; 1 fragment wylewu (tabl. III, 1) z krawędzią pogrubioną poziomą listwą plastyczną z odcisniętym w niej ornamentem palcowym, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej oraz średnia ilość tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. III, 4) z poziomą listwą plastyczną w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, średnia ilość domieszki tłucznia ceramicznego; 1 fragment brzuśca (tabl. II, 28)

zdobiony listwą plastyczną w kształcie odwróconej litery „v”; powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. II, 31), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i średnia ilość tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. II, 32) zdobiony ukośnymi słupkami wykonanymi stempelkiem w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy szarej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy szarej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia kamiennego; 1 fragment dna (tabl. III, 2), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna (tabl. III, 27), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna (tabl. III, 25), powierzchnia zewnętrzna szorstka, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna szorstka, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i piasku; fragment wylewu (tabl. I, 9) zdobionego odcisniętymi słupkami z okrągłymi górnymi końcówkami w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i piasku; 1 fragment wylewu (tabl. I, 5) zdobiony ornamentem paznokciowym w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna szorstka, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna szorstka, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia kamiennego; 1 fragment wylewu (tabl. II, 4) zdobiony odciskami grzebyka trójzębnego w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i średnia ilość tłucznia ceramicznego; 1 fragment ucha, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i średnia ilość tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna (tabl. III, 12), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i średnia ilość tłucznia ceramicznego; 1 fragment flaszki z kryzą (tabl. III, 15) zdobionej pionowymi nacięciami na kołnierzu, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. III, 14), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. I, 8) zdobiony poziomą listwą plastyczną z odciskami palcowymi w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. I, 6) zdobiony poziomą listwą plastyczną z dołkami palcowymi w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wy-

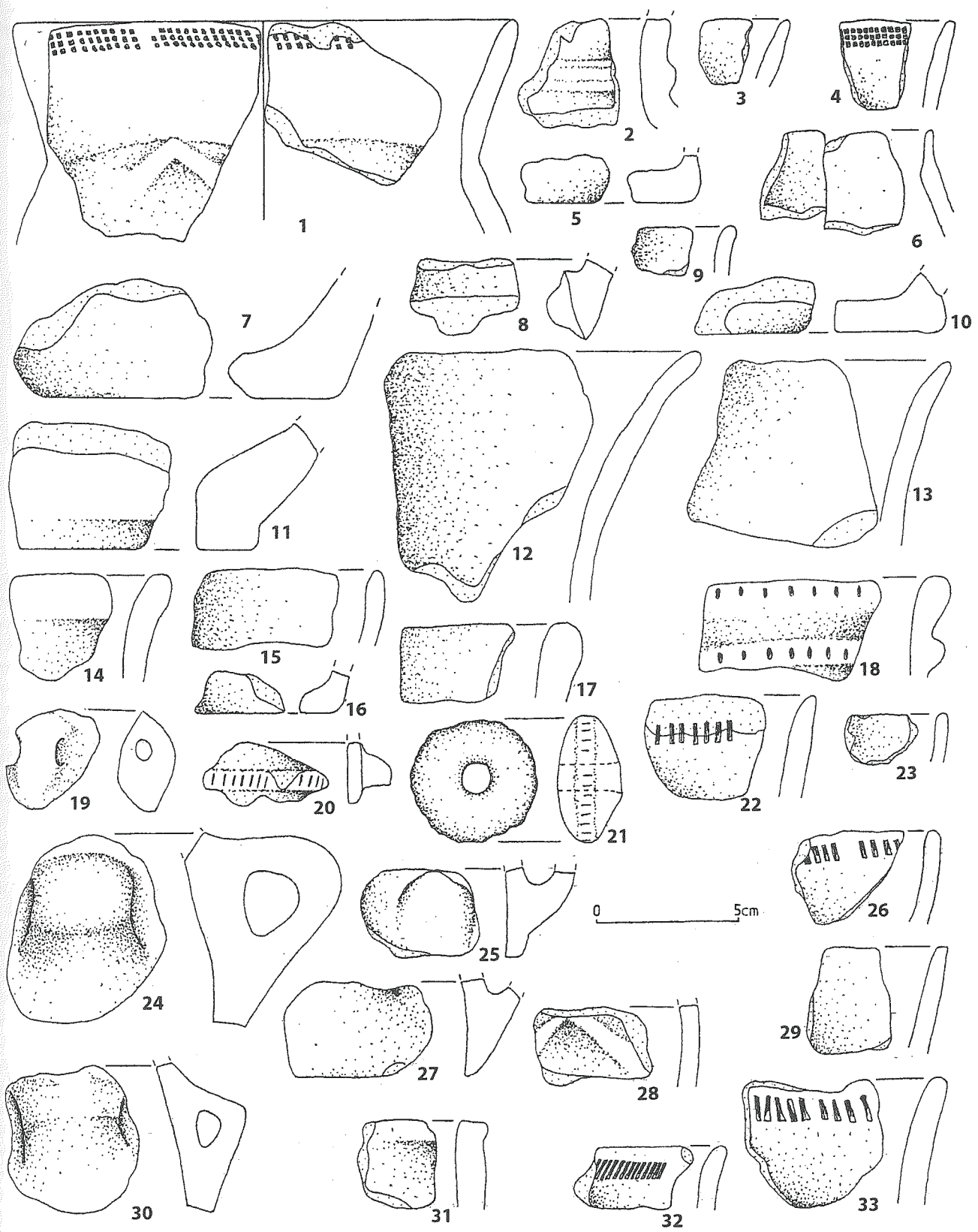

Tabl. I. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Wybór ceramiki KPL.

Taf. I. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Trichterbecherkultur- Keramikauswahl.

Табл. I. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Выборка керамики культуры воронковидных сосудов.

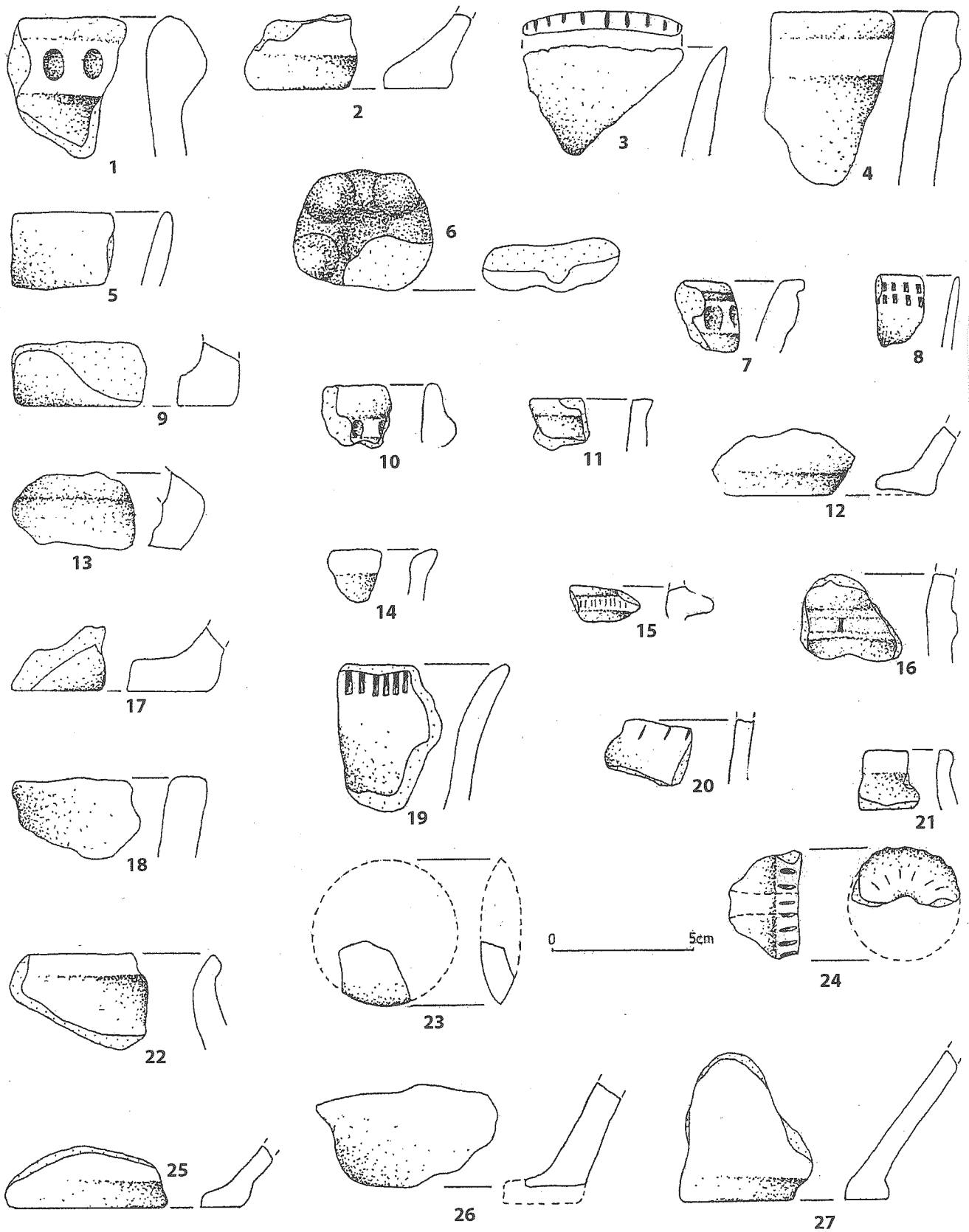
Tabl. I.
Taf. II.
Табл.

Tabl. II. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Wybór ceramiki KPL.

Taf. II. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Trichterbecherkultur- Keramikauswahl.

Табл. II. Бабиха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Выборка керамики культуры воронковидных сосудов.

Tabl. III. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Wybór ceramiki KPL.

Taf. III. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Trichterbecherkultur- Keramikauswahl.

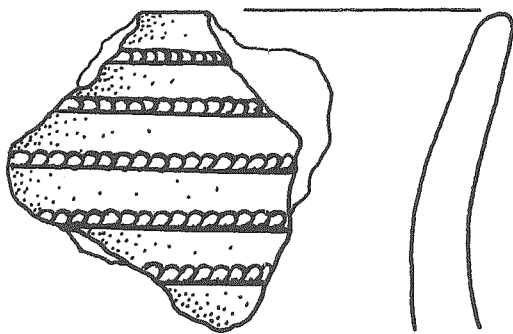
Табл. III. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народо́вы, воевод. Подкарпатское. Выборка керамики культуры воронковидных сосудов.

lewu
fie po
mącz
barwy
brzeg
sku i
ramik

F
A
P

natnej,
fragme
kiej, z
o barw
nego; 1
mieszki
ciemno
miennie
glastyc
kamen
szorstk
10) bar
kamen
9) o ba
ką tłuc
o barw
miennie
ni szor
fragme
ni gład
tów cer
powier
(tabl. D
ny tłuc
brunatr
ny; 1 fr
wierzch
ment st
gładka,
9), bar
tłuczeń
natna,
miennie
ciemno
ny; 1 fr
szorstk

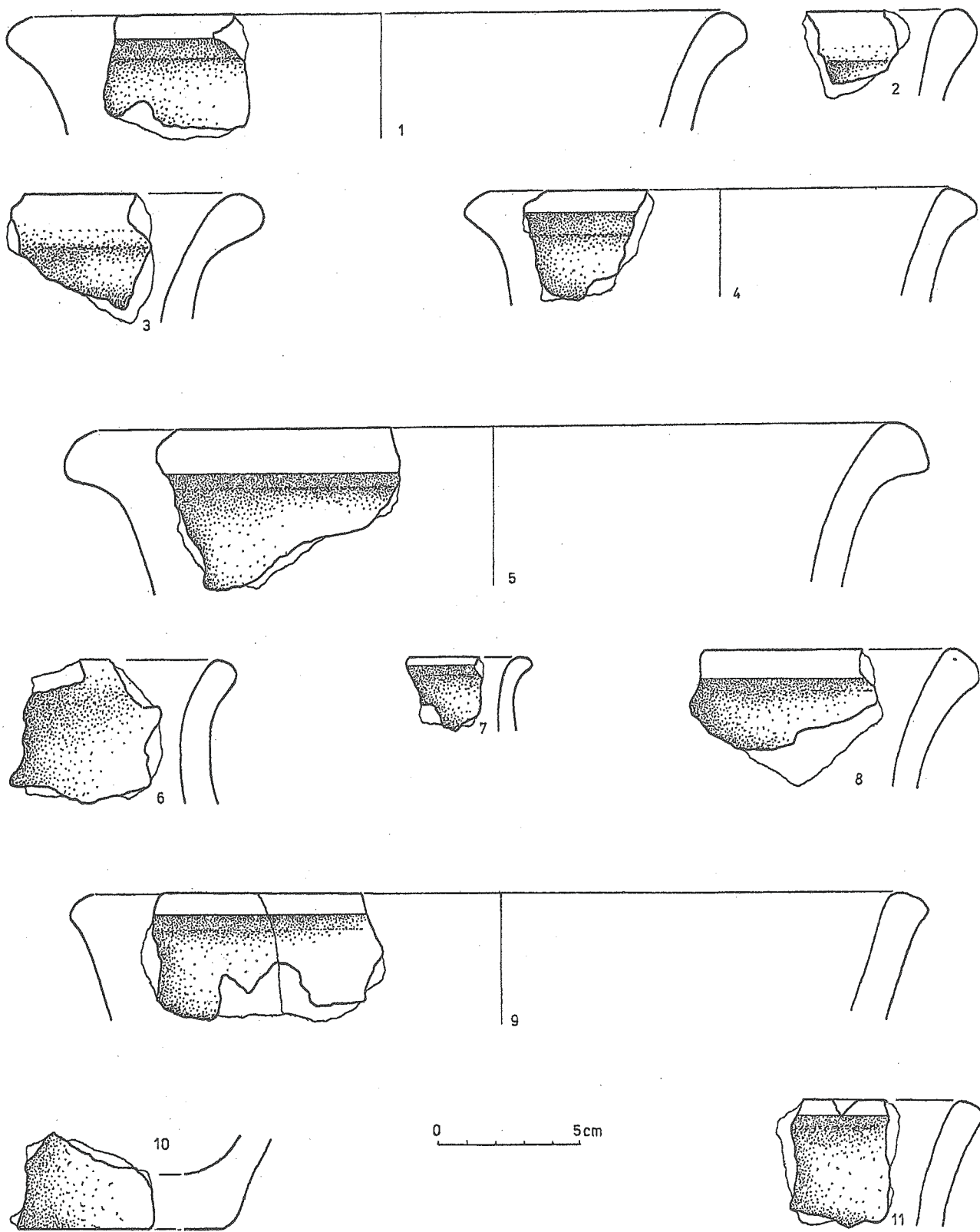
lewu (tabl. I, 7) zdobiony słupkami odcisniętymi stempelkiem w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki piasku. 3. Fragment brzegu naczynia o brunatnej, szorstkiej powierzchni, domieszka piasku i drobnego tłucznia kamiennego (ryc. 23). 4. 31 fragmentów ceramiki KTrz w tym: 1 fragment brzegowy (tabl. V, 5) o barwie bru-

Ryc. 23. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Fragment brzegu naczynia.
 Abb. 23. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Gefäßrandfragment.
 Рис. 23. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Фрагмент венчика сосуда.

natnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego; 1 fragment brzegowy (tabl. V, 2) o barwie brunatnej, powierzchni gładkiej, z domieszką drobnego tłucznia kamiennego; 1 dno (tabl. V, 3) o barwie szarej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego; 1 fragment dna o barwie brunatnej, powierzchni gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego i miki; 1 fragment brzuśca o barwie ciemnobrunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego; 12 fragmentów o barwach ciemnoszarych, brunatno-ceglastych, brunatnych, powierzchniach gładkich, z domieszką tłucznia kamiennego; 8 fragmentów barwy ceglasto-brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego i miki; 1 dno (tabl. IV, 10) barwy brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego i miki; 2 fragmenty brzegowe jednego naczynia (tabl. IV, 9) o barwie ciemnobrunatnej, powierzchni dość gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego i miki; 1 fragment brzegowy (tabl. IV, 11) o barwie brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego i miki; 1 fragment dna o barwie jasnobrunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką drobnego tłucznia kamiennego i miki; 1 fragment brzegowy (tabl. V, 1) o barwie ciemnobrunatnej, powierzchni gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego i miki. 5. 228 fragmentów ceramiki GT w tym: 3 fragmenty środkowe – barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 brzeg garnka (tabl. IX, 4), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka drobnego tłuczeń kamienny; 1 fragment talerza–placka (tabl. IX, 6), barwa brunatna, powierzchnia gładka/szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment talerza–placka (tabl. IX, 5), barwa brunatna, powierzchnia gładka/chropowata, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment stopki naczynia (tabl. VIII, 7), barwa brunatna, powierzchnia gładka, domieszka mika i tłuczeń kamienny; 1 brzeg misy (tabl. VIII, 9), barwa jasnobrunatna, powierzchnia gładka, domieszka drobnego tłuczeń kamienny; 1 fragment misy (tabl. VIII, 11), barwa jasnobrunatna, powierzchnia gładka, domieszka mika i drobnego tłuczeń kamienny; 72 fragmenty drobne, niecharakterystyczne, barwa brunatna, ciemnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment ceramiki z guzkiem, barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment ceramiki z doł-

kiem palcowym, barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment talerza–placka (tabl. VIII, 12), barwa brunatna, powierzchnia gładka/szorstka, domieszka drobnego tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment dna garnka (tabl. VIII, 5), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment dna, barwa ceglasta, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 mały fragment talerza–placka, mocno uszkodzony, barwa brunatna, powierzchnia gładka/szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment miseczki o spłaszczonej krawędzi, zagiętej do wnętrza (tabl. VIII, 3), barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnego tłuczeń kamienny; 1 fragment miseczki (tabl. VII, 17), barwa ciemnobrunatna, powierzchnia gładka, domieszka drobnego tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment środkowy z dołkami palcowymi (tabl. VIII, 6), barwa ciemnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment środkowy z dołkami palcowo-paznokciowymi (tabl. VIII, 4), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy z dołkami palcowymi (tabl. VIII, 2), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy z dołkami paznokciowymi (tabl. VIII, 8), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment miseczki z dwoma listewkami (tabl. IX, 14), barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka mika i drobnego tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy, barwa jasnobrunatna, powierzchnia gładka, domieszka mika; 1 fragment dna czarki/czerpaka, barwa brunatna, powierzchnia gładka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment ucha czerpaka, barwa brunatna, powierzchnia gładka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 25 drobnych fragmentów, barwa jasnobrunatna, brunatna, ciemnobrunatna, powierzchnie szorstkie, domieszka tłuczeń kamienny; fragm. miseczki (tabl. VIII, 1), barwa jasnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka drobnego tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment dna, barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment brzuśca wazy, zdobiony liniami rytymi i żłobkami (tabl. VII, 16), barwa brunatna, powierzchnia dość gładka, domieszka drobnego tłuczeń kamienny i mika; 2 fragmenty brzegowe 1 garnka z dołkami palcowymi (tabl. VII, 15), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka mika i drobnego tłuczeń kamienny; 1 fragment brzegu garnka z dziurkami pod krawędzią – uszkodzony – barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka drobnego tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment talerza–placka (tabl. VIII, 10), barwa brunatna, powierzchnia gładka/chropowata, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment dna garnka? (tabl. VIII, 13) – barwa ceglasto-brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment polepy z odciskami gałęzi; 1 fragment brzegu garnka z dziurkami pod krawędzią wylewu i dołkami palcowymi (tabl. VIII, 15), barwa brunatno-ceglasta, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment brzuśca wazy ze żłobkami i uszkodzonym guzkiem (tabl. VIII, 20), barwa czarna, wewnątrz brunatna, powierzchnia gładka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment garnka z dziurkami pod krawędzią wylewu (wtórnie silnie przepalony), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment dna (wtórnie przepalony) garnka (tabl. IX, 1), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka drobnego tłuczeń kamienny i mika; 1 brzeg garnka z dziurkami pod krawędzią wylewu (tabl. VIII, 22), barwa brunatno-ceglasta, powierzchnia gładka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 brzeg garnka z dziurkami pod krawędzią wylewu (tabl. VIII, 17), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 brzeg garnka z dziurkami pod krawędzią wylewu (tabl. VIII, 16), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment talerza–placka (tabl. VIII, 19), barwa ceglasto-brunatna, powierzchnia gładka/szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment talerza–placka (tabl. VIII, 21), barwa ceglasto-brunatna,

Tabl. IV. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Wybór ceramiki KTrz. Materiał luźny: wykop II (1-8), wykop IV (9-11).

Taf. IV. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Trzciniec- Kultur - Keramikauswahl. Lose Funde: Grabungsschnitt II (1-8), Grabungsschnitt IV (9-11).

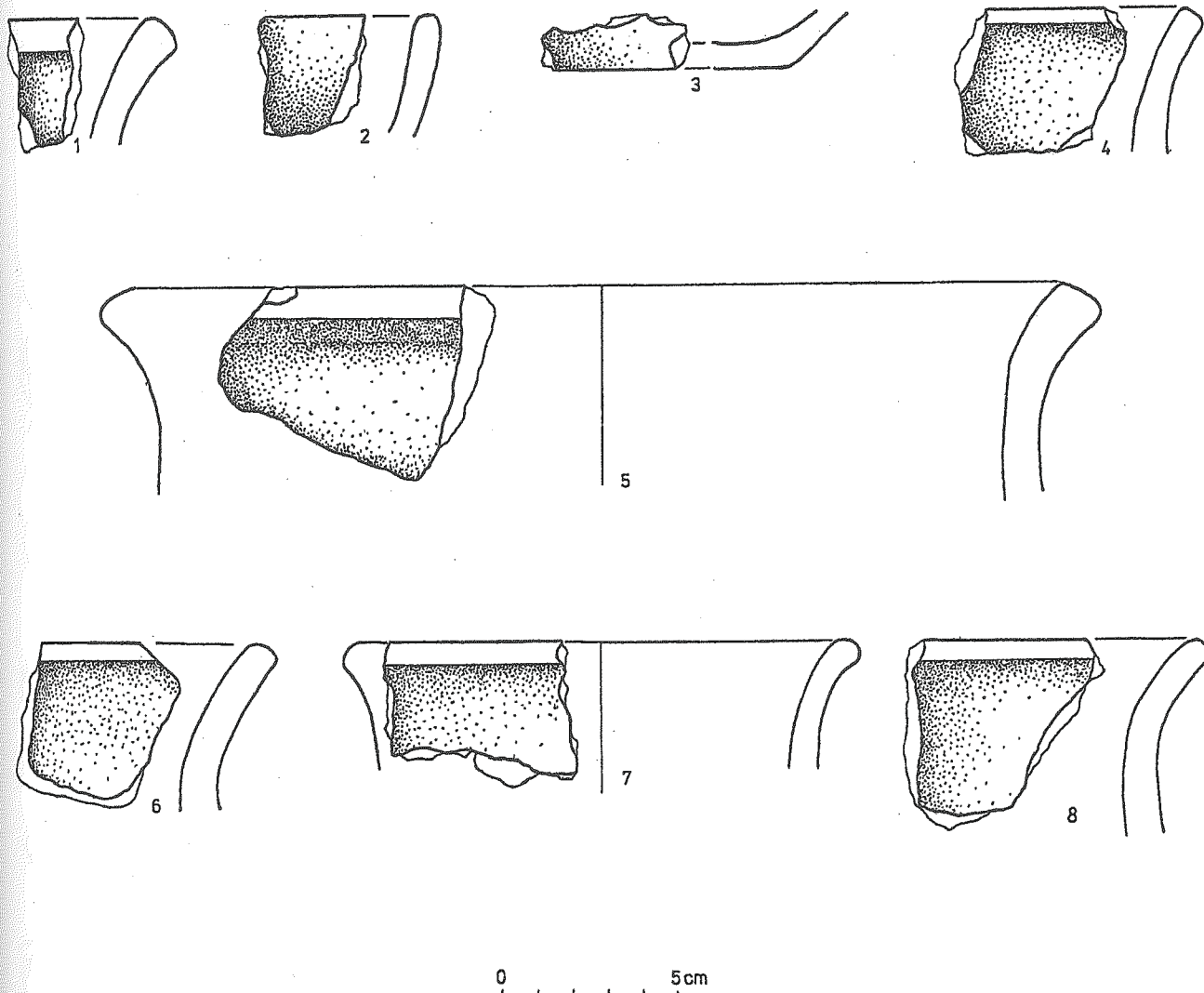
Табл. IV. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Выборка керамики тшцинецкой культуры. Разрозненный материал: раскоп II (1-8), раскоп IV (9-11).

Tabl. V.

Taf. V.

Табл. V.

powierz
ka; 1 fra
wierzch
fragme
VIII, 14
mieszka
1 fragm
brunatr
ka (na p
garnka?
ka, dom
tego - b
mienny
barwy b
szorstki
odłupku
wierzch
wym dr

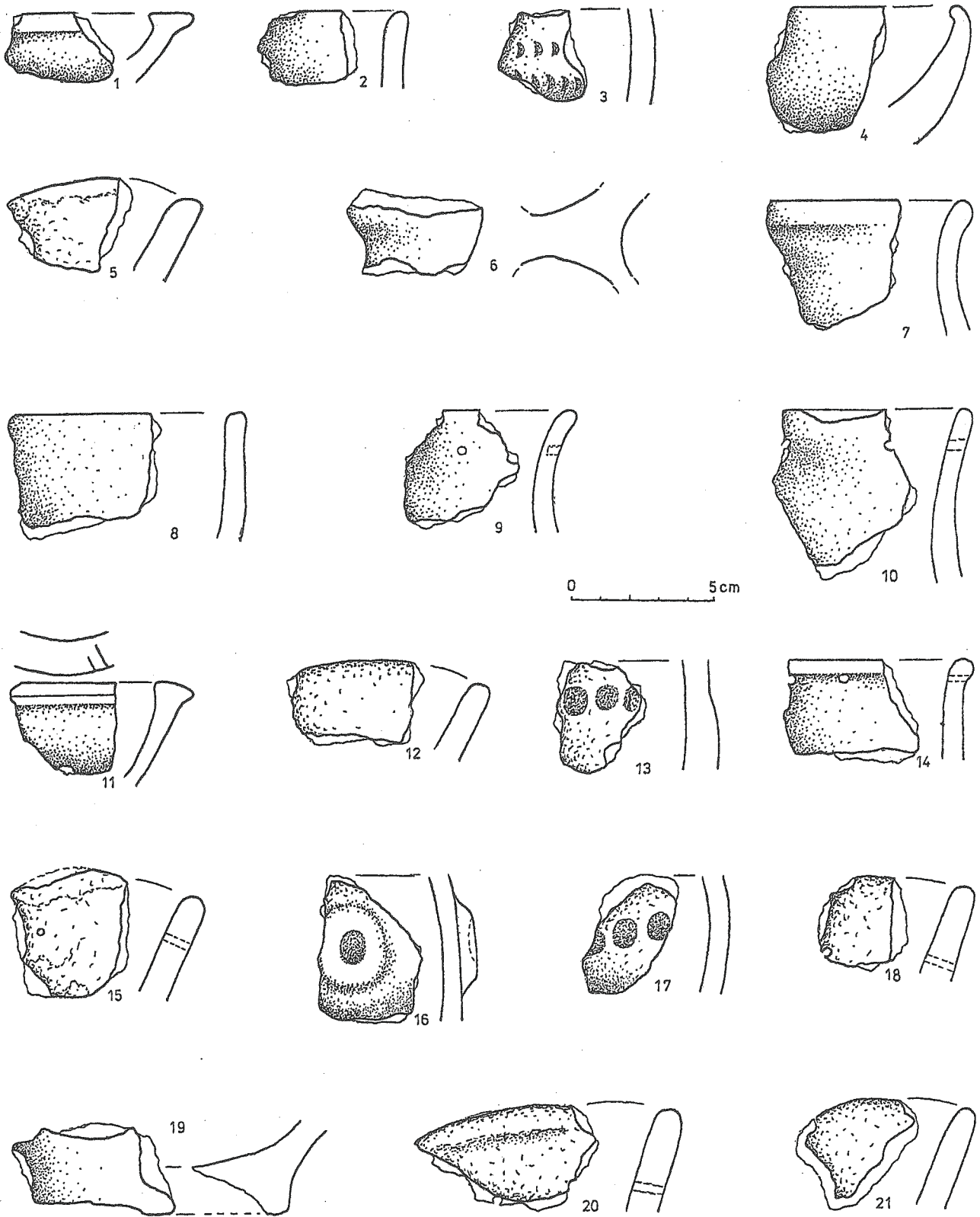
Tabl. V. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Wybór ceramiki KTrz. Materiał luźny: wykop IV (1-3), wykop V (7) i wykop VI (4, 6, 8).

Taf. V. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Trzciniec- Kultur - Keramikauswahl. Lose Funde: Grabungsschnitt IV (1-3), V (7) und VI (4, 6, 8).

Табл. V. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народо́вы, воевод. Подкарпатское. Выборка керамики тшцинецкой культуры. Разрозненный материал: раскоп IV (1-3), раскоп V (7) и раскоп VI (4, 6, 8).

powierzchnia gładka/chropowata, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment talerza-placka (tabl. VIII, 18), barwa brunatna, powierzchnia gładka/szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment garnka z guzkiem z miseczkowatym wgłębieniem (tabl. VIII, 14), barwa brunatno-ceglasta, powierzchnia chropowata, domieszka tłuczeń kamienny (ziarna mocno przebijają powierzchnię); 1 fragment miski o brzegu zagiętym do środka (tabl. IX, 2), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika (na powierzchni duża ilość ziaren domieszki); 1 fragment dna garnka? (tabl. IX, 3), barwa ceglasto-brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment ucha taśmowego - barwa brunatna, powierzchnia gładka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 81 fragmentów drobnych, nie charakterystycznych, barwy brunatne, ciemnobrunatne, ceglasto-brunatne, powierzchnie szorstkie, domieszka tłuczeń kamienny. 6. 1 fragment tyłczaka na odłupku (tabl. X, 4), krzemień narzutowy; 1 fragment wiórowca, część wierzchołkowa z retuszem półstromym półtylca i boku oraz częściowym drugiego, śladami użytkowania obu boków w postaci wyświe-

cenia i retuszem użytkowym (łuszczniowym) na stronie spodniej (tabl. XI, 6), krzemień świeciechowski?, przepalony; 1 łuszczeń-przecinak, z zachowanymi śladami użytkowania i wtórnym retuszem obu boków (tabl. XII, 2), krzemień wołyński; 1 wkładka? wiórowa o naturalnym tylcu lub wiór ze śladami użytkowania na stronie spodniej jednego boku (tabl. X, 1), krzemień czekoladowy; 1 wkładka na wiórze z intencjonalnie obłamanym wierzchołkiem o naturalnym tylcu (tabl. X, 3), krzemień świeciechowski; 1 prawdopodobnie wkładka z tyłcem uformowanym odbiciem rylcowym i śladami użytkowania na stronie spodniej (tabl. X, 5), wykonana z krzemienia czekoladowego; 1 wkładka na wiórze korowym, o częściowo retuszowanym tyłcu i śladami użytkowania drugiego boku na stronie spodniej (tabl. XII, 3), krzemień czekoladowy; 1 niewielki fragment sierpaka, krzemień wołyński; 1 rdzeń szczątkowy, odłupkowy (tabl. XIII, 1), krzemień czekoladowy; 1 tłuk na rdzeniu szczątkowym z krzemienia świeciechowskiego; 1 odłupek odbity z obucha siekierki czworosienniej z drobnym retuszem przykrawędźnym, krzemień czekoladowy; 1 okruch negatywowo z łuszcznią, krzemień świeciechowski.

Tabl. VI. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Wybór ceramiki GT. Materiały z obiektów: 19 (1, 2) i 21 (5) oraz materiał luźny: wykop I (3, 4), wykop II (6–21).

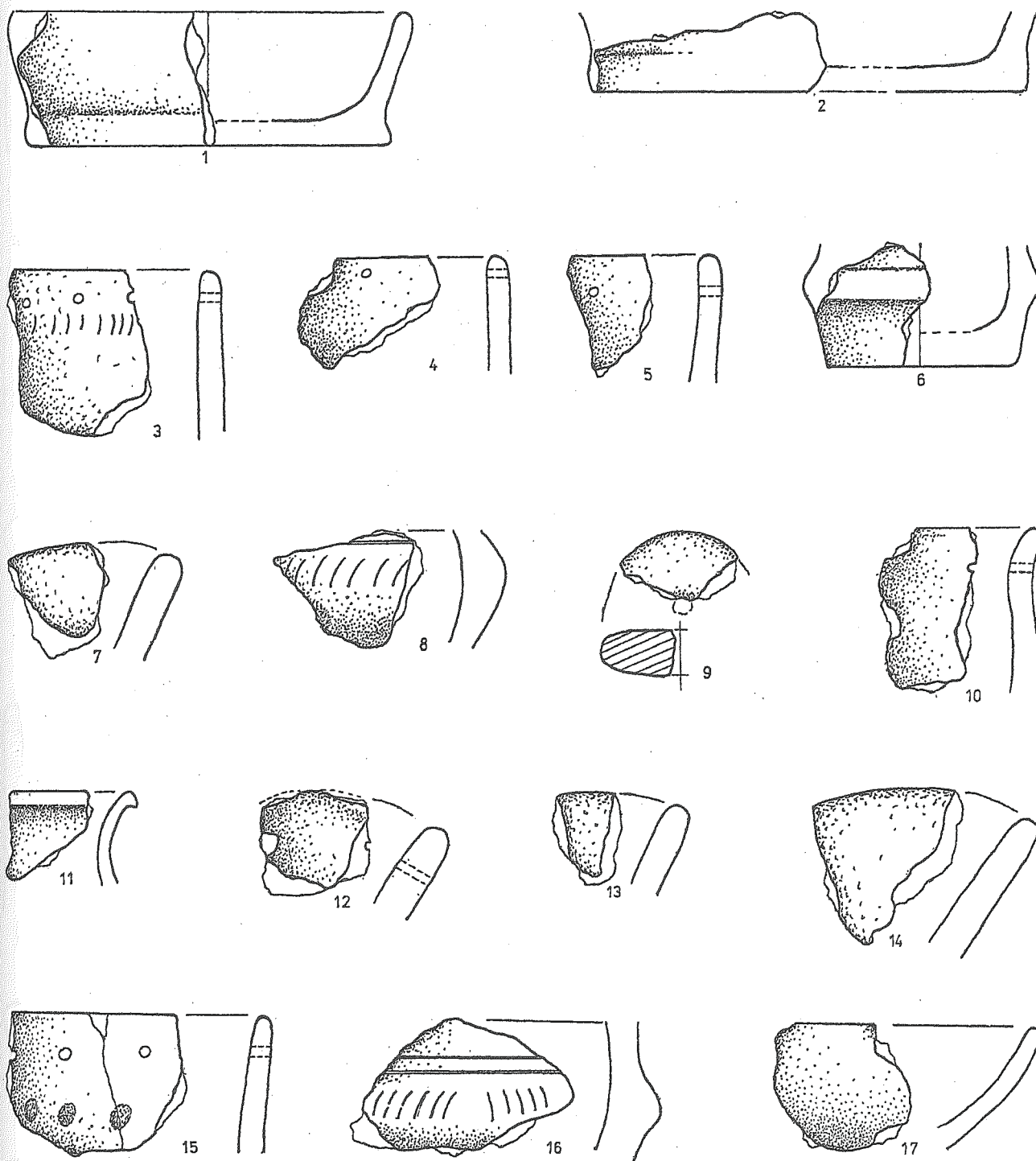
Taf. VI. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Tarnobrzeg Gruppe- Keramikauswahl. Materialien aus den Objekten: 19 (1, 2), 21 (5) und lose Funde: Grabungsschnitt I (3, 4), II (6–21).

Табл. VI. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народо́вы, воевод. Подкарпатское. Выборка керамики тарнобжегской группы. Материалы из объектов: 19 (1, 2) и 21 (5), а также разрозненный материал: раскоп I (3, 4), раскоп II (6–21).

Tabl.

Taf. V

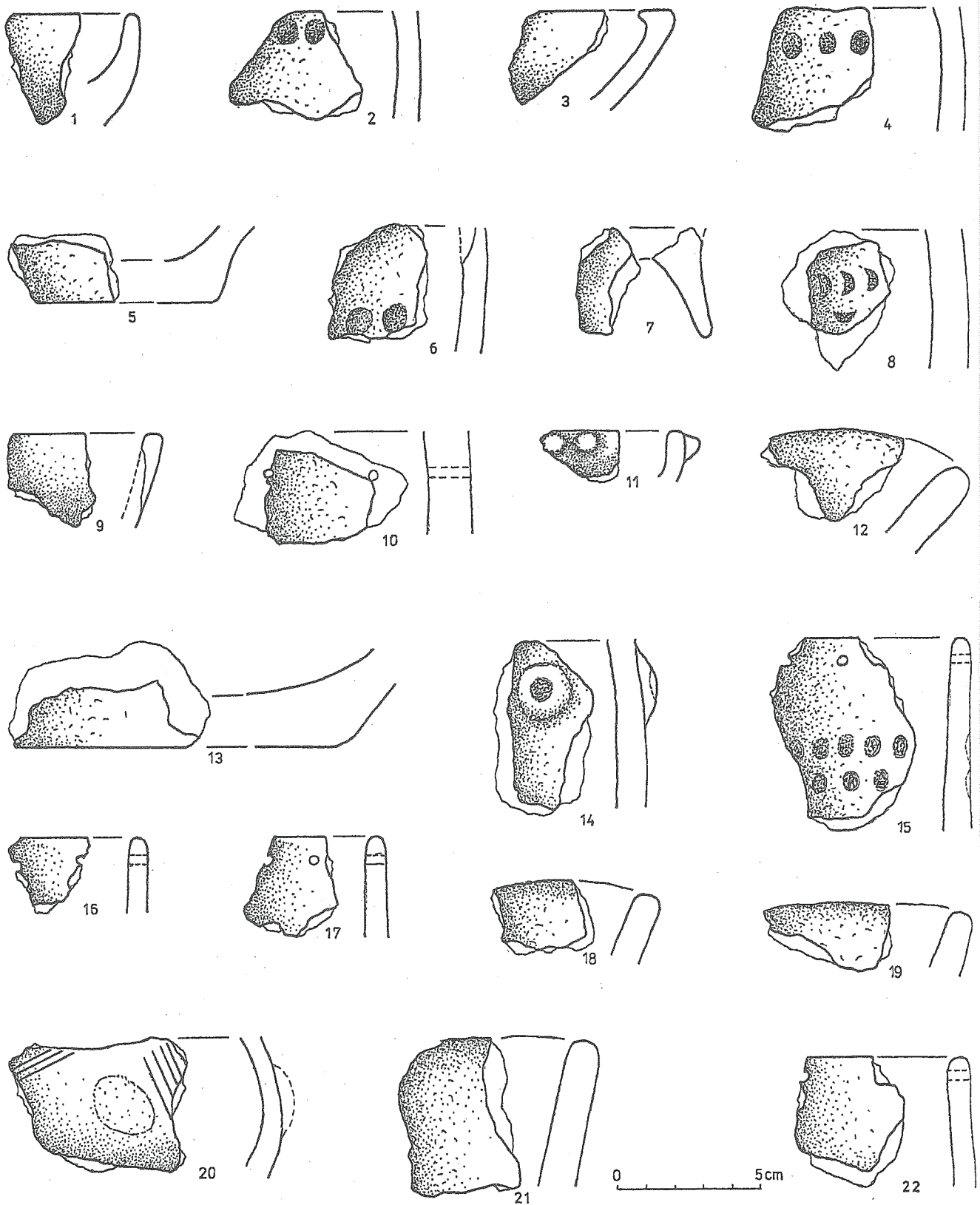
Табл.

Tabl. VII. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Wybór ceramiki GT. Materiał luźny: wykop II (1-9), wykop III (12-14) i wykop IV (15-17) oraz skupisko ceramiki (10-11).

Taf. VII. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Tarnobrzeg Gruppe- Keramikauswahl. Lose Funde: Grabungsschnitt II (1-9), III (12-14), IV (15-17) und eine Keramikansammlung (10-11).

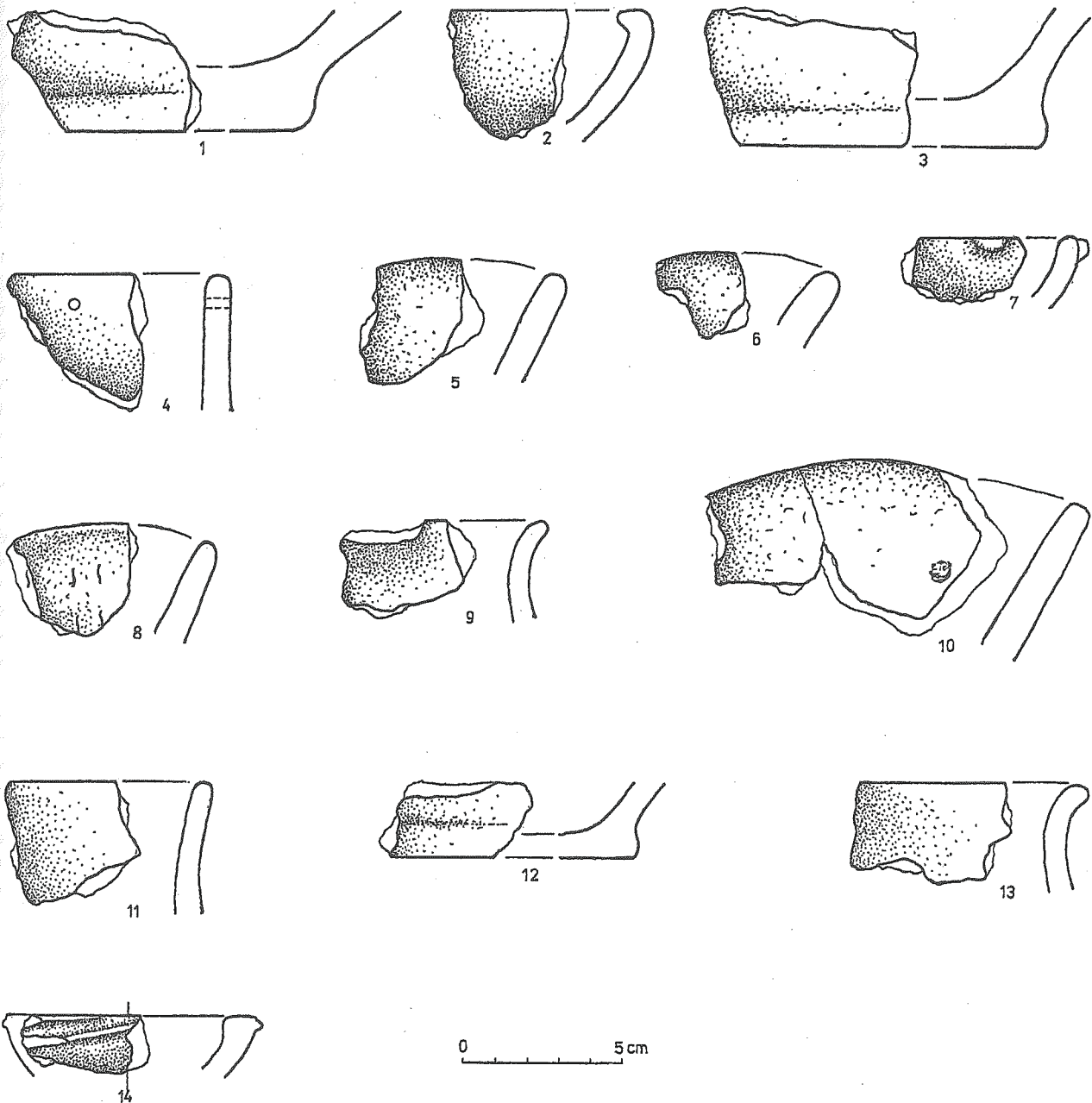
Табл. VII. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Выборка керамики тарнобжегской группы. Разрозненный материал: раскоп II (1-9), раскоп III (12-14) и раскоп IV(15-17), а также скопление керамики (10-11).

Tabl. VIII. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Wybór ceramiki GT. Materiał luźny – wykop IV (1-22).

Taf. VIII. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Tarnobrzeg Gruppe- Keramikauswahl. Lose Funde – Grabungsschnitt IV (1-22).

Табл. VIII. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Выборка керамики тарнобжегской группы. Разрозненный материал – раскоп IV (1-22).

Tabl. IX. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Wybór ceramiki GT. Materiał luźny: wykop IV (1-6), wykop V (7-9) i wykop VI (10-13).

Taf. IX. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Tarnobrzeg Gruppe- Keramikauswahl. Lose Funde - Grabungsschnitt IV (1-6), V (7-9), VI (10-13).

Табл. IX. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народо́вы, воевод. Подкарпатское. Выборка керамики тарнобжегской группы. Разрозненный материал: раскоп IV (1-6), раскоп V (7-9) и раскоп VI (10-13).

Wykop V

Warstwa orna

Inwentarz:

1. 9 fragmentów KPL, w tym: 1 fragment ucha (tabl. III, 13), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna (tabl. III, 9), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 przęślik stożkowaty (tabl. III, 24) zdobiony odciskami stempelka i nacięciami, powierzchnia mączysta, barwy jasnobrunatnej, średnia ilość domieszki tłucznia

ceramicznego; 1 fragment dna, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki tłucznia ceramicznego. 2. 2 fragmenty ceramiki GT w tym: 1 fragment talerza-placka (tabl. IX, 8), barwa brunatna, powierzchnia gładka/szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment środkowy - barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny.

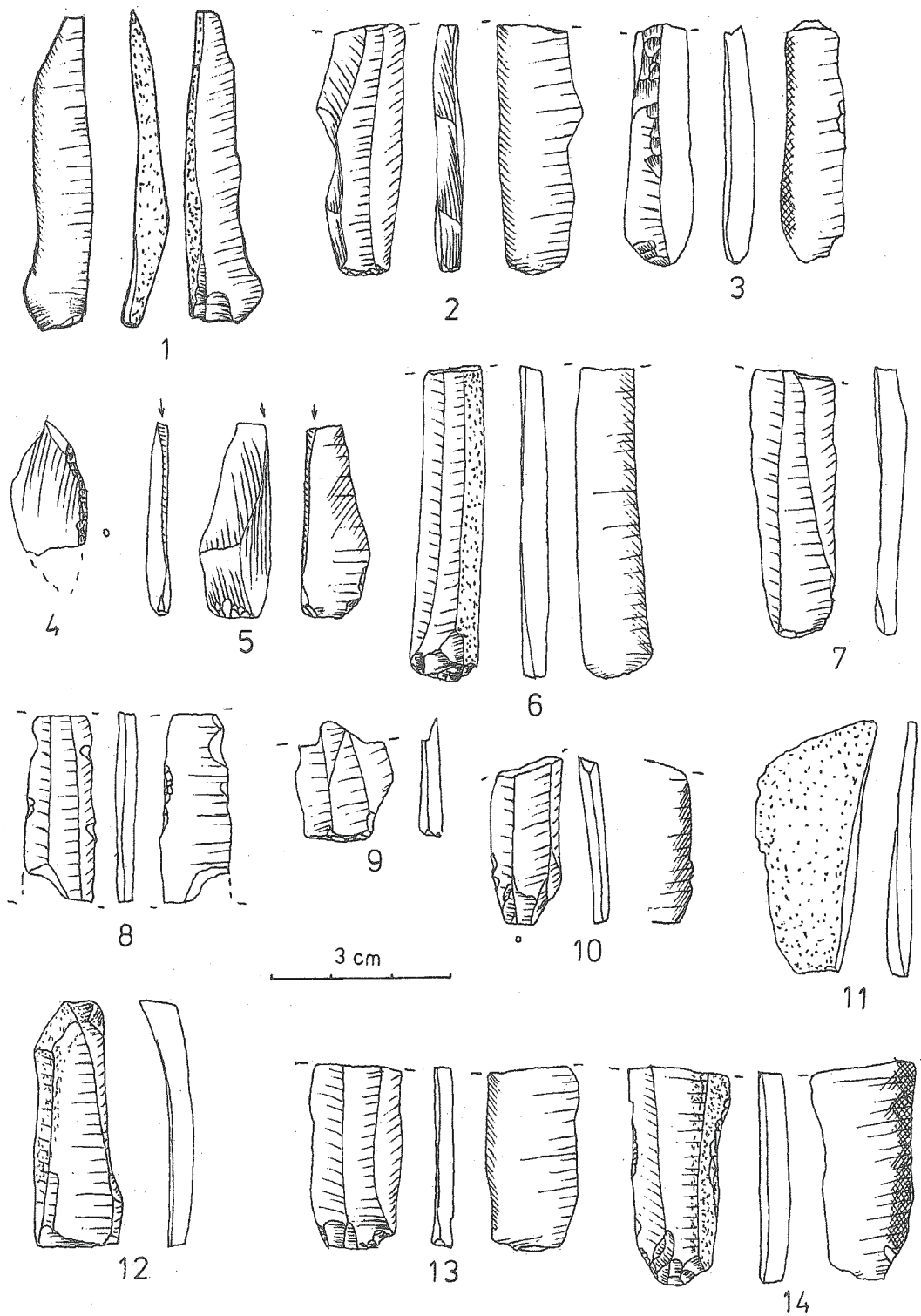
I warstwa mechaniczna 0-10 cm

Inwentarz:

1. 301 fragmentów KPL, w tym: 1 fragment wylewu (tabl. II, 26) zdobiony słupkami odcisniętymi stempelkiem w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy

jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, średnia ilość domieszki tłucznia ceramicznego; 1 fragment przeszlika soczewkowego (tabl. III, 23), powierzchnia mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej; 1 fragment wylewu (tabl. III, 8) zdobiony słupkami odcisniętymi w dwóch rzędach w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej; 1 fragment wylewu (tabl. III, 3) zdobiony odciskaniem karbem w strefie nakrawędnej, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. III, 21), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. III, 5), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna gładka, barwy jasnobrunatnej, średnia ilość domieszki tłucznia ceramicznego i niewielka ilość piasku; 1 fragment wylewu (tabl. III, 16) zdobiony poziomą listwą plastyczną z jednym odciskiem słupka w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. III, 10) zdobiony poziomą listwą plastyczną z odciskami palcowymi w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna gładka, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i średnia ilość tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. III, 11), powierzchnia zewnętrzna szorstka, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna szorstka, barwy jasnobrunatnej; niewielka ilość domieszki tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. II, 23), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, średnia ilość domieszki tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna (tabl. II, 11), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i średnia ilość tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. II, 12), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna szorstka, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment flaszki z kryzą (tabl. II, 20) z kołnierzem zdobionym ukośnymi nacięciami, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, średnia ilość domieszki tłucznia ceramicznego i niewielka ilość piasku; 1 fragment dna, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 przeszliki stożkowaty (tabl. II, 21) zdobiony pionowymi nacięciami, powierzchnia mączysta, barwy jasnobrunatnej, nie-

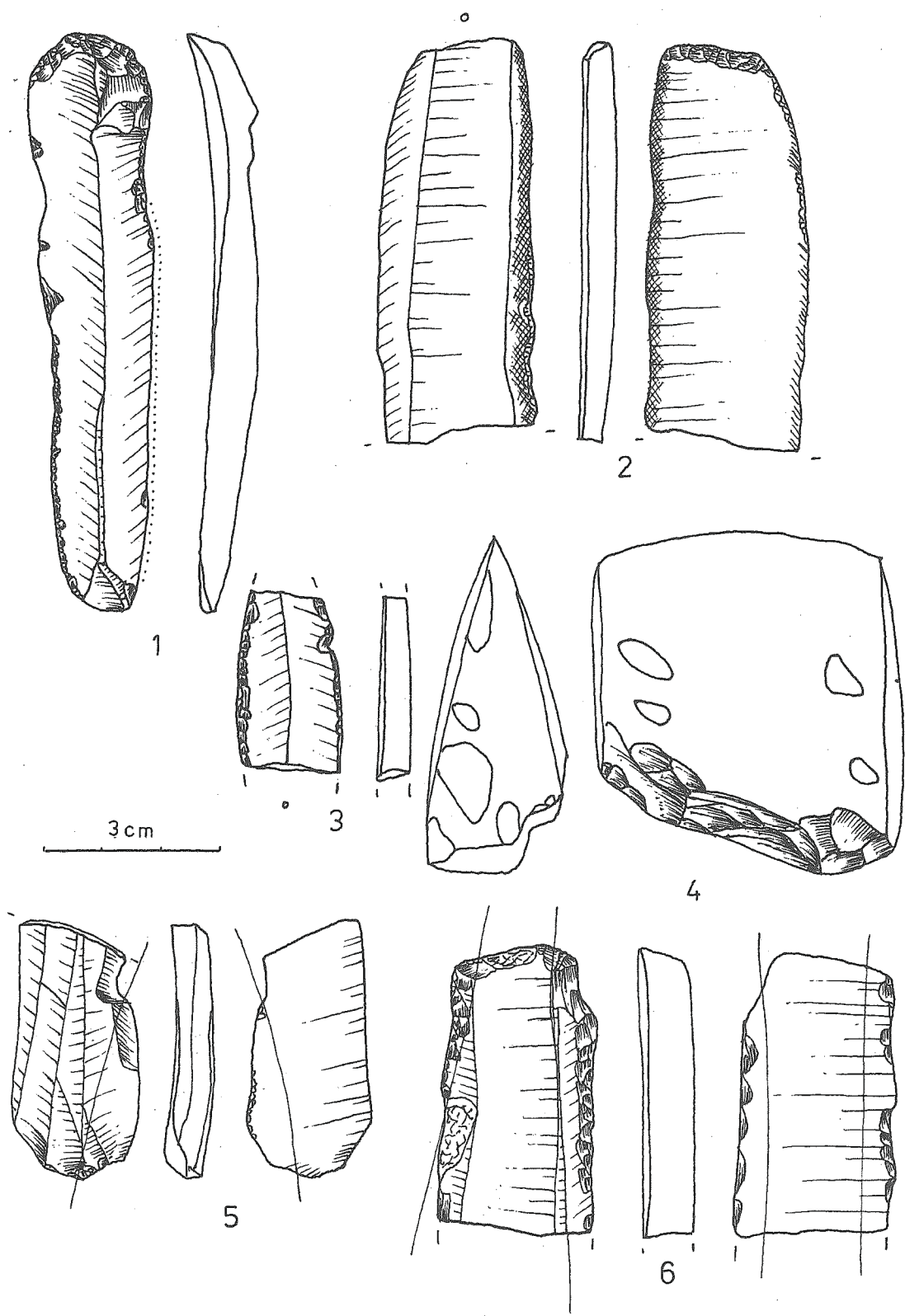
wielka ilość domieszki organicznej; 1 fragment wylewu (tabl. II, 22) zdobiony słupkiem odciskaniem stempelkiem w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna szorstka, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna szorstka, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i piasku; 1 fragment ucha (tabl. II, 24), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej, tłucznia ceramicznego i piasku; 1 fragment ucha (tabl. II, 25), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i piasku oraz średnia ilość tłucznia ceramicznego; 1 fragment ucha (tabl. II, 27), powierzchnia zewnętrzna szorstka, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna szorstka, barwy brunatnej, średnia ilość domieszki tłucznia ceramicznego i niewielka ilość piasku; 1 fragment wylewu (tabl. II, 13), powierzchnia zewnętrzna szorstka, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna szorstka, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej, tłucznia ceramicznego i piasku; 1 fragment ucha (tabl. II, 19), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. II, 18) zdobiony dwiema poziomymi listwami plastycznymi z odcisniętymi w nich słupkami w strefie podkrawędnej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. II, 14), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. II, 17), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, średnia ilość domieszki tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. II, 15), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna (tabl. II, 16), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment ucha (tabl. I, 13), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia kamiennego; 1 fragment ucha (tabl. I, 14), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwa jasnobrunatna, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej; niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. I, 18) zdobiony odciskami czteroszębnego grzebyka w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej; niewielka ilość domieszki tłucznia ceramicznego. 2) 1 fragm. ceramiki KTrz o barwie brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego. 3. 79 fragmentów ceramiki GT w tym: 1 fragment brzegu wazy? (tabl. IX, 9), barwa ciemnobrunatna, powierzchnia gładka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy, barwa jasnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka drobny tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy, barwa brunatna, powierzchnia gładka, domieszka drobny tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment brzuśca garnka z rzędem dołków paznokciowych, barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka drobny tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment środkowy, barwa brunatna, wewn. czarna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 4 fragmenty środkowe, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka tłuczeń kamienny; 6 fragmentów środkowych, barwa jasnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 13 fragmentów środkowych, barwa

Tabl. X. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Wybór zabytków krzemiennych. Materiał luźny: wykop IV (1, 3-5), wykop I (6), wykop II (2, 7-9), wykop III (12), wykop V (10, 13, 14); 1, 2, 5, 12, 14 - krzemień czekoladowy; 3, 6, 9-11, 13 - krzemień świciechowski, 4 - krzemień narzutowy; 7 - krzemień nieokreślony; 8 - krzemień nieokreślony, przepalony.

Taf. X. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Feuersteinfunde- Auswahl. Lose Funde: Grabungsschnitt IV (1, 3-5), I (6), II (2, 7-9), III (12), V (10, 13, 14); 1, 2, 5, 12, 14 - schokoladenfarbiger Feuerstein; 3, 6, 9-11, 13 - Świciechów- Feuerstein, 4 - Wanderfeuerstein; 7 - unbestimmter Feuerstein; 8 - unbestimmter durchgebrannter Feuerstein.

Табл. X. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Выборка находок из кремня. Разрозненный материал: раскоп IV (1, 3-5), раскоп I (6), раскоп II (2, 7-9), раскоп III (12), раскоп V (10, 13, 14); 1, 2, 5, 12, 14 - шоколадный кремь; 3, 6, 9-11, 13 - съвецеховский кремь; 4 - эрратический кремь; 7 - неопределенный кремь; 8 - неопределенный, пережженный кремь.

Tabl. XI. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Wybór zabytków krzemienych. Materiał luźny: wykop III (1, 3, 4), wykop IV (6), wykop V (2), wykop VI (5); 1, 5 – krzemień czekoladowy; 2, 4 – krzemień świeciechowski; 3 – krzemień jurajski; 6 – krzemień przepalony.

Taf. XI. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Feuersteinfunde- Auswahl. Lose Funde: Grabungsschnitt III (1, 3, 4), IV (6), V (2), VI (5); 1, 5 – schokoladenfarbiger Feuerstein; 2, 4 – Świeciechów Feuerstein; 3 – Jura- Feuerstein; 6 – durchgebrannter Feuerstein.

Табл. XI. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Выборка находок из кремня. Разрозненный материал: раскоп III (1, 3, 4), раскоп IV (6), раскоп V (2), раскоп VI (5); 1, 5 – шоколадный кремь; 2, 4 – съвецеховский кремь; 3 – юрский кремь; 6 – переженный кремь.

ciemn
i mika
wierzo
mentó
no-ceg
tłucze
wkład
natura
giego b
1 dwup
ści śro
na stro
boku c
wykon
turalny
kowan
ka wió
spodni
tępiec,
napraw
my rdzi
krzem
birczań
czekola
koladow
2 odłup
dowy; 2
nieokre
kamen
tu; 1 fra
II v
I n
1. 8
powier
wierzch
ilość do
powierz
wewnęt
tłuczni
nia zew
wnętrzn
organicz
KTrz (ta
kiej, z d
GT, w ty
wierzch
z guzkie
gładka,
py. 5. 7
wkładki
(tabl. XI
użytkow
1 rdzeń
świeciec
odłupek
negatyw
lub gład

Wyk
Wars
I n w
1. 6
drobne,
kamienn

ciemnobrunatna, powierzchnia gładka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 6 fragmentów środkowych, barwa ceglasto-brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 45 fragmentów drobnych, niecharakterystycznych, barwa brunatna, brunatno-ceglasta, ciemnobrunatna, powierzchnie szorstkie, domieszka tłuczeń kamienny. 4. 22 zabytki krzemienne i kamiennie, w tym: 1 wkładka na wiórze z intencjonalnie odłamany wierzchołkiem oraz naturalnym tyłcem i śladami użytkowania na stronie spodniej drugiego boku (tabl. I, 10), wykonana z krzemienia świeciechowskiego; 1 dwupiętlik (tabl. XIII, 2), krzemień czekoladowy; 1 wkładka z części środkowej wióra, z retuszem poprzecznym, zatępiającym półtyłca na stronę spodnią i częściowym, drobnym, zwrotnym, regularnym, boku oraz ze śladami użytkowania krawędzi bocznych (tabl. XI, 2), wykonana z krzemienia świeciechowskiego; 1 wkładka wiórowa o naturalnym, korowym, częściowo retuszowanym tyłcu ze śladami użytkowania drugiego boku (tabl. XI, 14), krzemień czekoladowy; 1 wkładka wiórowa o naturalnym tyłcu i śladami użytkowania na stronie spodniej drugiego boku (tabl. X, 13), krzemień świeciechowski; 1 zatępiec, krzemień czekoladowy; 2 odłupki (tabl. XIII, 6) z produkcji lub naprawy siekierki, krzemień czekoladowy; 1 odłupek z produkcji formy rdzeniowej dwuściennej, prawdopodobnie siekierki (tabl. XII, 7), krzemień czekoladowy; 1 okruch negatywowo, retuszowany, krzemień birczański?; 1 łuszczeń-przecinak na masywnym odłupku, krzemień czekoladowy; 1 rylczak z rylca łamańca lub węglowego, krzemień czekoladowy; 1 rdzeń łuszczeniowy, szczątkowy, krzemień czekoladowy; 2 odłupki ze zmiany orientacji rdzenia, krzemień wołyński i czekoladowy; 2 łuski, krzemień narzutowy; 1 okruch negatywowo, krzemień nieokreślony; 1 fragment tłuka z krzemienia czekoladowego; 1 tłupek kamienny z piaskowca (tabl. XIII, 10); 1 rozcieracz kamienny z granitu; 1 fragment płytki szlifierskiej? z piaskowca.

II warstwa mechaniczna 10–20 cm

Inwentarz:

1. 86 fragmentów KPL, w tym: 1 fragment wylewu (tabl. II, 29), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment dna, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. I, 12), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego. 2. 2 fragmenty jednego naczynia KTrz (tabl. V, 7) o barwie jasnobrunatnej, powierzchni dość gładkiej, z domieszką tłucznia kamiennego. 3. 21 fragmentów ceramiki GT, w tym: 20 fragmentów drobnych, nie charakterystycznych, powierzchnie szorstkie, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment miski z guzkiem przy krawędzi (tabl. IX, 7), barwa brunatna, powierzchnia gładka, domieszka drobny tłuczeń kamienny. 4. 6 fragmentów polepy. 5. 7 zabytków krzemiennych i kamiennych, w tym: 1 fragment wkładki tylcowej z retuszem stromym boku i półstromym drugiego (tabl. XII, 4), krzemień wołyński; 1 odłupek z siekierki noszący ślady użytkowania (tabl. XII, 5), wykonany z krzemienia czekoladowego; 1 rdzeń szczątkowy wiórowo-odłupkowo-łuszczeniowy z krzemienia świeciechowskiego; 1 odłupek z krzemienia świeciechowskiego; 1 odłupek z rdzenia łuszczeniowego, krzemień czekoladowy; 1 okruch negatywowo z krzemienia świeciechowskiego; 1 fragment podkładki lub gładzika z piaskowca (XIII, 11).

Wykop VI

Warstwa orna

Inwentarz:

1. 6 fragmentów KPL – nie charakterystycznych. 2. 4 fragm. GT drobne, nie charakterystyczne, barwa brunatna, domieszka tłuczeń kamienny. 3. 1 bryłka żużla. 4. 1 siekierka kamienna ze śladami gła-

wienia ostrza i części środkowej (ryc. 22, a); 1 okruch negatywowo z rdzenia szczątkowego?, odłupkowego, krzemień świeciechowski.

I warstwa mechaniczna 0–10 cm

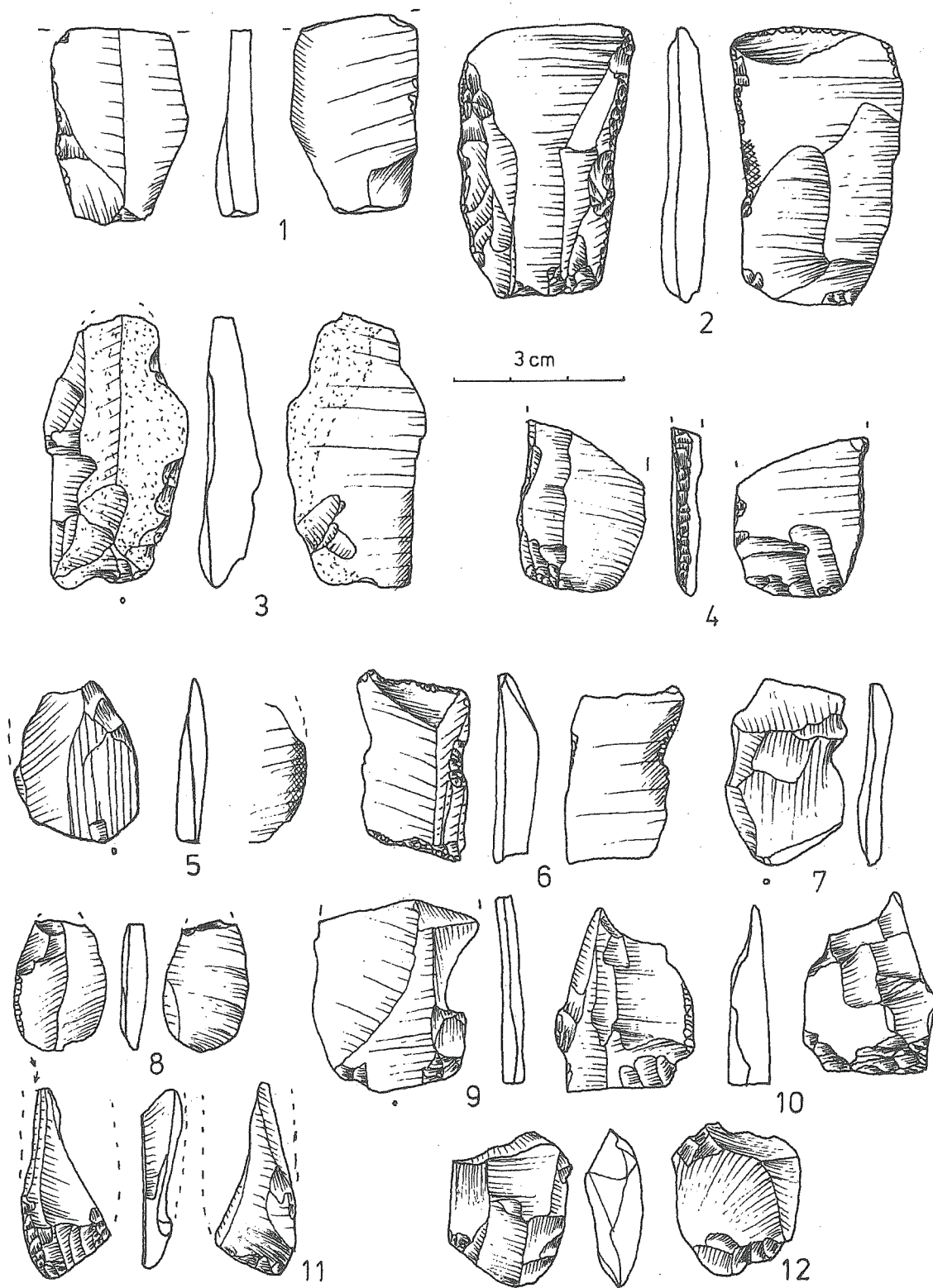
Inwentarz:

1. 32 fragmenty KPL, w tym: 1 fragment wylewu (tabl. II, 1) zdobiony odciskami trójzębnego grzebyka w strefie podkrawędnej zewnętrznej oraz listwą plastyczną w kształcie odwróconej litery „v” w strefie brzuścowej naczynia, powierzchnia zewnętrzna gładka, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy brunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i piasku; 1 fragment wylewu (tabl. I, 24) zdobiony odciskami trójzębnego grzebyka oraz poniżej punktowymi odciskami ułożonymi w zygzak w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment wylewu (tabl. I, 22), zdobiony poziomą listwą plastyczną z odcisniętymi punktami w miejscu przejścia szyjki w brzusiec, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki tłucznia ceramicznego i miki; 1 fragment wylewu (tabl. II, 2) zdobiony poziomą listwą plastyczną w dolnej części wylewu, powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki tłucznia ceramicznego i piasku; 1 fragment dna (tabl. I, 26), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki tłucznia ceramicznego i piasku; 1 fragment wylewu (tabl. II, 3), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna szorstka, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i piasku; 1 fragment dna (tabl. II, 5), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment ucha (tabl. II, 8), powierzchnia zewnętrzna mączysta, jasnobrunatna, powierzchnia wewnętrzna mączysta, jasnobrunatna, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego; 1 fragment ucha (tabl. I, 14), powierzchnia zewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, powierzchnia wewnętrzna mączysta, barwy jasnobrunatnej, niewielka ilość domieszki organicznej i tłucznia ceramicznego. 2. 34 fragm. ceramiki KTrz w tym: 1 fragment brzegowy (tabl. V, 6) barwy ciemnobrunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego; 1 fragment brzegowy (tabl. V, 8) o barwie brunatnej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego; 1 fragment brzegowy (tabl. V, 4) o barwie jasnoszarej, powierzchni szorstkiej, z domieszką tłucznia kamiennego; 31 fragmentów barwy brunatnej, o powierzchniach gładkich i szorstkich, z domieszką tłucznia kamiennego. 3. 6 fragmentów ceramiki GT w tym: 2 fragm. den, barwa brunatna, ciemnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 3 fragmenty środkowe, drobne, nie charakterystyczne, barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment środkowy z ornamentem plecionkowym, barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny. 4. 4 zabytki krzemienne, w tym: 1 odłupek z krzemienia czekoladowego; 1 łuska z krzemienia czekoladowego; 2 okruchy negatywowe, krzemień przepalony.

II warstwa mechaniczna 10–20 cm

Inwentarz:

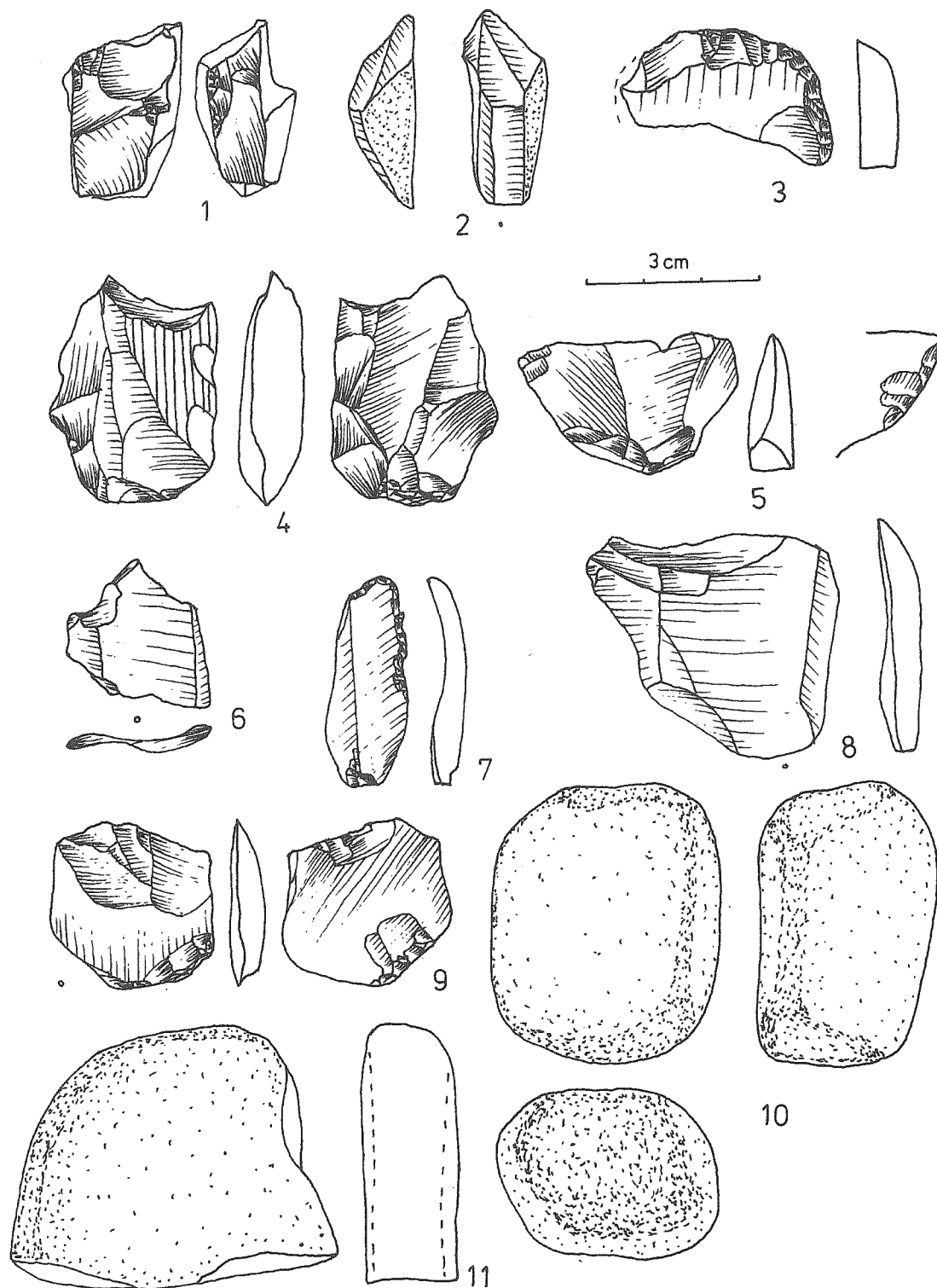
1. 3 fragmenty KPL – nie charakterystyczne. 2. 26 fragmentów ceramiki GT w tym: 21 fragm. drobnych, nie charakterystycznych, barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka drobnego tłucznia kamiennego; 2 fragmenty jednego talerza-placka (tabl. IX, 10), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny i mika; 1 fragment brzegu wazy? (tabl. IX, 13), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłuczeń kamienny; 1 fragment brze-

Tabl. XII. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Wybór zabytków krzemiennych. Materiał luźny: wykop II (6, 9, 10), wykop III (8, 11, 12), wykop IV (1-3), wykop V (4, 5, 7); 1, 9 - krzemień świecechowski; 2, 4, 6, 10, 11 - krzemień wołyński; 3, 5, 7, 12 - krzemień czekoladowy; 8 - krzemień narzutowy.

Taf. XII. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Feuersteinfunde- Auswahl. Lose Funde: Grabungsschnitt II (6, 9, 10), III (8, 11, 12), IV (1-3), V (4, 5, 7); 1, 9 - Świecechów Feuerstein; 2, 4, 6, 10, 11 - Wolhynien Feuerstein; 3, 5, 7, 12 - schokoladenfarbiger Feuerstein; 8 - Wanderfeuerstein.

Табл. XII. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Выборка находок из кремня. Разрозненный материал: раскоп II (6, 9, 10), раскоп III (8, 11, 12), раскоп IV (1-3), раскоп V (4, 5, 7); 1, 9 - съвецеховский кремень; 2, 4, 6, 10, 11 - волинский кремень; 3, 5, 7, 12 - шоколадный кремень; 8 - эрратический кремень.

Tabl. XIII. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Wybór zabytków krzemienych i kamiennych. Materiał luźny: wykop IV (1, 7-9), wykop II (3-5), wykop V (2, 6, 10, 11); 1, 2, 6, 7 - krzemień czekoladowy; 3 - krzemień przepalony; 4, 9 - krzemień świecechowski; 5 - krzemień wołyński; 8 - krzemień nieokreślony; 10, 11 - piaskowiec.

Taf. XIII. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Feuerstein- und Steinfunde- Auswahl. Lose Funde: Grabungsschnitt IV (1, 7-9), II (3-5), V (2, 6, 10, 11); 1, 2, 6, 7 - schokoladenfarbiger Feuerstein; 3 - durchgebrannter Feuerstein; 4, 9 - Świeciechów Feuerstein; 5 - Wolhynien Feuerstein; 8 - unbestimmter Feuerstein; 10, 11 - Sandstein.

Табл. XIII. Бабиха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Выборка кремневых и каменных находок. Разрозненный материал: раскоп IV (1, 7-9), раскоп II (3-5), раскоп V (2, 6, 10, 11); 1, 2, 6, 7 - шоколадный кремнь; 3 - переженный кремнь; 4, 9 - съвецеховский кремнь; 5 - волинский кремнь; 8 - неопределенный кремнь; 10, 11 - песчаник.

gu garnka (tabl. IX, 11), barwa brunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłużeń kamienny; 1 fragment dna garnka? (tabl. IX, 12), barwa ciemnobrunatna, powierzchnia szorstka, domieszka tłu-

żeń kamienny. 3. Sierpak na wiórze z krzemienia wołyńskiego (tabl. XI, 5); Masywny odłupek z zaprawy? rdzenia, krzemień czekoladowy.

3. ANALIZA

3.1. OBIEKTY NIERUCHOME

Odkryte obiekty wystąpiły tylko w trzech wykopach nr I, IV i V (ryc. 3). Stan ich zachowania, można określić jako szczerkowy, gdyż zachowały się jedynie ich spągowe części, a miąższość nie przekracza 30 cm. Sytuacja ta spowodowana jest zapewne stopniem zniszczenia poszczególnych części stanowiska przez orkę. Nie mniej jednak w miejscach, gdzie wystąpiły pozostałości obiektów, są czytelne skupiska obiektów, mogące być pozostałością po bliżej nie określonych budynkach. Najbardziej interesujący wydaje się być układ występujący w obrębie wykopu V (ryc. 3), gdzie bardzo czytelny jest rząd składający się z pięciu? dołków postępowych (obiekty 9, 10, 16-18, ryc. 9, 10) będący zapewne pozostałością śladów po słupach podtrzymujących konstrukcję dachu lub wyznaczających ściany boczne budynku. Interesujące jest także skupisko występujących w tym wykopie obiektów będących pozostałością różnych jam odpadkowych (nr 7, 11, 13, 15, 19, 20, 21, 22a i 22b, 23) zawierających pojedyncze fragmenty ceramiki kultury pucharów lejkowatych i grupy tarnobrzeskiej oraz obiekty nr 6, 8, pozbawione materiału ruchomego, czy też będących pozostałością warstwy kulturowej? (nr 14a, 14b). Obiekty te tworzą wyraźne skupisko, które może być częściowo uchwyconym fragmentem jakiegoś większego założenia, być może zagrody, który na podstawie materiału ruchomego został zaliczony do grupy tarnobrzeskiej. Podobne skupisko obiektów (ryc. 3) występuje w wykopie V (obiekty nr 24-31) tworząc nieregularny rząd obiektów, który trzeba łączyć z kulturą pucharów lejkowatych. Z uwagi na specyfikę przeprowadzonych badań (mała powierzchnia, sondażowy charakter prac) oraz stan zachowanych obiektów niemożliwe jest wyciągnięcie konkretnych wniosków odnośnie funkcji jaką te obiekty pełniły.

2.2. KULTURA PUCHARÓW LEJKOWATYCH (KPL)

Zdobnictwo

Ceramikę dekorowano stosując trzy rodzaje techniki: odciskania, nacinania oraz plastyczną. Zanotowano 14 rodzajów elementów zdobniczych. W sumie na ornamentowanych fragmentach zarejestrowano ich 50. Większość z nich występuje w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia (37), pozostałe w części brzuścowej (12) i nakrawędnej (1). Elementów zdobniczych nie zanotowano w strefie podkrawędnej wewnętrznej.

Zdobnictwo ceramiki w ujęciu jakościowym i ilościowym przedstawiono w tabelach II i III (za A. Koško, A. Prinke 1977, s. 16-20).

Tabela II

Specyfikacja elementów zdobniczych ceramiki KPL

Symbol elementu zdobniczego	Udział w wątkach				1. układ na obwodzie naczynia 2. udział w wątkach rozwiniętych 3. uwagi o cechach lokalizacji i wykonawstwa
	n	p/z	p/w	b	
A-1		5			1. A-1 - 1 egz., tabl. III, 16 xA-1 - 3 egz., tabl. I, 1; II, 18; III, 19 /x/A-1? - 1 egz., tabl. II, 22 2. xM-180,1 - 1 egz., tabl. III, 16 xM-180,1:2 - 1 egz., tabl. II, 18
A-2				1	1. xA-2 - 1 egz., tabl. III, 15 2. xM-180,2 - 1 egz., tabl. III, 15
A-6		6			1. xA-6 - 6 egz., tabl. I, 7, 9; II, 26, 32, 33; III, 8 /x/A-6 - 1 egz., tabl. II, 26 2. xA-6:2 - 1 egz., tabl. III, 8 3. słupki są okrągło zakończone w górnej części tabl. I, 9;
A-7		1		1	1. xA-7 - 2 egz., tabl. II, 20; III, 20 2. xM-180,7 - 1 egz., tabl. II, 20
B-20				2	1. B-20 - 2 egz., tabl. II, 1, 28 2. xG-81 B-20 - 1 egz., tabl. II, 1
E-41[16]		1			1. xE-41[16] - 1 egz., tabl. I, 24 2. xG-81 xE-41[16] - 1 egz., tabl. I, 24
E-46				1	1. xE-46 - 1 egz., tabl. I, 22 2. xM-180,46 - 1 egz., tabl. I, 22
G-81		4			1. xG-81 - 4 egz., tabl. I, 17, 24; II, 1, 4 2. xG-81 xE-41[16] - 1 egz., tabl. I, 24 xG-81 B-20 - 1 egz., tabl. II, 1
G-86		2			1. xG-86 - 2 egz., tabl. I, 4, 18
J-121				1	1. xJ-121 - 1 egz., tabl. I, 25 2. xJ-121:2 - 1 egz., tabl. I, 25
M-180		10		6	1. xM-180 - 16 egz., tabl. I, 2, 3, 6, 8, 10, 16, 22; II, 2, 18, 20; III, 1, 4, 7, 10, 15, 16 2. xM-180,236 - 8 egz., tabl. I, 3, 6, 8, 16; III, 1, 7, 10 xM-180,46 - 1 egz., tabl. I, 22 xM-180,7 - 1 egz., tabl. II, 20 xM-180,2 - 1 egz., tabl. III, 15 xM-180,1:2 - 1 egz., tabl. II, 18 xM-180,1 - 1 egz., tabl. III, 16
P-226	1				1. xP-226 - 1 egz., tabl. III, 3
R-231		1			1. xR-231 - 1 egz., tabl. I, 5
R-236		7			1. xR-236 - 7 egz., tabl. I, 3, 6, 8, 16; III, 1, 7, 10 2. xM-180,236 - 6 egz., tabl. I, 3, 6, 16; III, 1, 7, 10
Suma	1	37		12	

W analizowanym zbiorze ceramiki wyróżniono 10 rodzajów wątków zdobniczych. W sumie na ornamentowanych fragmentach naczyń zanotowano ich 17. Większość z nich to dwuelementowe (8). W 2 przypadkach zarejestrowano jednoelementowe rozwinięte, nie zanotowano trójelementowych. Wątki zdobnicze w znacznej większości są rozmieszczone w strefie podkrawędnej zewnętrznej naczynia (11), pozostałe 6 znajdują się w jego części brzuszowej.

Tabela III

Specyfikacja wątków zdobniczych ceramiki KPL

Układ elementów w wątkach	Strefa zdobnictwa	
	p/z	b
xA-6:2	1	
xG-81 B-20	1	
xG-81 xE-41 [16]	1	
xJ-121:2		1
xM-180,1		1
xM-180,2		1
xM-180,1:2	1	
xM-180,7		1
xM-180,46		1
xM-180,236	7	1
Suma	11	6

Technologia

Fragmenty naczyń z warstwy ornej zostały zgrupowane w 3 klasy grubości ścianek. Do pierwszej (4–6 mm) należy 23,41% ceramiki, do drugiej (7–10 mm) 64,71%, do trzeciej (11 mm i powyżej) 11,86%. Wyodrębnione zostały cztery typy powierzchni zewnętrznej: mączysta, szorstka, gładka oraz zniszczona (tzn. w znacznym stopniu, ponieważ niewiele fragmentów posiada niezniszczoną powierzchnię). Do pierwszego należy 90,99% ceramiki, do drugiego 8,02%, do trzeciego 0,31%, do czwartego 0,68%. Wyróżniono również cztery typy powierzchni wewnętrznej: mączysty, szorstki, gładki oraz zniszczony. Do pierwszego należy 81,21% ceramiki, do drugiego 17,83%, do trzeciego 0,67%, do czwartego 0,47%. Generalnie udział jakościowy i ilościowy domieszki przedstawia się następująco: tłuczeń ceramiczny – 81,71%, domieszka organiczna – 78,71%, piasek – 21,04%, tłuczeń kamienny – 4,43%, mika – 3,41%. Wydzielono 3 klasy granulacji domieszki. Pierwsza < 1 mm – 84,67%, druga 1–3 mm – 14,56%, trzecia ponad 3 mm – 0,75%.

W ceramice cienkościennej domieszka organiczna znajduje się aż w 81,00% fragmentów ceramiki. Występuje jednak w niewielkiej ilości. Następnie w 75,00% mamy domieszkę tłuczni ceramicznego. Również w tym przypadku jego ilość jest niewielka, rzadko średnia, a granulacja mała, bardzo rzadko średnia. Kolejną domieszką jest piasek – 24,22%. Znajduje się tu w ilości średniej i małej, bardzo drobny. Tłuczeń kamienny występuje w 9,93% ceramiki, w małej ilości i drobny. Mikę zarejestrowano zaledwie w 1,86% materiału. W ceramice o średniej grubości ścianek proporcje te są w pewnym stopniu różne. Najwięcej jest domieszki tłuczni ceramicznego

– 87,72%. Chociaż, podobnie jak w ceramice cienkościennej, przeważnie występuje w niewielkiej ilości i bardzo drobny. Dość znaczny procent stanowi również domieszka organiczna – 79%, także występująca w niewielkiej ilości. Piasek stanowi tu 19,31% domieszki. Przeważnie jest go mało i bardzo drobny. W materiale zarejestrowano 3,40% tłuczni kamiennego, drobnego i występującego w niewielkiej ilości. Domieszka miki to 2,95%. W ceramice grubościennej proporcje te ulegają dalszym zmianom. Spada wciąż udział domieszki organicznej 67%. Nadal wysoki jest odsetek tłuczni ceramicznego 75,75%, który tu także występuje przeważnie w małej ilości, ale znacznie częściej występuje granulacja średniej wielkości. Piasek – 21,21% jest drobny i w niewielkiej ilości, podobnie jak tłuczeń kamienny – 4,04%. Zarejestrowano 2,02% miki.

Morfologia

Ceramika z Babichy jest znacznie rozdrobniona. Dotyczy to zwłaszcza materiału powierzchniowego. Rozchylone wylewy często zdobione słupkiem lub odciskami grzebyka, czy nieornamentowane należą zapewne do pucharów (tabl. I, 1, 4, 7, 12, 17, 18, 19, 23, 24; II, 1, 4, 9, 12, 13, 22, 29, 32, 33; III, 3, 8, 19). Liczną grupę stanowią również naczynia workowate (tabl. I, 2, 3, 6, 8, 16; II, 24; III, 1, 7, 10). W materiale zarejestrowano 4 flaszki z kryzą w tym 1 na czterech nóżkach (tabl. I, 10; II, 20; III, 6, 15). Niektóre ze znalezionych uch to prawdopodobnie pozostałości amfor (tabl. II, 19) oraz inne ich fragmenty (tabl. I, 21, 22; II, 2; III, 16). Część wylewów reprezentuje misy (tabl. I, 5, 9; II, 15, 18, 23, 26; III, 5, 12). Jeden fragment to prawdopodobnie kubek (tabl. I, 14). Wśród den wyróżniono: z bardziej lub mniej wyodrębnioną stopką (tabl. II, 10, 11; III, 2, 12, 17, 25, 27), płynnie przechodzące w brzusiec (tabl. I, 15, 26; II, 5, 7, 16; III, 9, 26), niektóre cylindryczne lub prawie cylindryczne. Ceramikę nienaczyniową reprezentują przęśliki: soczewkowaty, lekko stożkowaty i stożkowaty (tabl. II, 21; III, 23, 24).

Zagadnienia chronologiczne

Chronologia materiałów KPL pochodzących z obszaru Kotliny Sandomierskiej jest trudna do określenia. Do tej pory przeprowadzono niewiele badań wykopaliskowych, z których nie otrzymano jednak dat radiowęglowych. Jest to podstawowa przyczyna braku własnego systemu periodyzacji. W tej sytuacji próba datowania znalezisk musi być oparta na takich wskaźnikach jak ornament, technologia czy morfologia naczyń i ich dostosowaniu do systemów opracowanych dla innych terenów. Jest to zabieg sztuczny i należy się do niego odnosić z jak największą ostrożnością. Wady takiego podejścia nie będą tu szerzej rozwijane. Krytykę klasycznej metody typologiczno-chronologicznej przedstawili L. Czerniak i A. Kośko, którą w skrócie oddaje stwierdzenie „podobne nie znaczy jednocześnie” (1993, s. 95).

Należy również zwrócić uwagę na technologię naczyń, która na omawianym obszarze różni się od tzw. „tradycyjnej” (L. Gabałówna 1960, s. 25) przede wszystkim zawartością domieszki organicznej. Nie można więc również tego materiału odnosić do grup technologicznych wyróżnionych przez J. Kruka i S. Milisauksa (1983, s. 277–280). Natomiast morfologia naczyń jest trudna do sprecyzowania z powodu dużego rozdrobnienia ceramiki.

Usiłując jednak odnieść się chociaż bardzo ogólnie do chronologii można zauważyć, że na stanowisku Babicha 6 zdobniczo takie jak odciski sznura, punktowe grzebienia trój- i czterozębne oraz występowanie takich naczyń jak misy, flaszki z kryzą (w tym również na nóżkach), mogą wskazywać na koniec fazy III B lub początek III C wg. systematyki kujawskiej.

3.3. KULTURA TRZCINIECKA (KTRZ)

Z osady tej pochodzi licząca 263 fragmenty (tabela I), seria ceramiki kultury trzcinieckiej. Niemal wszystkie ułamki naczyń pochodzą z warstwy kulturowej (tabela I, ryc. 24), jedynie 3 znalezione na złożu wtórnym, w obiektach (nr 13 i 28). Fragmenty te to głównie drobne, mało charakterystyczne części środkowe. Wydzielono jednak również kilkanaście brzegów i kilka den naczyń kultury trzcinieckiej. Niemal cały zbiór to ceramika brunatna (258 fragmentów, czyli 98%), zarówno jasno-, ciemnobrunatna, jak i czerwonawa (ceglasto-brunatna), w której dominują fragmenty o gładkich powierzchniach. Jedynie 5 fragmentów było barwy szarej – jasnej lub ciemnej i te posiadały powierzchnię szorstką. Jako domieszki użyto tłucznia kamiennego o różnej granulacji. Wśród ceramiki z Babichy zwraca uwagę fakt, iż we fragmentach tych brak jest z reguły domieszki tworzącej charakterystyczną „siateczkę spękań”, co odróżnia prezentowane materiały od klasycznych naczyń trzcinieckich. Analiza stylistyczna opierać się będzie – ze zrozumiałych względów – na ocenie mikromorfologii zachowanych części brzegowych. Niemal wszystkie one pochodzą najpewniej z garnków esowatych, a 1 fragment to najprawdopodobniej część misy półkulistej (tabl. V, 2). Są to jednak, o czym była już mowa, części na tyle małe, iż trudno jest dokładnie określić je stylistycznie.

Z materiałów tych udało się jednak wydzielić 2 typy brzegów:

Typ I. Należą tu brzegi wychylone, zaokrąglone – 1 A (tabl. IV, 6, 7; V, 4, 6, 8), czasem pogrubione – 1 B (tabl. IV, 1–3). Reprezentowane są one dość licznie na innych stanowiskach „trzcinieckich”, m. in. w okolicach Krakowa (J. Górski 1994 a, ryc. 3: 8; ryc. 7: 9), na terenach karpaccich (J. Gancarski 1994, ryc. 3: 1; ryc. 4: 5, 6), w międzyrzeczu Prosnicy i Warty (E. Kłosińska 1994, ryc. 2: 1; ryc. 4: 1), a także na obszarach południowej Białorusi (M. Krivalcevič 1998, ryc. 9: 1–3, 6). Podobnie ukształtowane brzegi wystąpiły na naczyniach z Dylągówki (W. Blajer, S. Czopek 1996, tabl. II, 6; III, 1; IV, 1). Brzegi te występują tam jednak na garnkach esowatych o różnych formach stylistycznych. W Babisze natomiast nie można zrekonstruować w całości lub przynajmniej większej partii żadnego z naczyń, dlatego też analogie te odnosić należy tylko do ukształtowania brzegów tychże naczyń. Uwaga ta dotyczy się całości omawianych tu materiałów. Brzegi nie pogrubione (typ 1 A) nawiązują do typów II 1 i II 2, natomiast te o pogrubionych krawędziach (typ 1 B) do typu I 3 wg typologii J. Górskiego, wypracowanej dla dużej serii ceramiki ze stanowiska w Jakuszowicach (1991, s. 22–23).

Typ II. Należą tu brzegi pogrubione, wychylone na zewnątrz, skośnie ścięte (tabl. IV, 1, 4, 5, 8, 9, 11; V, 5, 7). Podobne formy zaobserwowano we wspomnianej osadzie w Dylągówce (W. Blajer, S. Czopek 1996, tabl. I, 10, 14; III, 3; VII, 3;

VIII, 4), w Rakszawie, stan. 12 (E. Kłosińska 1991, tabl. I, 8; II, 4; III, 3), na stanowiskach Płaskowyżu Kolbuszowskiego (S. Czopek 1996, ryc. 3, h, i, s), w rejonie krakowskim (J. Górski 1994 a, ryc. 6: 3, ryc. 5: 4), czy w regionie kujawskim (P. Markowicz 1998, ryc. 8: 11). Nawiązują one do typu I 1 wg J. Górskiego (1991, s. 22–23). Pogrubione i ścięte krawędzie występowały we wszystkich fazach kultury trzcinieckiej, z tym, że ich udział systematycznie malał. Najbardziej charakterystyczne są dla fazy klasycznej (J. Górski 1991, s. 36).

Trudno jest się wypowiadać na temat chronologii przedstawianych materiałów. Mogą to być bowiem fragmenty, należące do naczyń różnie ukształtowanych, o różnej chronologii.

Większość przedstawionych tu fragmentów brzegowych to formy o wychylonych, ściętych krawędziach, charakterystycznych dla fazy klasycznej (J. Górski 1991, s. 36). Kilka fragmentów to natomiast materiały o zaokrąglonych, nie pogrubionych krawędziach, które mogą reprezentować fazę schyłkową (J. Górski 1998 b, ryc. 5: 6; 9: 1–3). Podobnie materiały z Dylągówki, wśród których doszukać się można analogii dla naczyń z Babichy, są datowane późno i reprezentują miejscową odmianę schyłkowej fazy KTrz (W. Blajer, S. Czopek 1996, s. 40).

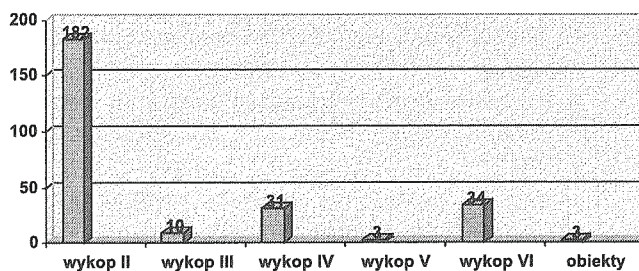
Mamy więc poświadczoną obecność ludności kultury trzcinieckiej nad dolną Wisłoką. Obraz ten uzupełniają inne stanowiska tego ugrupowania, a więc Kliszów 3 (AZP 95-70/24; S. Czopek 2003), Krzemienica 6 (AZP 95-70/14), Padew Narodowa 20 (AZP 95-71/16).

3.4. GRUPA TARNOBRZESKA (GT)

Technologia

Łącznie w trakcie badań uzyskano 945 fragmentów ceramiki GT.

Właściwie niemal cała seria ceramiki (859 fragmentów, czyli niewiele ponad 90%) to tzw. materiał luźny, pochodzący z warstw ornich i kulturowych poszczególnych wykopów. Z obiektów pochodzi zaledwie 86 fragmentów ceramiki, czyli niewiele ponad 9% całości materiału tej kultury (obiekty nr: 5, 8, 12 b, 13, 18, 19 a i b, 21–25, 28, 30, 32). Ceramika GT pochodząca z osady w Babisze była bez wyjątku lepiąca ręcznie. Jako materiału ceramicznego użyto gliny schudzonej domiesz-

Ryc. 24. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Udział ceramiki kultury trzcinieckiej w ramach poszczególnych wykopów i obiektów.

Abb. 24. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpaten-vorland. Anteil der Trzciniec-Kultur-Keramik im Bereich der einzelnen Grabungsschnitte und Objekte.

Рис. 24. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Соотношение керамики тшцинецкой культуры в пределах отдельных раскопов и объектов.

ką tłuczni kamiennego, który niekiedy zawierał również widoczną na fragmentach mikę (ryc. 25).

Wielkość ziaren domieszki była różna, na ogół jednak były to ziarna drobnej (do 1 mm) lub średniej (1–2 mm) granulacji. Sporadycznie średnica ziaren przekraczała 2 mm lub była mniejsza od 1 mm. Informacje takie są wówczas podane przy opisie materiału.

Grubość ścianek naczyń była różna i zależała od przeznaczenia naczynia. Na ogół jednak materiał pozyskany w trakcie badań można uznać za średniościenny. Za naczynia takie uznano te, których grubość ścianek wahała się w granicach od 0,7 do 1,0 cm. Takich fragmentów jest zdecydowanie najwięcej. Sporadycznie wystąpiły też naczynia o ściankach cienkich (do 0,7 cm) lub grubych (powyżej 1,0 cm). Te ostatnie są głównie reprezentowane przez talerze – placki i niektóre fragmenty garnków.

Ze względu na sposób wykonania naczynia (jego technologię) możemy wyróżnić 4 podstawowe tzw. grupy technologiczne (gt):

- I ceramika o powierzchni zewnętrznej czarnej (określanej też jako szaroczarna lub ciemnoszara), wewnętrznej brązowej, fakturze gładkiej lub szorstkiej;
- II ceramika o powierzchni zewnętrznej brązowej, wewnętrznej czarnej: fakturze gładkiej lub szorstkiej;
- III ceramika obustronnie brązowa, o powierzchni gładkiej, szorstkiej lub chropowatej;
- IV ceramika obustronnie czarna o powierzchni gładkiej.

Grupy te odpowiadają wcześniej wydzielonym dla innych stanowisk „tarnobrzeskich” – zarówno osad (np. S. Czopek 1997, s. 66), jak i cmentarzysk (np. S. Czopek 2001, s. 122).

Udział poszczególnych grup technologicznych prezentuje tabela IV.

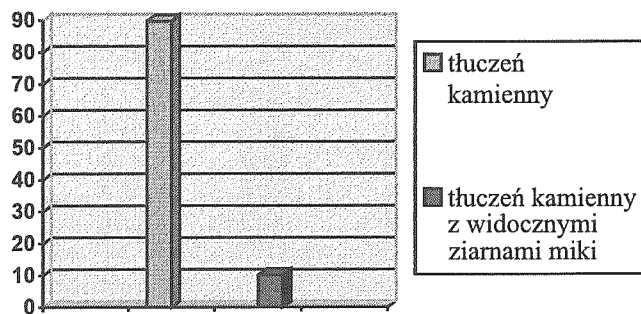
Ceramika III grupy wyraźnie dominuje w zbiorze ceramiki z Babichy. Jest to zresztą zjawisko charakterystyczne dla innych stanowisk GT (ryc. 26).

Ceramika z omawianego tu stanowiska to materiał bardzo rozdrobniony. Nie zachowało się w całości żadne z naczyń, są to jedynie małe lub bardzo małe fragmenty, a i tych znacząca większość to środkowe, mało charakterystyczne partie naczyń. Takie rozdrobnienie materiału poważnie utrudnia jego analizę i datowanie. Niemniej jednak, głównie na podstawie cech

Tabela IV

Babicha, stan. 6. Zestawienie ilościowe ceramiki GT

Ceramika	Ilość	%
gt I (barwa zewn. czarna, wewn. brązowa)	2	0,2
w tym: – gładka	1	0,1
– szorstka	1	0,1
gt II (barwa zewn. brązowa, wewn. czarna)	6	0,6
w tym: – gładka	4	0,4
– szorstka lub chropowata	2	0,2
gt III (barwa obustronnie brązowa)	930	98,5
w tym: – gładka	39	4,2
– szorstka lub chropowata	863	91,3
– talerze–placki (gładka / szorstka)	28	3,0
gt IV (czarna, gładkościenna)	7	0,7
Razem	945	100,0

Ryc. 25. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Udział procentowy rodzajów domieszki w zbiorze ceramiki grupy tarnobrzeskiej.

Abb. 25. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpatenvorland. Prozentueller Anteil der zur III technologischen Gruppe gehörenden Keramik im Vergleich zu anderen Fundstellen der Tarnobrzeg Gruppe.

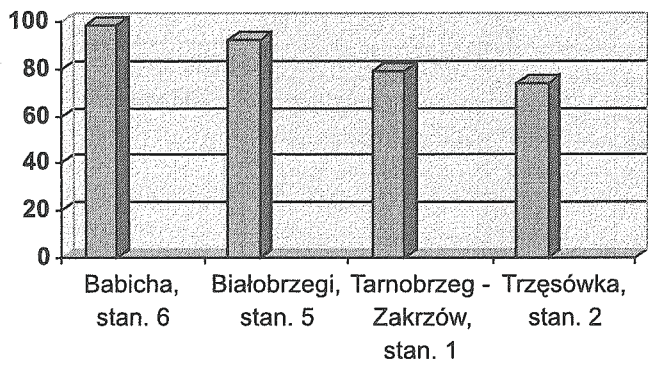
Рис. 25. Бабиха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпатское. Процентное соотношение керамики III технологической группы на фоне иных памятников тарнобжегской группы.

technologicznych i zachowanych partii naczyń, udało się wydzielić 62 fragmenty garnków, 28 fragmentów talerzy – placków, 16 fragmentów mis, 6 fragmentów naczyń wazowatych, 4 fragmenty pochodzące z czerpaków lub czarek i 1 zachowane fragmentarycznie naczynie miniaturowe. W sumie określono 117 fragmentów, co stanowi zaledwie 12,4% zbioru. Są to jednak wartości zaniżone, nie oddające z pewnością prawdziwego stanu rzeczy.

Morfologia

Garnki to stosunkowo największa grupa stylistyczna, wydzieleną na podstawie zachowanych fragmentów brzegów, den oraz charakterystycznych części środkowych. Brzegi tych naczyń to głównie formy proste, cylindryczne, o zaokrąglonej krawędzi (tabl. VI, 2; VII, 3–5; VIII, 15–17, 22; IX, 4) lub krawędzi pogrubionej (tabl. VI, 14). Kilka egzemplarzy ma brzeg łukowaty, wychylony na zewnątrz naczynia (tabl. VI, 9, 10; VII, 10). Mogą to być jednak fragmenty naczyń wazowatych, dlatego należy wykazać się tu dużą ostrożnością.

Bardzo często naczyniom tym towarzyszą dziurki pod krawędzią wylewu (tabl. VI, 10, 14; VII, 3–5, 10, 15; VIII, 15–17, 22; IX, 4), listwy plastyczne, karbowane (ob. 22 a, wykop II / 2. warstwa mechaniczna), guzki z miseczkowatym wgłębieniem (tabl. VI, 16; VIII, 14), dołki palcowe (tabl. VI, 13, 17; VII, 15; VIII, 2, 4, 6, 15), czy paznokciowo-palcowe (tabl. VI, 3; VIII, 8). Na 1 garnku wystąpiło zdobienie w postaci umieszczonych pod dziurkami krótkich, łukowatych żłobków (tabl. VII, 3). Tego typu zdobnictwo jest szczególnie charakterystyczne dla garnków jajowatych w III fazie chronologicznej GT (G. Dmochowska 1985, s. 68). Tak też naczynia te określa się w literaturze, a w klasyfikacji ceramiki GT autorstwa K. Moskwy (1976) należą one do typu II, odnoszonego wyłącznie właśnie do III fazy. Naczynia te mają dokładne analogie wśród materiałów z innych stanowisk – zarówno osad, jak i cmentarzysk. Wśród osad można wymienić: BiałoBrzegi, stan. 5, pow. Łańcut (S. Czopek 1997, tabl. II, 1, 4; IV, 2, 4; V, 14, 19; VI, 24; VII, 2, 19; VIII, 4, 11, 18–19, 23; IX, 3, 9, 18, 24; X, 4, 5, 7, 13, 21; XII, 4; XIV, 6, 7, 9, 18), Grodzisko Dolne, stan. 22, pow. Leżajsk (S.

Ryc. 26. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Udział procentowy ceramiki III grupy technologicznej na tle innych stanowisk grupy tarnobrzegskiej.

Abb. 26. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpaten-vorland. Prozentueller Anteil der Magerungsbeimischung in der Keramik der Tarnobrzeg Gruppe.

Рис. 26. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народо́вы, воевод. Подкарпатское. Процентное соотношение видов примеси в коллекции керамики тарнобжегской группы.

Czopek, J. Podgórska-Czopek 2000, tabl. I, 2, 5, 6; II, 4-7, 16; III, 2-6, 10, 12, 17), Tarnobrzeg - Zakrzów, stan. 1 (J. Podgórska-Czopek, S. Czopek 1991, tabl. II, 2, 6, 12, 14), czy Turbię, stan. 1, pow. Tarnobrzeg (M. Zeylandowa 1963, Tabl. I, 1-6; II, 7-13; III, 1-4, 6, 7, 13-15; V, 9, 11, 13, 16, 17; VI, 3, 5, 9; VII, 8-10; VIII, 3-5, 8; IX, 5, 6, 8, 13). Natomiast stanowiska sepulkralne, na których spotykamy tego typu garnki to m. in. Krzemienica, stan. 1, pow. Mielec (E. Szarek-Waszkowska 1975, tabl. II, 4, 9; IV, 8; V, 9; VI, 9; X, 5; XII, 7; XIII, 6, 8; XXI, 6, 9; XXIII, 7), Manasterz, stan. 6, pow. Przeworsk (P. Godlewski 2001, tabl. I, 8, 10; III, 6), Pysznica, stan. 1, pow. Stalowa Wola (S. Czopek 2001, tabl. L, 3; LXXXIV, 19), Trójczyce, stan. 1, pow. Przemyśl (W. Poradyło 2001, tabl. I, 21; III, 4; VIII, 3), Trzęsówka, stan. 1, pow. Kolbuszowa (K. Moskwa 1971, tabl. II, 1; IV, 4, 10, 11; VI, 5; IX, 5, 8; X, 7; XI, 10; XII, 15; XIV, 1), a także Wietlin III, pow. Jarosław (A. Kostek 1991, tabl. IV, 1, 5; VII, 3; XIII, 3, 4).

Talerze-placki to, po naczyniach garnkowatych, najliczniejsza grupa form ceramicznych na stan. 6 w Babisze. Stanowią one zresztą dość popularną kategorię ceramiki wśród materiałów osadowych, datowanych od V okresu epoki brązu do schyłku halsztackiego włącznie (K. Moskwa 1976, s. 82). W oparciu o ukształtowanie brzegu wydzieliła się 4 typy talerzy-placków, dzielące się z kolei ze względu na obecność cech A (ostre zakończenie krawędzi) i B (zaokrąglone zakończenie krawędzi) na odmiany (ryc. 27). Wśród materiałów z Babichy występują jedynie placki odmiany B. Można więc wyróżnić następujące typy:

- 1 B - brzeg prosty, zaokrąglony (tabl. VI, 12, 15, 18, 20, 21; VII, 7, 12 - 14; VIII, 12, 18, 19; IX, 5, 6, 10),
- 2 B - brzeg jednostronnie ścięty, zaokrąglony (tabl. VI, 5),
- 3 B - brzeg obustronnie ścięty, zaokrąglony (tabl. IX, 8).

U nas reprezentują je egzemplarze o powierzchni z jednej strony gładkiej, z drugiej szorstkiej lub chropowatej, rzadko zdobione dziurkami na powierzchni (tabl. VI, 15, 18, 20; VII, 12; VIII, 10), odciskami palcowymi (tabl. IX, 10) oraz krótkimi, lekko falistymi, pionowymi żłobkami (tabl. IX, 8).

Typ	Cecha	A - ostro-krawędziste	B - zaokrąglone
1	brzeg prosty		
2	brzeg jednostronnie ścięty		
3	brzeg obustronnie ścięty		
4	brzeg pogrubiony		

Ryc. 27. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów Narodowy, woj. podkarpackie. Typologia talerzy-placków.

Abb. 27. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpaten-vorland. Typologie der Tonteller.

Рис. 27. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народо́вы, воевод. Подкарпатское. Типология тарелок-лепешек.

Szczególne upowszechnienie talerzy-placków nastąpiło we wcześniejszej epoce żelaza, brak ich natomiast wśród zespołów najstarszych i starszych (S. Czopek 1996, s. 42). Formy te są wyróżniającą się grupą na osadach, dlatego mają liczną odpowiedniki na innych stanowiskach tego typu (np. Turbia - M. Zeylandowa 1963, tabl. X, 1-9; Tarnobrzeg - Zakrzów - J. Podgórska-Czopek, S. Czopek 1991, tabl. III, 3-7, 12-14; Jarosław - K. Moskwa 1976, ryc. 26, b, d; Pigany - K. Moskwa 1976, ryc. 47, o; Trzęsówka - K. Moskwa 1976, ryc. 74, k, l). Dotychczas w literaturze przedmiotu dominował pogląd, iż talerze-placki były to formy służące do wypieku podpłomyków lub do nakrywania naczyń w gospodarstwie domowym (J. Miśkiewicz 1968, s. 139). Ostatnio jednak (A. Mierzwiński 2003) pojawiła się hipoteza, iż formy te związane były z działalnością metalurgiczną i służyły jako podkładowe formy odlewnicze.

Misy z omawianej osady grupują się w 3 zasadnicze typy:

Typ I. Misy półkuliste określane też w literaturze jako stożkowato-półkuliste. Ich powierzchnia jest z reguły gładka, dość gładka lub szorstka, natomiast barwa brunatna w różnych odcieniach, a nawet czarna (ciemnoszara). Typ ten obejmuje 11 fragmentów brzegowych, w których z uwagi na ukształtowanie krawędzi możemy wyróżnić kilka grup:

A. Misy z krawędzią górną nieco wywiniętą i spłaszczoną (tabl. VI, 1, 11), w tym 1 okaz o krawędzi zdobionej 2 skośnymi żłobkami (tabl. VI, 11). Nawiązują one do typu I/6 wg K. Moskwy (1976, s. 75 n.), który datowany jest na III i IV okres epoki brązu. Podobne formy wystąpiły na cmentarzyskach o takiej właśnie chronologii m. in. w Grodzisku Dolnym, stan. 1 i Zbydniowie, stan. 1. Nacinanie krawędzi generalnie jest rzadko spotykane w grupie tarnobrzegskiej. Zaobserwowano je jednak również na stanowiskach schyłkowo-tarnobrzegskich. Można tu wymienić Turbię (M. Zeylandowa 1963, tabl. II,

1-3), czy Zawadę (B. Chomentowska 1989, tabl. III, 6). Niewykluczone więc, że w tym przypadku liczyć się należy również z tak późną chronologią.

Trzeba jednak zwrócić uwagę na fakt, iż zwłaszcza misa zdobiona na brzegu żłobkami posiada krawędź odchyloną, skośnie ściętą, bardzo przypominająca brzegi naczyń KTrz. O zakwalifikowaniu tego fragmentu do serii naczyń „tarno-brzeskich” zadecydowały jednak względy technologiczne. Należy odnosić się więc do tych ustaleń z dużą ostrożnością i nie traktować jako kategoriycznych stwierdzeń.

B. Misy półkuliste o krawędzi zaokrąglonej reprezentowane są przez 7 fragmentów. Część z nich wykazuje zdobienie w postaci dolepianych przy górnej krawędzi guzków (tabl. VII, 11; IX, 7) lub poziomych i lekko skośnych listewek (tabl. IX, 14). Tego typu formy należą do najbardziej rozpowszechnionych i długotrwałych w kulturze łużyckiej. Bardzo licznie reprezentowane są w grupie górnośląsko-małopolskiej, gdzie datowane są na V okres epoki brązu i okres halsztacki (Z. Durczewski 1948, s. 53-54). Z terenu GT znane są z licznych cmentarzysk (Grodzisko Dolne, stan. 1 i stan. 2; Knapy, stan. 1; Kopki, stan. 3; Krzemienica, stan. 1; Mokrzeszów, stan. 1; Trzęsówka, stan. 1 - za K. Moskwa 1976, s. 74) oraz osad (Trzęsówka, stan. 2; Wola Rzeczycka, stan. 1 - tamże, s. 74). Szczególną uwagę zwraca misa zdobiona listewkami przy krawędzi, która ma obustronnie czarną, gładką powierzchnię (tabl. IX, 14).

C. Misy półkuliste, zbliżone do grupy B, różniące się od niej ukształtowaniem krawędzi, która jest tu zagięta do wnętrza naczynia. Reprezentują ją 3 fragmenty (tabl. VI, 4; VIII, 3; IX, 2). Dla tego podtypu najpewniejszym wydaje się być umieszczanie go w granicach okresu halsztackiego i początku lateńskiego (M. Gedl 1994, s. 42). Taką chronologię zdają się potwierdzać analogie do tak późno datowanych materiałów z innych stanowisk: np. Krzemienica, stan. 1 (E. Szarek-Waszkowska 1975, tabl. XVI, 1; XVII, 4; XX, 5), Trzęsówka, stan. 1 (K. Moskwa 1971, tabl. XIV, 8; XXVIII, 2), Białobrzegi, stan. 5 (S. Czopek 1997, tabl. V, 9; VII, 3, 13, 17, 21; VIII, 2; X, 1, 12; XII, 2).

Typ II to misy-pokrywy, czyli formy o zaokrąglonych krawędziach, cylindrycznych ściankach (tabl. V, 1) i płaskich, wyodrębnionych dnach (tabl. VII, 1, 2).

Typ III. Reprezentowany jest przez 2 fragmenty pustych nóżek (tabl. VI, 6; VIII, 7), pochodzących zapewne z mis-pucharków na pustych nóżkach. Takie formy nie należą do pospolitych w kulturze łużyckiej. W zasadzie znane są ze wschodnich grup tej kultury, a głównie grupy określanej jako ulwówecka (por. np. S. Czopek 1997b, s. 220). Datowane tu są na IV okres epoki brązu. Generalnie pucharki te odnoszone są do czasów od IV okresu epoki brązu po okres lateński. Znane są również nieliczne egzemplarze z terenu GT, m. in. z Turbii, stan. 2 (M. Zeylandowa 1963, tabl. III, 8, 11; VII, 16), gdzie łączone są z V okresem epoki brązu i HaC, a także z Trzęsówki, stan. 1 (K. Moskwa 1971, tabl. XV, 2), gdzie garnek z rzędem dziurek i dołków paznokciowych datuje je na okres halsztacki.

Naczynia wazowate to fragmenty bardzo rozdrobnione, które w zasadzie nie są przydatne do analizy. Są to jedynie części wskazujące na przynależność do waz dwustożkowatych (tabl. VII, 8, 16), o brzuścu baniastym (tabl. VIII, 20) oraz fragmenty brzegów (tabl. VI, 7; VII, 11; IX, 9, 11, 13). Brzuś-

ce tych naczyń zdobione są linią rytą (dookołą?), pod którą umieszczono grupy naprzemianlegle skośnych żłobków (tabl. VII, 8, 16) oraz grupami skośnych żłobków układających się najprawdopodobniej w odwróconą literę „V”, pomiędzy którymi wkomponowano podłużny guzek - obecnie całkowicie zniszczony (tabl. VII, 20). Zachowane partie brzegowe to z kolei fragmenty o wychylonym brzegu i zaokrąglonej krawędzi (tabl. VI, 7; IX, 9, 11, 13) oraz o krawędzi pogrubionej, ściętej i wychylonej na zewnątrz (tabl. VII, 11). Ten ostatni fragment zdaje się pod względem stylistycznym nawiązywać do naczyń KTrz, posiada jednak cechy technologiczne, które pozwalają zaklasyfikować go do naczyń GT.

Spśród innych form ceramicznych wyróżnić jeszcze można na omawianym stanowisku 4 fragmenty czarek lub czerpaków. Są to jednak fragmenty bardzo małe, nie charakterystyczne, nie pozwalające na bliższą analizę stylistyczną.

Na uwagę zasługuje jeszcze fragment naczynia miniaturowego, dwustożkowatego (tabl. VII, 6). Miniaturowe naczynia bardzo często występują na cmentarzyskach, towarzysząc popielnicom jako przystawki w grobach, rzadziej zdarzają się na osadach. Ich pozycję chronologiczną należy rozpatrywać w odniesieniu do innych form ceramicznych o ustalonej chronologii.

Na osadzie w Babisze ceramikę poza naczyniową reprezentuje 1 przęślik gliniany - krążkowaty/płaski, o przekroju owalnym (tabl. VII, 9), barwy brunatnej, powierzchni szorstkiej. Jest to zabytek dość często spotykany na osadach (por. np. M. Zeylandowa 1963, tabl. II, 14; VIII, 1; IX, 17; S. Czopek 1996, ryc. 3, m; S. Czopek 1997, tabl. III, 2-4, 6, 7), a zdarza się również na cmentarzyskach (K. Moskwa 1971, tabl. VI, 16).

Przęśliki to formy interkulturowe, w związku z czym datować je można tylko w oparciu o współwystępujące z nimi zabytki o zawężonej chronologii.

Z d o b n i c t w o

Zastosowane na naczyniach z osady w Babisze motywy zdobnicze ująć można w 3 kategorie:

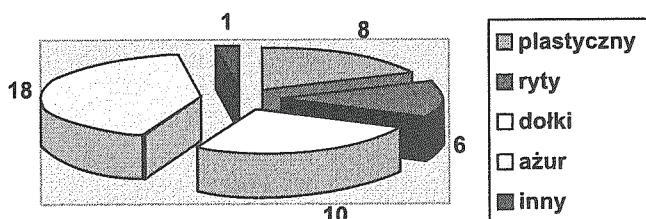
- ornamenty wypukłe,
- ornamenty wklęsłe,
- ornament ażurowy.

Dość częste jest łączenie poszczególnych rodzajów ornamentów, w wyniku czego wydzielić można jeszcze ornamenty mieszane (G. Dmochowska 1985, s. 61).

Ornamenty wypukłe reprezentowane są tutaj głównie przez guzki (tabl. VI, 16; VIII, 11, 14, 20; IX, 7) i listwy plastyczne (m. in. tabl. IX, 14). Wśród guzków zaś na szczególną uwagę zwracają te z misczkowatym wgłębieniem (tabl. VI, 16; VIII, 14). Guzki towarzyszą garnkom (tabl. VI, 16; VIII, 14), wazom (tabl. VIII, 20), zaobserwowano je także na misach (a raczej miseczkach), gdzie umieszczone zostały tuż przy krawędzi tych naczyń (tabl. VIII, 11; IX, 7).

Listewki plastyczne z kolei wystąpiły na garnkach oraz na jednej z małych miseczek, gdzie podkreślają krawędź wylewu (tabl. IX, 14). Rozwój ornamentów wypukłych przypada na III fazę rozwojową GT (G. Dmochowska 1985, s. 64).

Ornamenty wklęsłe to głównie dołki palcowe, paznokciowo-palcowe oraz ornament rytym. Najczęstsze są tutaj odciski palcowe (tabl. VI, 13, 17; VII, 15; VIII, 2, 4, 6, 15; IX, 10), czy

Ryc. 28. Babicha, stan. 6, gm. Tuszów narodowy, woj. podkarpackie. Udział ilościowy poszczególnych rodzajów ornamentów w zbiorze ceramiki grupy tarnobrzeszkiej.

Abb. 28. Babicha, Fundst. 6, Gem. Tuszów Narodowy, Woj. Karpaten-vorland. Quantitativer Anteil der einzelnen Ornamenttypen In der Keramik der Tarnobrzeg Gruppe.

Рис. 28. Баби́ха, пам. 6, гм. Тушув Народовы, воевод. Подкарпат-ское. Количественное соотношение отдельных типов декора в коллекции керамики tarnobrzegской группы.

paznokciowo-palcowe (tabl. VI, 3; VIII, 8). Różnica między nimi polega na tym, iż w przypadku wzorów paznokciowo-palcowych w glinie zagłębiano również paznokieć, w wyniku czego powstawały łukowate zagłębienia (G. Dmochowska 1985, s. 74). Ornamenty tego typu wystąpiły niemal wyłącznie na garnkach, choć zaobserwowano je również na jednym fragmencie talerza–placka (tabl. IX, 10).

Ornament ryty to głównie żłobki (tabl. VI, 11; VII, 3, 8, 16; VIII, 20; IX, 8) oraz dookolne linie ryte (tabl. VII, 8, 16). Żłobki wystąpiły na krawędziach mis (tabl. VI, 11), na garnkach (tabl. VII, 3) na jednym fragm. talerza–placka (tabl. IX, 2) oraz na brzuścach waz (tabl. VII, 8, 16; VIII, 20), gdzie dodatkowo zaobserwowano dookolne linie ryte.

Na jednym fragm. talerza–placka stwierdzono ślad przypominający odcisk plecionki? (tabl. VI, 20).

Ornamentami wklęsłymi naczynia przyozdabiano stosunkowo rzadko, najczęściej na przełomie II i III fazy rozwojowej GT (G. Dmochowska 1985, s. 61–62).

Ornament ażurowy to wszelkiego rodzaju otwory, nie pełniące funkcji użytkowej. Na naczyniach z osady w Babisze są to głównie dziurki umieszczane pod krawędziami garnków (tabl. VI, 10, 14; VII, 3–5, 10, 15; VIII, 15–17, 22; IX, 4) oraz na talerzach–plackach (tabl. VI, 15, 18, 20; VII, 12; VIII, 10). Ornament tego typu charakterystyczny jest niemal wyłącznie dla III fazy GT (G. Dmochowska 1985, s. 68).

Zagadnienia chronologiczno-kulturowe

Materiały GT z osady w Babisze wykazują względną jednolitość form i należy umieszczać je w III fazie rozwojowej tej kultury, i to raczej w jej młodszym odcinku (por. S. Czopek 1989; 2001, s. 184), przypadającym na początki okresu lateńskiego. Przemawia za tym fakt dominacji garnków jajowatych zdobionych dziurkami pod krawędzią i rozbudowanym ornamentem plastycznym, czy obecność mis o pogrubionych i zagiętych do środka krawędziach. Ponadto materiały pochodzące z tej osady posiadają wiele analogii wśród stanowisk osadowych (m.in. Białobrzegi, stan. 5, Tarnobrzeg – Zakrzów, stan. 1, Turbia, stan. 1) oraz sepulkralnych (m. in. Krzemienica, stan. 1, Trzęsówka, stan. 1), które datowane są na schyłkową fazę grupy tarnobrzeszkiej.

W miejscu tym należy również zwrócić uwagę na jeszcze jeden aspekt. Mianowicie wspomnieć trzeba o terytorialnej

bliskości osady w Babisze i w Kliszowie (S. Czopek 2003). Oba stanowiska w linii prostej oddalone są od siebie zaledwie o 4,5 km. W Kliszowie więc teoretycznie należałoby szukać najwięcej analogii do materiałów z Babichy.

Tymczasem materiały z tychże osad wcale nie wykazują zbieżności. Dotyczy ona jedynie cech technologicznych ceramiki (obecność 4 grup technologicznych i dominacja III gt). Pod względem morfologii form źródła te wykazują znaczne różnice. Wydaje się, że nie jest to tylko efekt różnic w chronologii (osada w Babisze jest nieco młodsza od kliszowskiej). Materiał z osady w Kliszowie wykazuje bowiem wiele cech wspólnych z grupą górnośląsko-małopolską kultury łużyckiej z czasów V okresu epoki brązu i pierwszej części okresu halsztackiego (S. Czopek 2003, s. 79). Tymczasem osada w Babisze wykazuje silne związki z grupą tarnobrzeską, o czym świadczą liczne powiązania omawianych materiałów z innymi stanowiskami tarnobrzeskimi.

Materiały z tej części GT (tereny położone na piaszczystej terasie nadzalewowej Wisłoki; zachodnie peryferia GT) wykazują więc pewną „rozbieżność” kulturową. Mogą one bowiem łączyć się z sąsiednim ugrupowaniem – grupą górnośląsko-małopolską (Kliszów) lub doskonale wtapiać się w stylistykę tarnobrzeską (Babicha).

3.5. MATERIAŁ KRZEMIENNY

Prezentowany powyżej materiał na podstawie analizy morfologicznej i surowcowej został podzielony na trzy części. Przeprowadzono także obserwacje materiału przy użyciu małych powiększeń analizując starcia i uszkodzenia krawędzi.

Najstarszą fazę osadnictwa reprezentują stosunkowo nieliczne zabytki krzemienne wykonane wyłącznie z krzemienia czekoladowego i świeciechowskiego o pokroju mezolitycznym: mikrolityczny rdzeń odłupkowy, szczątkowy (tabl. XI, 1), wierzchnik odbity z rdzenia wiórowego ze zmienioną orientacją (tabl. XI, 2), fragment drapacza na odłupku (tabl. XI, 3), fragment tylczaka, prawdopodobnie półksiężycza na odłupku (tabl. X, 4). Występuje także dość liczna seria całych lub o celowo odłamanych wierzchołkach wiórow noszących ślady użytkowania w postaci drobnych rys lub starcia, interpretowanych jako wkładki. W grupie tej zwracają uwagę, być może celowo produkowane lub dobrane formy o naturalnym, korowym boku (tabl. X, 1, 6) lub o negatywach wcześniejszych odbić tworzących stromy lub półstromy bok, przeciwstawny do krawędzi noszącej ślady użytkowania (tabl. X, 2, 10, 12, 13). Znalezione także zabytki o celowo formowanym boku, stromym, częściowym, przykrawędnym retuszem (tabl. X, 14) oraz odbiciem rylcowym (tabl. X, 5). Do tej kategorii włączono także zabytki (tabl. X, 7, 8), na których nie odkryto śladów użytkowania przy pomocy małych powiększeń, a podstawą ich wydzielenia były cechy: stromy jeden bok, intencjonalne łamanie oraz przekrój. Jest to bardzo zwarta grupa zabytków pod względem długości, która waha się od 2,8 cm do 5, 2 cm, przy czym niemal połowa posiada długość od 3,8–4,1 cm, co było zapewne podyktowane typem oprawy. Na stanowisku stwierdzono obecność materiałów dwóch kultur z tego okresu – komornickiej, którą reprezentują pojedyncze zabytki, fragment półksiężycza, rdzeń odłupkowy, oraz janisławicką,

wydzie
kultury
materia
stępują
fragme
dowego
osadnic
Ryc. 8)
ten mo
olityczn
mogą b
1997, ta

Dru
charów
(B. Bal
wykona
o odmi
lityczny
krzemie

W g
pacz na
użytkow
z retusz
ze ślada
XI, 5, 6)

cowej fa
łuszczni
pucharó
z produ
łuszczni
XII, 10).

Osta
stwem z

Wykaz sk
Grupa tar

Balcer
1975 Kr

ER
wa

1983 W

Bargieł
1995 Dr

ży
w

Błajer V
1996 Os

gó
s. 1

Budzisz
1997 Kr

Śra
czy

wydzieloną tutaj na podstawie charakterystycznego dla tej kultury półsurowca wiórowego. Niewykluczone, że część tego materiału może mieć związek z osadnictwem strefy leśnej występującym na tym stanowisku. O czym świadczy pojedynczy fragment brzegu naczynia zdobiony ornamentem ściegu bruzdowego (ryc. 21, b) charakterystycznego dla występującego osadnictwa paraneolitycznego (P. Mitura 1994; 1994, s. 324, Ryc. 8) na terenie Polski południowo-wschodniej. Fragment ten może być także przejawem wpływów osadnictwa paraneolitycznego w kulturze pucharów lejkowatych czego dowodem mogą być materiały ze stanowiska 54 w Rzeszowie (P. Mitura, 1997, tabl. I, 9, 11).

Drugą grupę zabytków reprezentują zabytki kultury pucharów lejkowatych. Jest to typowy inwentarz poprzelomowy (B. Balcer 1975, s. 85). Dominują w tym inwentarzu zabytki wykonane z krzemienia świciechowskiego i czekoladowego, o odmianie ciemniejszej niż w przypadku zabytków mezolitycznych. Zapewne ma to związek z miejscem pozyskania krzemienia czekoladowego w obrębie złóż (R. Schild 1971).

W grupie tej występuje niezbyt liczna seria narzędzi: drapacz na wiórowcu z retuszem częściowym boku oraz śladami użytkowania drugiego boku (tabl. XI, 1), fragment wiórowca? z retuszem obu boków, (tabl. XI, 3), wkładka na półtylczaku ze śladami użytkowania boków (tabl. XI, 2), 2 sierpaki (tabl. XI, 5, 6) oraz ostrze siekierki czworościennej, pełniące w końcowej fazie funkcję klina, o czym świadczą liczne negatywy łuszczeniowe i wymiażdżenia w miejscu przełamania. Z kulturą pucharów lejkowatych zapewne należy także wiązać odłupki z produkcji siekier (tabl. XIII, 5, 6, 8) oraz prawdopodobnie łuszczeń przecinak wykonany z makrolitycznego wióra (tabl. XII, 10).

Ostatnia grupa zabytków związana jest z krzemieniarstwem z epoki brązu i początku epoki żelaza (kultura trzciniecka, grupa tarnobrzaska). Podstawą ich wydzielenia było stosowanie technik z użyciem twardego tłuka, parawiórowa lub wiórowo-odłupkowa oraz łuszczeniowa, która poświadczona jest na wielu stanowiskach z tego terenu (S. Kadrow 1989; K. Kruk 1994; B. Bargieł, J. Libera 1995; S. K. Kozłowski, E. Sache-Kozłowska 1997; P. Mitura 2001).

Pod względem surowcowym jest to dość jednorodny zbiór. Dominuje surowiec świciechowski, czekoladowy oraz kredowy w typie wołyńskiego pozyskiwany z rejonu złóż wtórnych (zdarta powierzchnia korowa, wyświecenia eoliczne), określenie ich lokalizacji jest bardzo trudne.

Najliczniejszą grupę tworzą wkładki uzyskiwane technikami charakterystycznymi dla późnego krzemieniarstwa, o czym była już mowa powyżej. Występują one zarówno na półsurowcu parawiórowym (tabl. XII, 1, 3, 6), odłupkowym (tabl. XII, 9) z dodatkowymi ścieniającymi odbiciami łuszczeniowymi (tabl. XII, 2), czy też uzyskiwanymi z zastosowaniem techniki łuszczeniowej (tabl. XII, 4, 5?, 8?). Większość z nich posiada zaretuszowany tylec, lub półtylec nieregularnym, częściowym lub ciągłym retuszem z drobnym retuszem przykrawędny i śladami użytkowania na stronie spodniej. Część z nich posiada także płaskie negatywy łuszczeniowe na stronie spodniej, które mogą być interpretowane jako powstałe w trakcie pracy w wyniku nacisku wkładki o oprawę.

Duża część zabytków nie została określona chronologicznie z powodu braku cech diagnostycznych.

Podsumowując przeprowadzone badania ratowniczo-sondazowe doprowadziły do rozpoznania stratygrafii i charakteru osadnictwa w części centralnej stanowiska. Mimo znacznego stopnia zniszczenia stanowiska dostarczyły interesujących materiałów kultury pucharów lejkowatych, kultury trzcinieckiej i grupy tarnobrzaskiej.

Podsumowując przeprowadzone badania ratowniczo-sondazowe doprowadziły do rozpoznania stratygrafii i charakteru osadnictwa w części centralnej stanowiska. Mimo znacznego stopnia zniszczenia stanowiska dostarczyły interesujących materiałów kultury pucharów lejkowatych, kultury trzcinieckiej i grupy tarnobrzaskiej.

WYKAZ CYTOWANEJ LITERATURY

Wykaz skrótów

- Grupa tarnobrzaska Grupa tarnobrzaska kultury łużyckiej. Materiały z konferencji 12–14 listopada 1986 r. w Rzeszowie
- Balcer B.
1975 *Krzemień świciechowski w kulturze pucharów lejkowatych. Eksploatacja, obróbka, rozprzestrzenienie*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk.
- 1983 *Wytwórczość narzędzi krzemienianych w neolicie ziem Polski*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź.
- Bargieł B., Libera J.
1995 *Drugi sezon badań pracowni przykopalnianych kultury łużyckiej w Kopcu*, [w:] Sprawozdania z badań Katedry UMCS w 1994 roku, Lublin, s. 13–16.
- Błajer W., Czopek S.
1996 *Osada z początków środkowego okresu epoki brązu w Dylągówce, woj. rzeszowskie (stan. 1)*, „MSROA”, t. 17, Rzeszów, s. 19–44.
- Budziszewski J.
1997 *Krzemieniarstwo społeczności kultury trzcinieckiej z Wyżyny Środkowomałopolskiej*, [w:] „Trzciniec” – system kulturowy czy interkulturowy proces?, Poznań, s. 301–328.

- Chomentowska B.
1989 *Osada kultury łużyckiej grupy tarnobrzaskiej w Zawadzie, gm. Połaniec, woj. tarnobrzaskie w świetle dotychczasowych badań*, [w:] Grupa tarnobrzaska, s. 325–342.
- Czerniak L., Kośko A.
1993 *Z badań nad genezą rozwoju i systematyką kultury pucharów lejkowatych na Kujawach*, Poznań.
- Czopek S.
1989 *Z badań nad schyłkową fazą grupy tarnobrzaskiej*, [w:] Grupa tarnobrzaska, s. 241–262.
- 1996a *Grupa tarnobrzaska nad środkowym Sanem i dolnym Wisłokiem. Studium osadniczo-kulturowe*, Rzeszów.
- 1996b *Z badań nad kulturą trzciniecką na Płaskowyżu Kolbuszowskim. Region osadniczy nad Trzebośnicą*, „MSROA”, t. 17, Rzeszów, s. 11–18.
- 1997a *Osada grupy tarnobrzaskiej na stanowisku nr 5 w Białobrzegach, woj. rzeszowskie*, „MSROA”, t. 18, s. 29–75.
- 1997b *Uwagi o kulturze łużyckiej na Lubelszczyźnie*, „APS”, t. 2, s. 210–226.
- 1998 *Z badań nad osadnictwem trzcinieckim w Polsce południowo-wschodniej* [w:] „Trzciniec” – system kulturowy, czy interkulturowy proces?, Poznań, s. 149–160.

- 2001 Pysznica, pow. Stalowa Wola, stan. 1 – cmentarzysko ciałopalne z przełomu epok brązu i żelaza, Rzeszów.
- 2003 Wielokulturowa osada na stanowisku nr 3 w Kliszowie, pow. Mielec, „MSROA”, t. 24, s. 55–82.
- Czopek S., Podgórska-Czopek J.
1991 Materiały z osad kultury łużyckiej i kultury przeworskiej ze stanowiska 1 w Tarnobrzegu – Zakrzowie, „MSROA za lata 1980–1984”, s. 71–114.
- 2000 Wielokulturowe stanowisko nr 22 w Grodzisku Dolnym, pow. Leżajsk – podsumowanie wyników badań prowadzonych w latach 1996–1999, „MSROA”, t. 21, s. 203–224.
- Dmochowska G.
1985 Ornamentyka wyrobów metalowych i naczyń grupy tarnobrzesckiej kultury łużyckiej, „WA”, t. 1, z. 2, s. 51–94.
- Durczewski Z.
1926 Grupa górnośląsko-małopolska kultury łużyckiej w Polsce, cz. I, Kraków.
- Gabałówna L.
1960 Sprawozdanie z prac wykopaliskowych w osadach kultury pucharów lejkowatych w Radziejowie Kujawskim i Opatowicach, pow. Radziejów Kujawski, w roku 1958, „Spr. Arch.”, t. 11, s. 21–35.
- Gancarski J.
1991 Pogranicze kultury trzcinieckiej i Otomani – Füzesabony – grupa jasielska, [w:] „Problemy kultury trzcinieckiej”, Rzeszów, s. 75–104.
- Gedl M.
1994 Cmentarzysko z epoki brązu w Bachórze – Chodorówce, Kraków.
- Górski J.
1991 Osada kultury trzcinieckiej w Jakuszowicach, cz. I, „Badania w Jakuszowicach”, t. I, Kraków.
1993 Osada kultury trzcinieckiej i łużyckiej w Nowej Hucie – Mogile, stan. 55. Analiza materiałów, cz. I, „MANH”, t. 16, Kraków.
1994a Z badań nad chronologią i periodyzacją kultury trzcinieckiej na obszarze lessów podkrakowskich, „Problemy kultury trzcinieckiej”, Rzeszów, s. 23–49.
1994b Osada kultury trzcinieckiej i łużyckiej w Nowej Hucie – Mogile, stan. 55. Analiza materiałów, cz. II, „MANH”, t. 17, Kraków.
1998a Podstawy taksonomii kultury łużyckiej w dorzeczu górnej Wisły, [w:] „Trzciniec” – system kulturowy, czy interkulturowy proces?, Poznań, s. 61–73.
1998b Kultura trzciniecka i kultura łużycka. Problem zmiany kulturowej w zachodniej Małopolsce” [w:] „Trzciniec – system kulturowy, czy interkulturowy proces?”, Poznań s. 361–378.
- Kadrow S.
1989 Kilka uwag na temat krzemieniarstwa grupy tarnobrzesckiej, [w:] Grupa tarnobrzescka, s. 91–109.
- Krivalcevič M.
1993 Identifikacja paudniowabielaruskaha „Tszcinca”, [w:] „Trzciniec” – system kulturowy, czy interkulturowy proces?, s. 17–32, Poznań.
- Kłosińska E.
1991 Osada kultury trzcinieckiej w Rakszawie, stan. 12, woj. Rzeszów, „MSROA za lata 1980–1984”, s. 157–164.
1992 Kultura trzciniecka w międzyrzeczu Prosnicy i Warty, [w:] „Problemy kultury trzcinieckiej”, Rzeszów, s. 7–22.
- Kostek A.
1991 Cmentarzysko grupy tarnobrzesckiej w Wietlinie III, gm. Laszki, woj. Przemyśl, „MSROA za lata 1980–1984”, s. 5–44.
- Kośko A., Prinke A.
1974 Sierakowo, woj. Bydgoszcz, stan. 8 – osada z fazy II (wczesnowiostockiej) kultury pucharów lejkowatych, „FAP”, t. 26, s. 9–42.
- Kozłowski S. K.
1972 Pradzieje ziem polskich od IX do V tysiąclecia p.n.e., Warszawa.
Kozłowski S. K., Sachse-Kozłowska E.
1997 Halsztacko-lateński krzemienisty przemysł „łużycki” w miejscowości Zawada w woj. tarnobrzesckim [w:] Lech J., Piotrowska D. (red.), Z badań nad krzemieniarstwem epoki brązu i wczesnej epoki żelaza, Warszawa, s. 319–335.
- Kruk J., Milisauskas S.
1983 Chronologia absolutna osadnictwa neolitycznego z Bronocia, woj. kieleckie, „APolski”, t. 28, s. 257–312.
1999 Rozkwit i upadek społeczeństw rolniczych neolitu, Kraków.
Kruk K.
1994 Przemysł krzemienisty ludności grupy tarnobrzesckiej kultury łużyckiej, „Woliński Informator Muzealny”, z. 1, s. 1–226.
- Libera J.
1995 Późny paleolit i mezolit środkowowschodniej Polski. Część pierwsza. Analiza, „Lubelskie Materiały Archeologiczne”, t. 9, Lublin.
- Makarowicz P.
1998 Kujawski nurt trzcinieckiego kręgu kulturowego – podstawy taksonomiczne, [w:] „Trzciniec – system kulturowy, czy interkulturowy proces?”, Poznań, s. 33–60.
- Mierzwiński A.
2003 Znaki utrwalone w glinie, Wrocław.
- Mitura P.
1993a Obozowisko ludności subneolitycznej na stanowisku 22 w Woli Raniżowskiej-Stecach, gm Raniżów, woj. Rzeszów, „Spr. Arch.”, t. 46, s. 13–29.
1994b Sprawozdanie z badań wielokulturowego stanowiska nr 16 w Mielcu, woj. Rzeszów w 1993 roku, „MSROA za rok 1993”, s. 317–325.
1997 Rzeszów – Pobitno. Wstępne wyniki badań wykopaliskowych na stanowisku 30 w Rzeszowie, (mps w Archiwum Muzeum Okręgowego w Rzeszowie).
2001 Materiał krzemienisty z cmentarzyska w Pysznicy – analiza [w:] S. Czopek, Pysznica, pow. Stalowa Wola, stanowisko 1 – cmentarzysko ciałopalne z przełomu epok brązu i żelaza, Rzeszów, s. 215–217.
- Moskwa K.
1971 Późnolużyckie cmentarzysko w Trzęsówce, pow. Kolbuszowa, „MSROA za rok 1967”, s. 9–98.
1976 Kultura łużycka w południowo-wschodniej Polsce, Rzeszów.
- Poradyło W.
2001 Cmentarzysko ludności grupy tarnobrzesckiej w Trójczycach, gm. Orły, pow. Przemyśl, „MSROA”, t. 22, s. 59–106.
- Schild R.
1971 Lokalizacja prehistorycznych punktów eksploatacji krzemienia czekoladowego na północno-wschodnim obrzeżu Gór Świętokrzyskich, „Folia Quaternaria”, t. 39, s. 1–61.
- Starkel L.
1972 Kotlina Sandomierska, [w:] Geomorfologia Polski, red. M. Klimaszewski, Warszawa, t. I, s. 138–164.
- Szymczak K.
1982 Styl technologiczny wiórów krzemienistych. Badania na przykładzie późnomezolitycznych zespołów kultury janisławickiej i chojnicko-pieńkowskiej, „WA”, t. 47, s. 31–142.

Więckowska H.

1975 *Spoleczności łowiecko-rybackie wczesnego holocenu, w: Prahistoria ziem polskich t. 1 (paleolit i mezolit)*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk, s. 339-423.

Zeylandowa M.

1963 *Osada kultury lużyckiej w Turbii, pow. Tarnobrzeg, „MA”, t. 4, s. 253-298.*

Joanna Ligoda, Piotr Mitura, Renata Zych

Materialien von der multikulturellen Fundstelle Nr. 6 in Babicha, Gem. Tuszów Narodowy, Kreis Mielec

Zusammenfassung

Die multikulturelle Fundstelle in Babicha, Gem. Tuszów Narodowy wurde 1994 während der im Rahmen des Projekts „Archäologische Aufnahme Polens“ (AZP) durchgeführten Forschungen freigelegt. Sie befindet sich im Bereich des Tieflandes an der Weichsel (Nizina Nadwiślańska), im Rahmen der heutigen Überschwemmungsterrasse des Flusses Wisłoka. Sie liegt auf einer sandigen Bodenerhebung, die über das umliegende Gebiet ca. 1,5-4,2 m ragt.

Die Ausgrabungsarbeiten wurden 1998, wegen der geplanten Lokalisierung einer Sandgrube, aufgenommen. Man erforschte insgesamt 690qm, wobei man 6 Grabungseinschnitte anlegte.

Man entdeckte 31 Objekte und Funde, die verschiedene Zeitstufen repräsentieren:

- Kulturell schwer eindeutig klassifizierbare Feuersteinfunde mit den mesolithischen Merkmalen,
- Einzelne Keramikfragmente der Waldzone,
- Breite Serie von Keramik- und Feuersteinfunden der Trichterbecherkultur,
- Einzelne Keramikfragmente der Mierzanowice Kultur,
- Materialien der Trzciniec- Kultur,
- Materialien der Tarnobrzeg Gruppe,
- Einzelne nicht charakteristische Keramikfragmente aus dem frühen Mittelalter.

Die unbeweglichen Funde (Objekte) registrierte man nur in drei Einschnitten (Nr. I IV, V). Wegen der Zerstörung der Fundstelle, vor allem durch Ackerarbeiten, soll man den Erhaltungszustand der Objekte als brüchig bezeichnen. Zu den freigelegten Quellen gehören vor allem Pfostenlöcher, Wirtschaftsgruben, und funktionell schwer definierbare Gruben. Manche von ihnen bilden Ansammlungen und sind vielleicht Spuren der näher nicht definierten Bauten.

Die Funde sind hauptsächlich durch keramisches Material vertreten. Dieses Material ist mit drei Kultureinheiten verbunden: Trichterbecherkultur, Trzciniec-Kultur und Tarnobrzeg Gruppe. Zu diesen Funden gehört auch eine zahlreiche Sammlung von Feuerstein und Steinfunden.

Trichterbecherkultur

Die Keramik ist stark zerstückelt, man kann aber anhand der erhaltenen Fragmente, hauptsächlich Randfragmente, verschiedene Gefäßtypen unterscheiden: oft mit Stäbchen- oder Kammabdrücken verzierte Becherfragmente, Sackgefäße, Krugflaschen, Amphoren, oder Schüsseln.

Der Charakter dieses Materials weist darauf hin, dass man es auf die klassische Phase dieser Kultur beziehen kann.

Trzciniec- Kultur

Die Trzciniec- Keramik weist auch starke Zerstückelung auf, was ihre Analyse beträchtlich erschwert. Die wenig erhaltenen Randteile der Gefäße gehören zu den s-förmigen Töpfen, und ein Fragment kann man wahrscheinlich für den Rand einer halbkreisförmigen Schüssel halten.

Die meisten Randfragmente sind Formen mit außen geschwungenen Gefäßrändern und abgestumpften Randschlüssen, die charakteristisch für die klassische Phase sind. Einen Teil der Funde bilden jedoch Materialien mit gerundeten, manchmal verdickten Rändern. Solche Formen deuten dagegen auf die Endphase hin.

Tarnobrzeg Gruppe

Diese Keramik kann man, trotz der großen Zerstückelung, in ein paar morphologische Gruppen einteilen, von denen die zahlreichste Gruppe die Töpfe bilden. Diese Gefäße sind sehr oft mit Löchern unter dem Ausgussrand und mit plastischen Leisten, Fingerabdrücken oder Buckeln verziert. Auch die flachen Tonteller und weiter Schüsseln, vasenförmige Gefäße oder Schöpfgefäße bilden eine zahlreiche Gruppe. Beachtenswert sind auch ein Miniaturgefäßfragment und ein Tonwirtel.

Diese Materialien soll man auf die Entwicklungsphase III der Tarnobrzeg Gruppe zurückführen, worauf die einzelnen typischen Formen und ihre charakteristische Ornamentik hinweisen.

Einen Teil der Gefäße kann man mit der früheren Phase verbinden, es sind aber nur vereinzelte Fragmente.

Das Feuersteinmaterial wurde aufgrund der technischen und Stoffanalyse in drei Phasen gegliedert.

Die älteste Phase wird durch spärliche an das Mesolithikum anknüpfende Funde vertreten, die hauptsächlich aus dem schokoladenfarbigen und Świeciechów- Rohstoff erzeugt worden sind. Dieses Material kann man mit zwei, aus dieser Zeit stammenden Kultureinheiten verbinden: Komornica- und Janisławice- Kultur.

Die zweite Gruppe bilden Funde der Trichterbecherkultur. Es ist ein typisches Inventar aus der Zeit nach dem mittelnolithischen, metrischen Umbruch, das u. a. Werkzeug und die bei der Erzeugung von Äxten entstandenen Abschläge umfasst.

Die letzte Fundgruppe ist mit der Steinbearbeitung der Bronzezeit und frühen Eisenzeit verbunden. Die Determinante ihrer Aussonderung waren das Nutzen der Feuersteinbearbeitungstechniken, bei denen man einen harten Schlagstein verwendete – Klingen-, Quasi- Klingen- und Abschlagtech-

nik. Die zahlreichste Gruppe bilden hier die auf diese Weise hergestellten Einlagen.

Ein großer Fundteil wurde, wegen des Fehlens der diagnostischen Merkmale, chronologisch nicht bewertet.

Иоанна Лигода, Петр Митура, Рэната Зых

Материалы многослойного памятника 6 в Бабихе, гм. Тушув Народовы, пов. Мелец

Резюме

Многослойный памятник № 6 в Бабихе, гм. Тушув Народовы был открыт во время археологической разведки АСП в 1994 году. Он находится на территории Надвислянской низменности в пределах настоящей надпойменной террасы Вислоки. Занимает естественный песчаный холм, возвышающийся над окружающей местностью на 1,5–4,2 м.

Раскопки предприняты в 1998 году в связи с планируемыми размещением песчаного карьера. Заложив 6 раскопов, исследовали поверхность площадью 690 м².

Выявлен 31 объект и вещевой материал, представляющий разные хронологические периоды:

- слабо поддающиеся однозначной культурной интерпретации кремневые находки с мезолитическими чертами;
- единичные фрагменты керамики лесной зоны;
- многочисленная серия керамики и кремневых находок культуры воронковидных сосудов;
- единичные фрагменты керамики межановицкой культуры;
- материалы тшцинецкой культуры;
- материалы тарнобжегской группы;
- единичные, нехарактерные фрагменты раннесредневековой керамики.

Объекты выступили только в трех раскопах (№ I, IV, V). В виду разрушения памятника, главным образом посредством сельскохозяйственных работ, состояние сохранности объектов следует определить как частичное. Открытые источники – это в основном следы столбовых ям, хозяйственные ямы и ямы, функциональное назначение которых не поддается определению. Некоторые из них образуют скопления и указывают, возможно, на места не сохранившихся жилищ.

Вещевой материал – это преимущественно керамический материал, относящийся к трем культурным общностям: культуре воронковидных сосудов, тшцинецкой культуре и тарнобжегской группе, а также многочисленная коллекция находок из кремня и камня.

Культура воронковидных сосудов

Эта керамика очень измельчена, однако на основании сохранившихся фрагментов, в основном венчиков, можно выделить среди нее фрагменты чаш, часто деко-

рированные столбиком или гребенчатыми отпечатками, мешковидных сосудов, фрагменты фляг с флянцем, амфор или мисок.

Керамику, не связанную с утварью, представляют три пряслица.

Характер материала указывает на то, что его можно отнести к классической фазе этой культуры.

Тшцинецкая культура

Керамика тшцинецкой культуры также очень измельчена, что значительно усложняет ее анализ. Тем не менее сохранившиеся венчики, происходят от эсовидных сосудов, а один фрагмент – это венчик полусферической миски.

Большинство венчиков представляют формы, отогнутые наружу со срезанным краем, характерные для классической фазы. Однако часть материала составляют венчики с округленными, иногда утолщенными краями. Такие формы скорее указывают на заключительную фазу.

Тарнобжегская группа

Эту керамику, несмотря на значительную раздробленность, можно разделить на несколько морфологических групп, среди которых наиболее многочисленными являются горшки. Очень часто эти сосуды украшены дырочками под венчиком, рельефными элементами, пальцевыми отпечатками или шишечками. Многочисленную серию составляют также тарелки-лепешки, миски, вазообразные сосуды или ковши. Внимание привлекает фрагмент миниатюрного сосуда и глиняное пряслице.

Эти материалы следует отнести к III фазе развития тарнобжегской группы, на что указывают характерные формы и декор.

Часть посуды, возможно, относится к более ранней фазе, но это лишь единичные фрагменты.

Кремневый материал на основании морфо-технического и сырьевого анализов разделен на три фазы.

Наиболее ранняя группа представлена немногими находками с мезолитическими формами, изготовленными из шоколадного и свецеховского кремня. Данный материал можно отнести к двум культурам этого времени – коморницкой и яниславицкой.

Вторую группу составляют находки культуры воронковидных сосудов. Это характерный инвентарь после переломного периода, который состоит, среди прочего, из орудий труда и отщепов, получаемых при изготовлении топоров.

Последняя группа находок связана с кремневым производством эпохи бронзы и раннежелезного времени.

Основанием для их выделения послужил технический прием с использованием твердого песта – протопластинчатый или пластинчато-отщеповый и сколовый. Наиболее многочисленную группу образуют вкладыши, получаемые именно этими техниками.

Большая часть находок хронологически не определена в виду отсутствия диагностических черт.